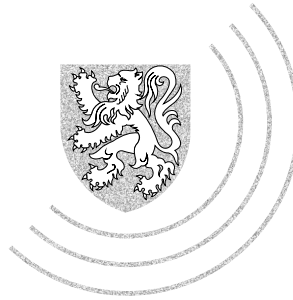

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **324** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 19 januari 2010 (2009-2010)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met het Verdrag
tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten
Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie,
het Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten
van de Benelux Unie en de Verklaring,
ondertekend in 's-Gravenhage op 17 juni 2008

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Bijlagen bij de memorie van toelichting	17
– Gemeenschappelijk Werkprogramma 2009-2012	19
– Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de instellingen van de Benelux Unie en de daarmee verband houdende standpuntbepaling en coördinatie	23
Voorontwerp van decreet	31
Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen	35
Advies van de Raad van State	63
Ontwerp van decreet	69
Bijlagen:	73
– Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie.....	75
– Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie.....	95
– Verklaring	107

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING**1. Context**

De integratie tussen de Benelux-landen startte toen België, Luxemburg en Nederland op 5 september 1944 een douaneovereenkomst ondertekenden. In die overeenkomst werd vastgelegd dat die drie landen aan hun buitengrenzen dezelfde tarieven hanteren en dat zij de douanerechten op de onderlinge handel afschaffen. De overeenkomst trad op 1 januari 1948 in werking. Op 3 februari 1958 ondertekenden de drie staten het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie, het zogenaamde Benelux-statuut.

De samenwerking tussen de partnerlanden was aanvankelijk gericht op het wegwerken van de handelsbelemmeringen aan de grenzen en op het waarborgen van het vrije verkeer van personen, goederen en diensten. Het was het eerste voorbeeld van een succesvolle economische integratie in Europa na de Tweede Wereldoorlog. De drie partners vervulden gedurende decennia een voorbeeldfunctie ten opzichte van de Europese integratie.

De Benelux-organisatie heeft zich voortdurend aangepast aan de evolutie in en buiten haar lidstaten. Zo is zij inhoudelijk meer geworden dan een organisatie voor economische samenwerking. Daardoor werden nieuwe en actuele beleidsdomeinen aangepakt op het gebied van veiligheid en duurzaamheid. De Benelux werkt daarbij soms parallel met de samenwerking in Europa, in of buiten de Europese Unie (EU). De Benelux heeft zich ook gereorganiseerd in functie van het defederaliseringsproces in België. Op 20 november 1995 heeft het Comité van Ministers van de Benelux de reorganisatie van de Benelux-werking in die zin aangepast.

Artikel 99, §1, van het Benelux-statuut bepaalt dat het voor een periode van 50 jaar gesloten wordt. Aangezien het statuut in werking getreden is op 1 november 1960, kan dit verdrag mits voorafgaande opzegging beëindigd worden op 31 oktober 2010. Deze vervaldag was de aanleiding om dit Benelux-statuut te wijzigen. De reden voor de wijziging is de versnelde evolutie van de internationale context, Europees en wereldwijd.

De Vlaamse Regering wil het hernieuwde Benelux-verdrag gebruiken om een meer dynamische invulling te geven aan de samenwerking tussen de Benelux-partners en als hefboom om de Vlaamse belangen binnen een uitdijende EU te verdedigen.

2. Inbreng van de Vlaamse overheid bij de opmaak van de internationale akten**2.1. Op Vlaams niveau**

Op basis van de resultaten van een wetenschappelijke studie over de meerwaarde die een vernieuwd Benelux-verdrag kan bieden voor Vlaanderen, keurde de Vlaamse Regering op 27 oktober 2006 haar standpunt op hoofdlijnen goed en belastte zij de toenmalige buitenlandminister het regeringsstandpunt verder uit te werken en te verfijnen, en hiervoor een Werkgroep ad hoc op te richten.

Op 21 september 2007 heeft de Vlaamse Regering akte genomen van de conclusies van de werkgroep en haar standpunt aangevuld. De Vlaamse Regering wenste in het kader van de Benelux vooral samen te werken in de gewestelijke beleidsdomeinen zoals milieu, energie, wonen, ruimtelijke ordening en mobiliteit. Daarnaast vroeg de Vlaamse Regering de voortzetting van de samenwerking inzake jeugdbeleid. Zij benadrukte voorts het belang van de politieke samenwerking tussen de partners en van de structurering van hun externe relaties, in het bijzonder met buurregio's.

De Werkgroep ad hoc, waaraan Vlaamse vertegenwoordigers op intrafedeeraal en internationaal niveau deelnamen, kwam in oktober 2007 tot overeenstemming over het omschrijven van de bevoegdheden van de Benelux, van de vertegenwoordiging in haar instellingen en van de relaties van de Benelux met buurregio's. In april en mei 2008 bereikte de werkgroep overeenstemming over het formuleren van de Vlaamse doelstellingen bestemd voor het eerste werkprogramma, dit ter invulling van het nieuwe verdrag.

2.2. *Op intrafedeeraal niveau*

De Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB) boog zich op 12 december 2006 over de toekomst van de Benelux en over de planning van het Belgische voorzitterschap tijdens het eerste semester van 2007. Dit overleg leidde tot de conclusie van de voorzitter van de ICBB om de samenwerking voort te zetten door middel van het opmaken van een protocol dat het Benelux-statuut zou wijzigen, gericht op de vereenvoudiging van het bestaande verdrag en op de aanpassing ervan aan de Belgische staatsstructuur.

In de eerste helft van 2007 organiseerde de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken een reeks intrafederale overlegvergaderingen met als voornaamste agendapunt de opmaak van een voor België vrijblijvende tekst tot wijziging van het Benelux-statuut. Hieraan participeerden voor de Vlaamse overheid een kabinetslid van de toenmalige minister bevoegd voor het buitenlands beleid en de Europese aangelegenheden en een ambtenaar van het Departement internationaal Vlaanderen (DiV).

Het eerste standpunt van de Vlaamse Regering en de conclusies in de Vlaamse Werkgroep ad hoc droegen bij tot de opmaak van het Belgische tekstvoorstel (de zogenaamde sneuveltekst). Deze tekst werd eind mei 2007 als een 'non paper' aan de twee partnerlanden ter bespreking voorgelegd.

Tijdens de ganse duur van de Benelux-onderhandelingen, van juli 2007 tot mei 2008, werden de onderhandelingsessies voorbereid in intrafederale vergaderingen, georganiseerd door de FOD Buitenlandse Zaken. Aan dit overleg namen de Vlaamse vertegenwoordigers actief deel, namelijk toenmalige kabinetsleden bevoegd voor het buitenlands beleid en twee ambtenaren van het DiV. Dezelfde twee ambtenaren namen eveneens actief deel aan de onderhandelingen op het niveau van de Benelux. In functie van de agenda van de onderhandelingsessies, namen zij er het woord.

3. Het verloop van de onderhandelingen op het niveau van de Benelux

Op 18 juni 2007 legde het Belgische voorzitterschap in Luxemburg namens de Benelux-landen een politieke verklaring af waarin de drie lidstaten uiting gaven aan hun wil om de samenwerking voort te zetten, maar dan wel aangepast aan de voortgang van de Europese integratie, aan de nieuwe wereldsituatie en aan de Belgische staatshervormingen.

Het Luxemburgse voorzitterschap van de Benelux gaf op 4 juli 2007 de start voor de eerste onderhandelingsronde. Op de agenda stonden de inhoud van het nieuwe verdrag, met de nadruk op de bevoegdheidsgrondslag van de Benelux, haar instellingen en de politieke samenwerking. Het voorzitterschap liet ook de gezamenlijke analyse toe van de zogenaamde sneuveltekst die België als eerste ontwerp voorgelegd had aan de partnerlanden. In de opeenvolgende sessies stelde het voorzitterschap nieuwe teksten voor met het oog op het sluiten van een wijzigend verdrag.

Eind 2007 stapten de delegaties, op Nederlands voorstel, af van dit concept en vervingen het door het sluiten van een eenvoudig en ruim kaderverdrag dat zou ingevuld worden door periodieke werkprogramma's. Het eerste werkprogramma zou als aanzet hiertoe bij een verklaring bij dit nieuwe verdrag gevoegd worden. Bovendien zou een bepaling in het kaderverdrag aan het Secretariaat van de Benelux de machtiging geven om met België

een zetelakkoord te sluiten, met als doel het secretariaat vooral fiscaal aantrekkelijker te maken voor niet-Belgen. Tot slot spraken de delegaties af om een beleidsverklaring op te maken die zou afgelegd worden naar aanleiding van de ondertekening van het verdrag.

Op 27 maart 2008 keurden de delegaties tijdens hun achtste onderhandelings sessie een geconsolideerde verdragstekst goed, met uitzondering van de volgende vijf punten waarvoor nog geen consensus bereikt werd:

1. de aanhef van het verdrag en de formule van ondertekening;
2. het behouden van de Economische en Sociale Raad van Advies (ESRA);
3. de Nederlandse nationaliteit van de secretaris-generaal van de Benelux;
4. het hoofdstuk betreffende de voorrechten en immuniteiten van het Secretariaat van de Benelux;
5. de termijn van benoeming van de secretaris-generaal.

In de negende sessie, op 25 april 2008, kwamen de delegaties tot de volgende consensus over de laatste vier punten:

1. de ESRA wordt afgeschaft;
2. de functie van secretaris-generaal wordt niet meer voorbehouden voor Nederland, voortaan staan de functies van secretaris-generaal en adjunct-secretaris-generaal open voor de drie nationaliteiten van de lidstaten;
3. voor de voorrechten en de immuniteiten op het grondgebied van de drie Benelux-lidstaten verwijst het nieuwe kaderverdrag naar een afzonderlijk protocol en het beperkt zich qua inhoud tot het toekennen van de internationale rechtspersoonlijkheid aan de Benelux Unie, bedoeld om bilaterale verdragen met staten te sluiten die het protocol aanvullen, met het oog op het verlenen van voorrechten en immuniteiten voor de hoofdzetel en andere vestigingen van de Unie;
4. de secretaris-generaal en de adjunct-secretarissen-generaal worden benoemd met een mandaat van vijf jaar, dat eenmaal kan vernieuwd worden.

Deze overeenstemming leidde in de tiende zitting van 16 mei 2008 tot de parafering van de ontwerp tekst van het verdrag, het protocol en de verklaring betreffende de uitleg en de uitvoering van het verdrag. Over de politieke verklaring en het eerste werkprogramma beraadslaagden de delegaties uitvoerig, maar zij bereikten geen overeenstemming. De aanhef en de ondertekening konden evenmin definitief beslecht worden, omdat die meer overleg in de Belgische federatie vereisten. Bijgevolg zouden deze twee teksten en het procedurele aspect via correspondentie afgewikkeld worden.

4. Inhoud van de internationale akten

4.1. *Het Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie*

De keuze voor het concept van kaderverdrag heeft tot gevolg dat dit verdrag enkel strategische doelstellingen bevat die de Benelux zal nastreven (deel 1). Het verdrag bevat geen reeks bevoegdheden die nodig zijn om die doelstellingen te bereiken.

De drie hoofddoelstellingen zijn:

- het voortbestaan en de verdere ontwikkeling van een economische unie;
- de duurzame ontwikkeling;
- de samenwerking op het vlak van justitie en binnenlandse zaken.

De rechten en verplichtingen die voortvloeien uit deel 1 (Beginnelsen) en deel 3 (Bijzondere bepalingen betreffende bepaalde aspecten van de Economische Unie) van het Benelux-staatsuut (1958), blijven onverminderd van kracht, tenzij in dit verdrag anders bepaald wordt (verdragsartikel 4). Deze bepaling waarborgt de continuïteit in de Benelux.

Voorts bevat het verdrag 36 andere artikelen over:

- de instellingen van de Benelux (deel 2 van het verdrag);
- haar externe betrekkingen (deel 3);
- haar internationale rechtspersoonlijkheid, voorrechten en immuniteiten (deel 4);
- de Benelux Gemeenschappelijke Diensten (deel 5);
- de Benelux Organisatie voor de Intellectuele Eigendom (deel 6);
- overgangsbepalingen (deel 7) en slotbepalingen (deel 8).

4.2. *Het Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie*

Het protocol regelt de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie en haar personeel, die zouden gelden op het ganse grondgebied van de Unie.

Het protocol bevat veel bepalingen die vergelijkbaar zijn met die van gemengde zetelakkoorden die België sluit met internationale organisaties.

De fiscale vrijstellingen van dit protocol zijn klassiek te noemen.

Voor het overige bevat dit protocol enkele bepalingen die de immuniteit van rechtsmacht betreffen. Deze immuniteit is functioneel. Zij is gebruikelijk in gemengde zetelakkoorden.

4.3. *De verklaring en het Gemeenschappelijk Werkprogramma 2009-2012*

De gevolmachtigde vertegenwoordigers van de verdragspartijen ondertekenden ook een verklaring die enkele bepalingen van het verdrag concreet invult of in verbinding brengt met andere Benelux-overeenkomsten.

Het werkprogramma als bijlage ervan bevat de doelstellingen die voor de Benelux-partners een beleidsprioriteit zullen vormen in de periode 2009-2012.

De verklaring wordt samen met het nieuwe verdrag en het protocol onderworpen aan de goedkeuring van het Vlaams Parlement. Het Gemeenschappelijk Werkprogramma 2009-2012 heeft geen bindende kracht en wordt daarom niet ter goedkeuring, maar ter informatie aan het parlement voorgelegd.

II. NADERE TOELICHTING VAN DE INTERNATIONALE AKTEN

1. Het Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie

Preamble

De verdragsluitende staten stellen vast dat zij, in het kader van de Benelux Economische Unie, op basis van het Verdrag van 3 februari 1958, en in de praktijk een dynamische invulling gegeven hebben aan hun onderlinge samenwerking in een zich wijzigende internationale context, waaronder de toenemende integratie binnen de EU.

Zij constateren ook dat zij op basis van hun onderlinge samenwerking met succes initiatieven ontplooid hebben, die bijgedragen hebben aan ontwikkelingen in internationaal verband en met name binnen de EU.

Andere vaststellingen zijn het feit dat de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschap (EG) en van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) geen beletsel vormen voor het bestaan en de voltooiing van een regionale unie tussen België, Luxemburg en Nederland. Hetzelfde geldt voor het feit dat België een federale staatsstructuur aangenomen heeft.

De verdragsluitende staten handelen vanuit het vaste voornemen hun samenwerking in de grensgebieden op velerlei terreinen te verdiepen en te versterken. Zij wensen hun onderlinge samenwerking voort te zetten en uit te breiden en daartoe een verdragsbasis te scheppen die op proactieve wijze kan ingevuld worden. Ten slotte uiten zij de wens, na de samenwerking in de douane-unie en in het verlengde van de Benelux Economische Unie, hun samenwerking in een ruimer verband voort te zetten in de Benelux Unie.

Deel 1 – Beginselen en doelstellingen

Artikel 1 bepaalt dat de verdragsluitende staten een Benelux Unie instellen met het oog op het bevorderen van hun gemeenschappelijke belangen en het welzijn van hun bevolking.

Artikel 2 stelt dat de Benelux Unie tot doel heeft de samenwerking tussen de verdragspartijen te verdiepen en uit te bouwen, opdat zij verder een voorttrekkersrol kan vervullen in de EU en de grensoverschrijdende samenwerking op alle niveaus kan versterken en verbeteren.

De Benelux Unie richt zich daarbij op drie hoofddoelstellingen:

- het voortbestaan en de verdere ontwikkeling van een economische unie die een vrij verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten omvat, en een afgestemd beleid betreft op economisch, financieel en sociaal gebied;
- de duurzame ontwikkeling;
- de samenwerking inzake justitie en binnenlandse zaken.

Artikel 3 bepaalt dat de Benelux Unie met het oog op de verwezenlijking van haar doelstellingen, periodiek een meerjarig Gemeenschappelijk Werkprogramma opstelt, waarin de prioriteiten van de samenwerking vastgelegd worden.

Het Werkprogramma betreft onder meer:

- de vervolmaking van de interne markt en de verwezenlijking van de Benelux Economische Unie, inclusief de verdere afstemming met andere beleidsvelden;
- de samenwerking op het vlak van milieu, natuur, landbouw en natuurlijke ruimte;
- het beleid inzake visa en immigratie, de politieke samenwerking, de samenwerking met betrekking tot het beheer van crises en de bestrijding van rampen en van fraude, onder andere op het gebied van belastingen;
- de samenwerking op andere gebieden, indien noodzakelijk voor de realisatie van de drie hoofddoelstellingen.

Artikel 4 stelt dat de rechten en plichten die voortvloeien uit de delen 1 en 3 van het Oprichtingsverdrag van 1958, onverminderd van kracht zijn, tenzij in dit verdrag anders bepaald wordt.

Deel 2 – Instellingen

De artikelen 6 tot en met 23 in dit deel 2 beschrijven de instellingen van de Benelux Unie en hun bevoegdheden.

Artikel 5 geeft een opsomming van de instellingen: het Comité van Ministers, de Ambtelijke Raad, de Raadgevende Interparlementaire Raad, het Gerechtshof en het Secretariaat-generaal.

Het Benelux Comité van Ministers draagt volgens artikel 6 zorg voor de toepassing van het verdrag, verzekert de verwezenlijking van de doelstellingen en bepaalt de richtsnoeren en de prioriteiten van de samenwerking in de Benelux Unie.

De taken van het Comité van Ministers zijn:

- het bepalen van de wijze van uitvoering van de verdragsbepalingen onder de vermelde voorwaarden; deze beschikkingen van het Comité verbinden de verdragsluitende staten;
- het vaststellen van het werkprogramma op basis van een gecoördineerd voorstel van het Secretariaat-generaal;
- het vaststellen van de begroting, het jaarplan en het jaarverslag van de Benelux Unie;
- het opstellen van overeenkomsten die voorgelegd worden aan de verdragspartijen;
- het doen van aanbevelingen ten behoeve van de werking van de Benelux Unie; de aanbevelingen verbinden de verdragsluitende staten niet;
- het geven van richtlijnen aan de Raad en het Secretariaat-generaal.

Artikel 7 regelt de samenstelling van het Comité. Het telt minstens één vertegenwoordiger op ministerieel niveau van elke verdragspartij. De samenstelling kan veranderen in functie van de agenda en van de verdeling van de bevoegdheden bij elke verdragsluitende staat.

Het Comité besluit met algemeenheid van stemmen waarbij elke verdragsluitende staat over één stem beschikt. De onthouding van een verdragsluitende staat verhindert niet dat een besluit genomen wordt (artikel 8). Het Comité komt minstens één keer per voorzitterschap bijeen; de vergaderingen worden bij toerbeurt voorgezeten door een Belgisch, Luxemburgs of Nederlands lid voor de duur van een kalenderjaar, ongeacht de plaats van vergadering (artikel 9). Het Comité kan ministeriële werkgroepen instellen, waaraan het bepaalde bevoegdheden kan overdragen (artikel 10), en het stelt zijn eigen reglement van orde vast (artikel 11).

Artikel 12 beschrijft de taken van de Benelux Raad:

- de vergaderingen en besluiten van het Comité van Ministers en de ministeriële werkgroepen voorbereiden;
- ambtelijke werkgroepen en commissies van onafhankelijke deskundigen instellen en opheffen; de Raad geeft hen indien nodig richtlijnen en zendt hun voorstellen naar het Comité;
- de uitvoering van de besluiten van het Comité verzekeren;
- bij het Comité voorstellen indienen, die de Raad voor de werking van de Unie nuttig acht.

Artikel 13 behandelt de samenstelling en het voorzitterschap van de Raad, die op dezelfde wijze opgevat worden als die voor het Comité van Ministers. Artikel 14 bepaalt dat de Raad zijn reglement van orde vaststelt.

Artikel 15 verwijst voor de samenstelling, de bevoegdheid en de werkwijze slechts naar de Overeenkomst van 5 november 1955 betreffende de instelling van de Raadgevende Interparlementaire Benelux Raad. Deze Interparlementaire Raad treedt in contact met het Comité van Ministers voor de vraagstukken die de werking van de Unie betreffen (artikel 16).

Artikel 17 houdt enkel de verwijzing in naar het Verdrag van 31 maart 1965 betreffende de instelling en het statuut van een Benelux Gerechtshof, dat de samenstelling, de bevoegdheid en de werkwijze van het Gerechtshof regelt.

Artikel 18 stelt dat het Secretariaat-generaal van de Benelux Unie gevestigd is in Brussel.

Artikel 19 gaat over het College van secretarissen-generaal dat bestaat uit een secretaris-generaal en twee adjunct-secretarissen-generaal, waarin de drie nationaliteiten van de lidstaten vertegenwoordigd zijn. Het College geeft leiding aan het Secretariaat-generaal en het bepaalt zijn interne taakverdeling. De leden van het College worden benoemd door het Comité van Ministers met een mandaat van vijf jaar, dat eenmaal kan vernieuwd worden.

De secretaris-generaal benoemt en ontslaat de personeelsleden van het Secretariaat-generaal. Hun statuut, hun aantal, de schalen van hun salarissen, toelagen en pensioenen, als ook hun andere arbeidsvoorwaarden worden vastgesteld door het Comité van Ministers op voorstel van de secretaris-generaal en na advies van de Raad (artikel 20).

Artikel 21 geeft een overzicht van de taken van het Secretariaat-generaal:

- een gecoördineerd voorstel doen voor het Gemeenschappelijk Werkprogramma;
- het secretariaat verzorgen en op administratief vlak de werkzaamheden coördineren van het Comité van Ministers, de ministeriële en ambtelijke werkgroepen, de Raad en de commissies van onafhankelijke deskundigen;
- het jaarplan van de Benelux Unie opstellen;
- voorstellen doen die nuttig zijn voor de uitvoering van het verdrag.

Het Comité van Ministers kan het Secretariaat-generaal andere taken opdragen.

Artikel 22 bepaalt dat de secretaris-generaal de jaarlijkse ontwerpbegroting van de instellingen opstelt en voorlegt aan het Comité van Ministers met begeleidend advies van de Raad.

De verdragsluitende staten regelen bij overeenkomst:

- het toezicht op de uitvoering van de begrotingen;
- het afsluiten van de rekeningen;
- het toekennen van de noodzakelijke voorschotten;
- de verdeling tussen de verdragsluitende staten van het nadelige saldo tussen uitgaven en ontvangsten.

De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op de Raadgevende Interparlementaire Benelux Raad en het Benelux Gerechtshof.

De secretaris-generaal zorgt voor de bekendmaking van de beschikkingen, het Gemeenschappelijk Werkprogramma, het jaarplan, het jaarverslag en de aanbevelingen in het Benelux Publicatieblad (artikel 23).

Deel 3 – Externe betrekkingen

Het Comité van Ministers bepaalt de uitgangspunten van de samenwerking met andere staten en deelstaten, vooral met de EU-lidstaten en regionale samenwerkingsverbanden van die lidstaten, indien dit de verwezenlijking van de doelstellingen van het Verdrag bevordert en in het bijzonder de voortrekkersrol in het bredere kader van de EU (artikel 24).

Bij het opstellen of uitvoeren van het Werkprogramma kan het Comité van Ministers besluiten tot samenwerking met de aangrenzende staten, deelstaten en bestuurlijke entiteiten (artikel 25).

Artikel 26 stelt dat artikel 6, tweede lid, onder (f), van toepassing is indien de uitvoering van de artikelen 24 of 25 een verdrag tussen een verdragsluitende staat en een derde staat of een deelstaat noodzakelijk maakt. Dit betekent dat zulke verdragen volgens de grondwettelijke procedures van de verdragspartijen in werking gesteld worden.

Het Secretariaat-generaal onderhoudt in overleg met de Raad betrekkingen met staten, deelstaten en andere bestuurlijke entiteiten, alsook met internationale organisaties en instellingen (artikel 27).

Deel 4 – Internationale rechtspersoonlijkheid, voorrechten en immuniteiten

Volgens artikel 28 geniet de Benelux Unie internationale rechtspersoonlijkheid met het oog op het verlenen van voorrechten en immuniteiten aan de Unie.

Artikel 29 bepaalt dat de voorrechten en immuniteiten die nodig zijn voor de uitoefening van de taken en het bereiken van de doelstellingen van de Benelux Unie, vastgelegd zijn in het bijgevoegde protocol. De secretaris-generaal is gemachtigd aanvullende overeenkomsten te sluiten met de staat waar de Benelux Unie haar zetel heeft of met een staat waar een entiteit gevestigd is die de Unie ingesteld heeft en door deze staat erkend is. Dergelijke aanvullende overeenkomsten worden, vóór hun ondertekening, voorgelegd aan het Comité van Ministers met een begeleidend advies van de Raad.

Deel 5 – Benelux Gemeenschappelijke Diensten

Artikel 30 biedt het Comité van Ministers de mogelijkheid Gemeenschappelijke Diensten in te stellen die wenselijk zijn voor de werking van de Unie. Het Comité bepaalt hun bevoegdheden, organisatie en werkwijze.

Deel 6 – Benelux-Organisatie voor de Intellectuele Eigendom

Artikel 31 bepaalt dat het statuut van de Organisatie geregeld is in het Benelux-verdrag inzake de intellectuele eigendom, ondertekend op 25 februari 2005 in Den Haag.

Deel 7 – Overgangsbepalingen

Het Comité van Ministers beslist welke beslissingen, aanbevelingen en richtlijnen vervallen zijn omdat zij geen toepassing meer vinden. De Commissies en Bijzondere Commissies die ingesteld zijn op basis van het verdrag van 1958, kunnen hun werkzaamheden voortzetten (artikel 32).

De secretaris-generaal en de adjunct-secretarissen-generaal genieten de diplomatieke voorrechten en immuniteiten, zolang daarin niet nader voorzien is door een aanvullende overeenkomst tussen de Benelux Unie en de staat waarin zij haar zetel heeft. De gerechtelijke immuniteit kan door het Comité van Ministers opgeheven worden (artikel 33).

Bij de inwerkingtreding van het verdrag is het derde lid van artikel 19 onverkort van toepassing op de secretaris-generaal die op het tijdstip van de ondertekening in functie is. Dit betekent dat de zittende secretaris-generaal op het ogenblik van de overgang naar het nieuwe verdrag, de termijn van vijf jaar van zijn of haar mandaat mag volmaken en dat hij of zij nog eenmaal een nieuw mandaat van dezelfde duur kan ontvangen (artikel 34).

Deel 8 – Slotbepalingen

Artikel 35 wijzigt de titel van het Benelux-statuuat van 1958 in ‘Verdrag tot instelling van de Benelux Unie’.

Artikel 36 beperkt de toepassing van het verdrag tot het grondgebied van België, Luxemburg en Nederland. Nederland houdt zich het recht voor in de overeenkomsten bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, onder (f), en 26 – dit zijn verdragen die de Unie zou sluiten volgens de grondwettelijke bepalingen van de verdragspartijen – bepalingen in te lassen die van belang zijn voor de andere constituerende delen van Nederland.

Artikel 37 stelt dat de verdragsbepalingen zich niet verzetten tegen het bestaan, noch tegen een eventuele ontwikkeling van de Economische Unie tussen België en Luxemburg, voor zover de doelstellingen van die Unie niet bereikt zijn door de toepassing van dit verdrag.

Artikel 38 bepaalt dat het Nederlands en het Frans de officiële talen zijn van de instellingen van de Benelux Unie.

Volgens artikel 39 wordt het verdrag gesloten voor onbepaalde tijd. Het kan opgezegd worden met een termijn van drie jaar. De verdragspartijen overleggen in dat geval over de afwikkeling van lopende aangelegenheden. Een opzegging is echter niet mogelijk gedurende een periode van tien jaar na de inwerkingtreding van het verdrag.

Artikel 40 bepaalt dat de akten van bekrachtiging neergelegd worden bij de secretaris-generaal van de Benelux. Het verdrag treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de neerlegging van de derde akte van bekrachtiging.

2. Het Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie

Zoals bepaald in artikel 29 van het verdrag, worden de voorrechten en immuniteiten vastgelegd middels dit protocol.

Artikel 1 geeft een definitie van ‘kantoorruimten van de Benelux Unie’, ‘archieven’, ‘gastland’ en ‘officiële werkzaamheden’.

Artikel 2 legt de onschendbaarheid vast van de kantoorruimten, archieven en documenten. Het betreden van de kantoorruimten is slechts mogelijk mits toestemming van de secretaris-generaal, maar in geval van nood wordt deze toestemming geacht verkregen te zijn. Het betekenen van processtukken die betrekking hebben op een rechtsvordering tegen de Benelux Unie, vormt geen inbreuk op de onschendbaarheid.

Volgens artikel 3 geniet de Benelux Unie in het kader van haar officiële werkzaamheden immuniteit van rechtsmacht en van tenuitvoerlegging, behalve indien:

- zij in een bijzonder geval uitdrukkelijk afstand gedaan heeft van deze immuniteit;
- een door derden ingediende rechtsvordering betreffende personen of goederen niet rechtstreeks samenhangt met het officiële functioneren van de Benelux Unie;
- een door derden ingediende rechtsvordering betrekking heeft op schade veroorzaakt door een motorvoertuig dat toebehoort aan de Unie of namens haar gebruikt wordt, of in geval van een verkeersovertreding die met een dergelijk voertuig begaan wordt.

Activa, fondsen en tegoeden van de Benelux Unie zijn vrij van opvordering, inbeslagname, onteigening en beslaglegging en van elke vorm van administratieve of gerechtelijke dwang, behalve voor zover deze tijdelijk geboden zou zijn in verband met het voorkomen van ongevallen met motorvoertuigen van de Unie en het instellen van een onderzoek naar de toedracht van die ongevallen.

Voor haar officiële berichtgeving en het overbrengen van haar documenten geniet de Benelux Unie in elke verdragsluitende staat de meest gunstige behandeling. Er wordt geen censuur uitgeoefend op de officiële berichtgeving (artikel 4).

Artikel 5 verleent vrijstelling van alle directe belastingen aan de Benelux Unie, haar eigendommen, bezittingen en inkomsten bestemd voor officieel gebruik. Belastingen die begrepen zijn in de prijs van belangrijke aankopen, worden in de mate van het mogelijke en het toelaatbare door de verdragsluitende staten terugbetaald, of er wordt vooraf een vrijstelling verleend. Er wordt echter geen vrijstelling verleend voor diensten van openbaar nut (retributies). Goederen of diensten ten aanzien waarvan een vrijstelling verleend is, mogen uitsluitend aan de vrijgestelde bestemming onttrokken worden volgens de voorwaarden vastgelegd door het gastland dat de vrijstelling toegekend heeft.

De Benelux Unie geniet op het grondgebied van elke verdragsluitende staat dezelfde rechtsbevoegdheid als aan nationale rechtspersonen toegekend wordt. Zij kan onroerende en roerende goederen verwerven en vervreemden, alsook in rechte optreden. Zij wordt hiertoe vertegenwoordigd door de secretaris-generaal. Ingeval van een competentiegeschil waarbij de Benelux Unie als partij optreedt, is het gerecht van de staat waar de Unie haar zetel heeft, bij uitsluiting bevoegd (artikel 6).

Artikel 7 kent aan de vertegenwoordigers van de verdragsluitende staten en hun plaatsvervangers, raadgevers en deskundigen bij vergaderingen en de reis naar en van de vergaderplaats, volgende voorrechten en immuniteiten toe:

- immuniteit van arrestatie en gevangenhouding, en inbeslagneming van persoonlijke bagage, behalve wanneer zij op heterdaad betrapt worden;
- vrijstelling van rechtsvervolging, ook na beëindiging van hun missie, maar deze vrijstelling geldt niet in geval van verkeersovertredingen of van schade veroorzaakt door het gebruik van een motorvoertuig;
- onschendbaarheid van officiële papieren en documenten;
- het recht codes te gebruiken en documenten of correspondentie te ontvangen per speciale koerier of in een verzegelde tas.

Artikel 8 bepaalt de voorrechten en immuniteiten van de secretaris-generaal, de adjunct-secretarissen-generaal en de personeelsleden van de Benelux Unie:

- zij genieten immuniteit van rechtsmacht voor handelingen verricht in de uitoefening van hun functie, met inbegrip van uitspraken en geschreven teksten, maar ook voor hen geldt de immuniteit niet bij verkeersovertredingen en bij schade ingevolge het gebruik van een motorvoertuig;
- zij zijn vrijgesteld van elke verplichting tot militaire dienstplicht;
- zij genieten onschendbaarheid van hun officiële papieren en documenten;
- zij genieten voor henzelf, hun samenwonende echtgeno(o)t(e) of geregistreerde partner en inwonende kinderen ten laste, dezelfde uitzonderingen op de maatregelen inzake inreisbeperkingen en registratie van vreemdelingen, als de personeelsleden van internationale organisaties;
- zij ontvangen voor henzelf, hun samenwonende echtgeno(o)t(e) of geregistreerde partner en inwonende kinderen ten laste in tijden van crisis dezelfde repatriëringfaciliteiten als personen die met een diplomatieke zending belast zijn.

Naast de in artikel 8 vastgelegde voorrechten en immuniteiten genieten de secretaris-generaal en de adjunct-secretarissen-generaal de voorrechten en immuniteiten die toegekend worden aan het hoofd van een diplomatieke zending, respectievelijk aan de leden van het diplomatieke personeel. De toepassing van de belastingen naar het inkomen en naar het vermogen op de inkomsten en vermogenbestanddelen wordt geregeld in aanvullende overeenkomsten (artikel 9).

Op grond van artikel 10 genieten deskundigen die optreden namens en voor rekening van de Benelux Unie tijdens hun reizen, immuniteit van rechtsmacht en onschendbaarheid van officiële papieren en documenten.

De verdragsluitende staten moeten de nodige maatregelen treffen om de binnenkomst van deskundigen te vergemakkelijken (artikel 11).

De verdragsluitende staten zijn volgens artikel 12 niet verplicht de in de artikelen 7, 8 en 9 bedoelde voorrechten en immuniteiten toe te kennen aan hun eigen onderdanen en aan personen die op hun grondgebied verblijven bij het begin van hun werkzaamheden in de Benelux Unie,

Artikel 13 verplicht de opheffing van immuniteiten als zij de normale rechtsgang beletten.

Artikel 14 stelt dat de Benelux Unie voortdurend samenwerkt met de verdragsluitende staten om de goede rechtsbedeling te bevorderen, de naleving van de politievoorschriften en de voorschriften met betrekking tot de volksgezondheid, de arbeidsinspectie of andere wetten te verzekeren, en misbruiken van de voorrechten en immuniteiten te voorkomen. De voorrechten en immuniteiten zijn niet bedoeld om de betrokkenen een persoonlijk voordeel te verschaffen. De Benelux Unie, de secretaris-generaal, de adjunct-secretarissen-generaal, de andere personeelsleden en de deskundigen moeten zich houden aan de regelgeving van de verdragsluitende staten.

Elke verdragsluitende staat behoudt zich het recht voor alle voorzorgen te treffen die nodig zijn in het belang van zijn veiligheid (artikel 15).

De verdragsluitende staten dragen geen internationale aansprakelijkheid voor daden of nalatigheden van de Unie of haar personeelsleden (artikel 16).

Het protocol is niet van toepassing op de Raadgevende Interparlementaire Benelux Raad en het Benelux Gerechtshof (artikel 17).

Artikel 18 beschrijft de regeling van geschillen over de uitlegging of de toepassing van het protocol.

3. De Verklaring bij het Verdrag en het Werkprogramma 2009-2012

Naast het verdrag en het protocol, hebben de gevolmachtigde vertegenwoordigers van de verdragsluitende staten en de deelstaten van de Belgische federatie een verklaring ondertekend die enkele bepalingen van het verdrag concreet invult of in verbinding brengt met andere overeenkomsten van de Benelux, teneinde de politieke sturing, de vernieuwing en de continuïteit in de Benelux-werking te verzekeren.

Dit is het geval met de volgende onderwerpen:

- het Gemeenschappelijke Werkprogramma;
- het voorzitterschap van het Benelux Comité van Ministers;
- de vertegenwoordiging in de Benelux Raad;
- de contacten tussen de verdragsluitende staten en de Benelux Unie;
- de aanvullende overeenkomsten met betrekking tot de voorrechten en immuniteiten;
- de begroting.

Het Werkprogramma als bijlage ervan bevat de doelstellingen die voor de Benelux-partners een beleidsprioriteit zullen vormen in de periode 2009-2012. Het Programma is ingedeeld in drie hoofdstukken die overeenkomen met de hoofddoelstellingen van het

kaderverdrag, namelijk economie, duurzame ontwikkeling en veiligheid. De concrete acties en hun financiering zullen vastgelegd worden in het eerste jaarplan dat het Comité van Ministers goedkeurt.

III. PROCEDUREVERLOOP EN ADVIEZEN

1. Gemengde aard en ondertekening van het Verdrag, het Protocol en de Verklaring

Tijdens zijn vergadering van 22 juni 2007 besloot de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de ICBB, dat de drie akten die ter goedkeuring voorliggen, van gemengde aard zijn. Zowel de federale overheid als de gewesten en de gemeenschappen oefenen hierbij hun bevoegdheden uit. De inhoud is duidelijk gemengd van aard met betrekking tot de federale overheid en de gewesten, wegens de focus op economische integratie en duurzaamheid. De betrokkenheid van de gemeenschappen is beperkter, maar is niettemin aan de orde, bijvoorbeeld wegens het sociale aspect van de economische unie en van de duurzame ontwikkeling (verdragsartikelen 2 en 3).

De WGV stelde in 2007 zijn beslissing uit over de ondertekeningsformule. De Vlaamse vertegenwoordiger deelde niettemin mee dat de Vlaamse Regering eerder al besloot tot de medeondertekening. De WGV nam evenmin een beslissing over de afzonderlijke betrokkenheid van de Franse Gemeenschapscommissie in Brussel (FGC/COCOF), mede wegens het verzet van de Vlaamse vertegenwoordiger.

Voor deze twee kwesties vond een specifieke vergadering van de WGV plaats op 6 mei 2008. In deze bijeenkomst werd overeengekomen dat de federale overheid démarches zou ondernemen ten opzichte van de Nederlandse overheid, waarbij de medeondertekening door de deelstaten van België zou bepleit worden. De vertegenwoordigers van de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest wierpen de kwestie van de FGC/COCOF niet meer op.

Aangezien de ICBB niet samenkwam tussen de bovenvermelde vergaderingen van de WGV en de ondertekening van het verdrag en de andere twee akten, is er over het gemengde karakter en de ondertekeningsformule formeel geen politieke beslissing getroffen. Informeel werd de beslissing echter wel genomen. De WGV kwam immers samen met de vertegenwoordigers van de respectieve ministers. Geen enkele overheid betwistte het gemengde karakter met betrokkenheid van gewesten én gemeenschappen. Over de medeondertekening werd een akkoord bereikt via contacten tussen de betrokken ministers en overleg tussen de federale overheid en de Nederlandse bewindslieden.

De ondertekening vond plaats in 's-Gravenhage op 17 juni 2008. Naast die van de twee partnerlanden en de federale overheid, werden de handtekeningen geplaatst van de minister-president van de Vlaamse Regering en van de ministeriële vertegenwoordigers van de andere gemeenschappen en gewesten.

2. Ondertekening van het intrafederale Samenwerkingsakkoord met betrekking tot de vertegenwoordiging van België in de instellingen van de Benelux Unie en de daarmee verband houdende standpuntbepaling en coördinatie

De Vlaamse Regering besloot de start van de instemmingsprocedure voor het verdrag, het protocol en de verklaring afhankelijk te maken van het ondertekenen van een specifiek samenwerkingsakkoord met betrekking tot de Benelux Unie. Op 21 september 2007 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het actualiseren van de oriëntaties in de Vlaamse standpuntbepaling over de voortzetting van de Benelux Economische Unie. Naar aanleiding hiervan, sprak de regering zich uit voor het sluiten van een intrafederaal samenwerkingsakkoord, dat de principes voor de vertegenwoordiging en de afstemming van het standpunt in de Benelux Unie zou bepalen. Het intrafederale kaderakkoord

van 30 juni 1994 over de vertegenwoordiging van België bij de internationale organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden, dat ook op Benelux van toepassing is, voldoet immers niet voor de Vlaamse deelneming aan de Benelux-werking. Dit kaderakkoord laat onvoldoende ruimte aan het autonome optreden van een internationaal bevoegde deelstaat als Vlaanderen. Dit is des te meer manifest bij een organisatie met een beperkt aantal lidstaten, zoals de Benelux. Die specifieke positie van Vlaanderen in de Benelux moet zich vertalen in een doorwerking van die autonomie tot in de werking van alle instellingen van de Benelux Unie en tot op het ministeriële niveau. Deze infrafederale en internationale context rechtvaardigde het sluiten van een specifiek samenwerkingsakkoord met betrekking tot de nieuwe Benelux Unie.

Het beoogde samenwerkingsakkoord werd ondertekend op 5 juni 2009. Het treedt in werking op dezelfde dag als het voorliggende Verdrag tot herziening van het in 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie.

Deze overeenkomst met de federale overheid en de andere gefedereerde overheden, is een samenwerkingsakkoord in de zin van artikel 92bis, §1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd. Dit specifieke samenwerkingsakkoord regelt de standpuntbepaling en de vertegenwoordiging van België in de instellingen van de Benelux Unie, evenals de daarmee verband houdende voorbereiding. Die beleidsacties komen toe aan de respectieve regeringen, hun leden en hun diensten.

Hier volgt een bondige toelichting. De Benelux-dienst in de FOD Buitenlandse Zaken zorgt ervoor dat elke bevoegde overheid meteen nauw betrokken wordt bij de voorbereiding, de standpuntbepaling en de vertegenwoordiging in de Belgische delegatie, zowel op technisch als op ministerieel vlak. Daartoe richt het samenwerkingsakkoord een intrafederaal overlegplatform op. Vóór iedere vergadering van het Comité van Ministers en van de Raad van de Benelux of op verzoek van een bevoegde overheid, organiseert de Benelux-dienst telkens een vergadering van dit overlegplatform.

Ter informatie van het Vlaams Parlement, is een kopie van het samenwerkingsakkoord bij deze memorie van toelichting gevoegd.

3. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

In zijn advies van 15 juni 2009 (nr. 2009/18) sluit de SARiV zich graag aan bij het ontwerp van instemmingsdecreet. Dit beleidsadvies is bij de memorie van toelichting gevoegd.

De SARiV maakt in zijn advies eerst een stand van zaken op, waarbij achtereenvolgens de achtergrond van de samenwerking in de Benelux, het oorspronkelijke kader, de Benelux Politieke Samenwerking (BPS) en de mogelijkheden voor een hervorming van de Benelux aan bod komen. In het tweede luik analyseert en becommentarieert de SARiV het nieuwe Verdrag, waarbij de adviesraad dieper ingaat op de BPS, het werkprogramma, het potentieel voor Vlaanderen en het intrafederale samenwerkingsakkoord. Tot slot formuleert de SARiV zijn conclusies en doet de raad zeven aanbevelingen aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering antwoordt op dit advies, maar zij meent niet meer in te moeten gaan op de huidige werking van de Benelux. De regering beperkt zich tot de vooruitzichten die het nieuwe Verdrag tot instelling van de Benelux Unie biedt of kan bieden. Zij antwoordt op de toekomstgerichte commentaar en de daaraan gekoppelde aanbevelingen van de SARiV.

Wat de nodige focus van de Benelux Unie betreft, beseft de Vlaamse Regering dat de inhoud van de periodieke werkprogramma's die houding mee zullen moeten bepalen. Het is daarom nodig dat de Vlaamse beleidsprioriteiten in die werkprogramma's zo nauw-

keurig als mogelijk is, aan bod komen. De regering zal tijdens de voorbereiding van de programma's de meerwaarde van de plurilaterale Benelux Unie als leidraad voor haar bijdrage daarin aannemen, bijvoorbeeld met betrekking tot de grensoverschrijdende samenwerking. Het ligt voor de hand dat de Benelux Unie zonder enige meerwaarde geen eigen rol te spelen heeft. Dat zal meestal het geval zijn voor de bilaterale samenwerking van Vlaanderen met Nederland, respectievelijk met het Groothertogdom Luxemburg. Hetzelfde geldt voor de Benelux-samenwerking met buurregio's (Benelux plus): de Benelux moet een specifieke meerwaarde inhouden die het Vlaams bilaterale beleid ten opzichte van die regio's overstijgt. Of de laboratoriumfunctie van de Benelux voor de EU effectief zal blijven bestaan, zal in hoge mate afhangen van de verdere ontwikkeling in de EU, vooral nu de institutionele verdragen van Lissabon (2007) in werking getreden zijn.

Aangaande de versterking van de politieke sturing, merkt de Vlaamse Regering op dat het voorliggende verdrag met zijn verruiming tot de beleidsvelden milieubescherming, welzijn, justitie en binnenlandse zaken, meer kansen biedt op die sturing. In het bijzonder is de strategische doelstelling van de duurzaamheid een actueel beleidsthema in binnen- en buitenland, waarvoor de Vlaamse overheid een belangrijke bijdrage kan leveren. De regering herinnert er niettemin aan dat het sluiten van een verdrag één zaak is en het toepassen ervan een andere. Tijdens het toepassen van het nieuwe verdrag zullen inderdaad een aantal externe factoren een invloed hebben, waarop de Benelux geen of weinig vat heeft. De politieke houding van de regeringsleden in de Benelux en van hun vertegenwoordigers zal ook door die factoren mee bepaald worden.

Tot slot meent de Vlaamse Regering dat het intrafederale samenwerkingsakkoord over de standpuntbepaling en de vertegenwoordiging in de Benelux Unie een kansrijke basis biedt voor de Vlaamse overheid. Ook dit akkoord biedt echter kansen die in concrete resultaten omgezet moeten worden. Het enige aandachtspunt qua organisatie van de Unie, dat de Vlaamse overheid rest om adequaat deel te nemen aan de besluitvorming en de werking van de Benelux Unie, is de opmaak van de huishoudelijke reglementen van het Benelux Comité van Ministers en de Benelux Raad. Die reglementen moeten de verdragsrechtelijk bepaalde rol van de Vlaamse Regering en die van haar vertegenwoordigers vrijwaren.

4. Advies van de Raad van State

In zijn advies van 15 oktober 2009 (referte 47.054/1) maakt de Raad van State slechts één opmerking, waarbij hij verwijst naar het nieuwe verdragsartikel 23: de Raad van State beveelt aan dat de regels die in het Benelux Publicatieblad verschijnen voortaan ook in het Belgisch Staatsblad bekend gemaakt worden. De Vlaamse Regering neemt deze aanbeveling ter harte. Zodra het verdrag in werking treedt, zal de Vlaamse overheid hierover beraadslagen met de partners in de Benelux en met het Secretariaat-generaal van de Unie, om in dit verband een gezamenlijke beslissing te nemen die moet leiden tot een nog effectiever rechtsverkeer.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

BIJLAGEN BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING

GEMEENSCHAPPELIJK WERKPROGRAMMA

2009-2012

De prioriteiten van dit programma vormen de uitwerking van de doelstellingen vermeld in artikel 3 van het Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie voor de bovengenoemde periode.

1. Interne markt en Economische Unie

De Benelux Unie verdiept haar economische unie, die het vrije verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten omvat, op de volgende gebieden :

1.1 Energiebeleid

Het Pentalateraal energie-forum versterkt de samenwerking op het gebied van de elektriciteitsmarkten met het oog op de verhoging van de bevoorradingszekerheid en volledige integratie van deze markten. Er wordt een soortgelijk overleg opgestart met betrekking tot de gasmarkten. Meer in het algemeen wordt het overleg op deze gebieden verder gestructureerd.

Het informele overleg over diverse aspecten van het energiebeleid wordt versterkt onder meer met het oog op de standpuntbepaling binnen diverse internationale energiefora.

1.2 Veterinaire aangelegenheden, voedselveiligheid en dierenwelzijn

De samenwerking op het gebied van veterinaire aangelegenheden en voedselveiligheid wordt verder versterkt. Een gecoördineerde aanpak bij dierenziektebestrijding en in geval van voedselveiligheids crises vormt een prioriteit. Daarnaast wordt gestreefd naar samenwerking op het terrein van controles van vee-transporten, in het kader van dierenwelzijn.

1.3 Samenwerking in de grensgebieden

De samenwerking op het gebied van volksgezondheid, sociale zekerheid en vervoersinfrastructuur wordt versterkt met als doel praktische oplossingen aan te reiken voor het wegnemen van belemmeringen in het vrije verkeer van personen die werken en wonen in de grensgebieden. De bestaande Benelux overeenkomst Grensoverschrijdende samenwerking wordt gemoderniseerd en de Benelux-almanak Grensoverschrijdende Samenwerking wordt geactualiseerd.

Er wordt overleg gepleegd om de ruimtelijke planning in de grensgebieden binnen de Benelux en met de buurlanden van de Benelux te structureren.

1.4 Verkeer en vervoer

De samenwerking op het gebied van verkeer en vervoer is gericht op de bevordering van een duurzaam en efficiënt vervoerssysteem en op de ontwikkeling van een geïntegreerde logistiek. Verder kan de Benelux worden betrokken bij het overleg over grote infrastructuurprojecten. In zulk overleg worden onder andere duurzaamheid en ruimtelijke inpassing meegewogen. Overleg vindt ook plaats over de dossiers die op Europees niveau worden behandeld, onder meer diegene die betrekking hebben op de internalisering van de externe kosten inzake vervoer en op de tarifiering van het gebruik van de vervoersinfrastructuren. In dit verband trachten de Benelux-Staten tot een gezamenlijke aanpak op het gebied van wegbeprijzing te komen.

1.5. Economische samenwerking

Het overleg met betrekking tot het economisch beleid, het middenstandsbeleid en het ~~het~~ innovatiebeleid wordt voortgezet. De samenwerking op het gebied van het consumentenbeleid evenals tussen de agentschappen voor consumentenbescherming wordt verder uitgebouwd, onder meer in het kader van de omzetting van de Europese richtlijnen.

De Benelux zal binnen Europa een voortrekkersrol spelen bij de realisatie van de Europese Lissabondoelstellingen voor groei en banen. De Benelux zal samenwerken bij de implementatie van belangrijke Europese richtlijnen zoals de kaderrichtlijn diensten. Bijkomende inspanningen zullen worden geleverd op gebied van risicoanalyse met betrekking tot productveiligheid.

De Benelux zal overleg plegen over de manier waarop via een moderne regelgeving en een eenvoudig administratief kader een efficiënte marktwerking kan worden gerealiseerd met respect voor eerlijke mededinging en ter bevordering van ondernemerschap.

2 Duurzame ontwikkeling

De Benelux Unie onderschrijft de principes van duurzame ontwikkeling, waarin een evenwichtige economische groei, maatschappelijke samenhang en de bescherming van het milieu worden verenigd door de samenwerking op de volgende gebieden te versterken :

2.1 Ruimtelijke ordening

Naast het bestuderen van grensoverschrijdende gezamenlijke thema's is de samenwerking erop gericht de uitvoering van grensoverschrijdende projecten op het gebied van ruimtelijke ordening te bevorderen. Er worden verdere afspraken gemaakt over de duurzame ruimtelijke inrichting van de Benelux, onder meer op het terrein van infrastructuur, water en landschap (planconsultatie). Daarnaast vindt overleg plaats over de territoriale effecten van het Europese beleid in de Benelux.

2.2 Milieu en klimaat

De samenwerking heeft tot doel duurzaamheidscriteria te ontwikkelen en het uitwisselen van 'best practices' met betrekking tot milieubeleid te bevorderen, onder meer in verband met de uitvoering van Europese regelgeving. Deze is meer specifiek gericht op de luchtkwaliteit, fijnstof en de waterkwaliteit evenals op de ontwikkeling van nieuwe technologieën die de terugdringing van CO₂-uitstoot mogelijk maken.

Verder verbinden de partijen zich ertoe met name hun samenwerking op het gebied van hernieuwbare energiebronnen te verdiepen.

2.3 Natuur en landschapsbescherming

De Benelux-samenwerking met betrekking tot water, natuur en landschap wordt voortgezet in het kader van de ecologische netwerken waaronder NATURA-2000. Deze samenwerking bevordert de continuïteit van de ecologische netwerken in de grensgebieden en in de grensparken evenals de duurzame en geïntegreerde inrichting van grensoverschrijdende landschappen en parken.

2.4 Jeugdbeleid

De afstemming van standpunten in het jeugdbeleid in de internationale fora wordt voortgezet. Binnen de prioriteiten van het Europese jeugdbeleid zal gewerkt worden aan betere kennis van en over jeugd en de participatie van jongeren. Ervaringen en 'best practices' worden verder uitgewisseld.

2.5 Maatschappelijke samenhang

Doel van de samenwerking is te komen tot de ondertekening en uitvoering van het ambulanceverdrag in de grensgebieden. Er wordt kennis en informatie uitgewisseld met als doel de toegang van grensarbeiders tot de arbeidsmarkt te bevorderen maar ook hun inburgering in het gastland te vergemakkelijken.

3 Justitie en Binnenlandse Zaken

De Benelux werkt op de volgende gebieden samen om een ruimte van vrijheid en veiligheid aan zijn burgers te bieden :

3.1 Het Senningen-overleg

De politiesamenwerking voortvloeiend uit het Verdrag van Senningen legt de nadruk op de praktische toepassing van bestaande akkoorden en de optimale inzet van beschikbare instrumenten. Bovendien worden nieuwe samenwerkingsmogelijkheden vastgesteld op basis van een gemeenschappelijke analyse van de grensoverschrijdende criminaliteit.

De samenwerking op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding wordt versterkt, onder meer via het opzetten van een communicatienetwerk tussen de nationale crisiscentra en de organisatie van gemeenschappelijke oefeningen. Een betere beleidsafstemming, onder meer op het gebied van risico-identificatie en de voorlichting van de bevolking evenals de uitwisseling van 'best practices' dragen bij tot het versterken van de efficiëntie van de Benelux op dit gebied.

De beleidsmatige en operationele samenwerking met betrekking tot de bestrijding van illegale immigratie wordt geïntensiveerd.

De samenwerking in het kader van het Senningen-overleg wordt geëvalueerd en, zo nodig, wordt er een nieuw actieplan voor deze samenwerking opgesteld.

3.2 Drugsbestrijding

Naast de uitwisseling van 'best practices' over de preventieve maatregelen tegen drugsverslaving wordt de samenwerking en de nodige informatie-uitwisseling in deze context tot stand gebracht.

3.3 Immigratie en visumaangelegenheden

De operationele Benelux-samenwerking wordt voortgezet, met name in de relaties met derde landen.

3.4 Verkeer en Vervoer

De samenwerking in het kader van Euro Contrôle Route (ECR) wordt versterkt. De voornamelijk operationeel gerichte samenwerking wordt op een strategisch/tactisch niveau gebracht en verzelfstandigd.

Het overleg over de grensoverschrijdende handhaving van de verkeersveiligheid evenals over het vervoer van gevaarlijke stoffen wordt voortgezet om tot gezamenlijke standpunten te komen.

3.5 Bestrijding van fiscale fraude

De strijd tegen fiscale fraude wordt voortgezet en uitgebreid naar onder andere de vastgoed- en bouwsector. Tevens worden antifraudesystemen opgezet in de probleemsectoren.

05.06.09

Samenwerkingsakkoord van [xx-xxxxxx 2009] tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de instellingen van de Benelux Unie en de daarmee verband houdende standpuntbepaling en coördinatie

Gelet op artikel 1, 2, 3, 33, 34, 35, 127 tot 130, 134 en 167 van de Grondwet;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd door de bijzondere wet van 8 augustus 1988, de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, de bijzondere wet van 5 mei 1993 betreffende de internationale betrekkingen van de Gemeenschappen en de Gewesten, de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, de bijzondere wet van 13 juli 2001 houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de Gewesten en de Gemeenschappen, de bijzondere wet van 12 augustus 2003, de bijzondere wet van 25 april 2004 en de bijzondere wet van 13 september 2004, inzonderheid op artikel 4, 5, 6, 6bis, 6ter en 92bis, § 1 en 4bis;

Gelet op de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, gewijzigd door de bijzondere wet van 5 mei 1993 betreffende de internationale betrekkingen van de Gemeenschappen en de Gewesten en de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, inzonderheid op artikel 4 en 42;

Gelet op artikel 31bis van de wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, ingevoegd bij de wet van 16 juni 1989 houdende diverse institutionele hervormingen en gewijzigd door de wet van 5 mei 1993 betreffende de internationale betrekkingen van de Gemeenschappen en de Gewesten;

Gelet op de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, gewijzigd door de wet van 18 juli 1990 en de wet van 5 mei 1993 betreffende de internationale betrekkingen van de Gemeenschappen en de Gewesten, inzonderheid op artikel 4 en 55bis;

Gelet op het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen;

Gelet op het kaderakkoord van 30 juni 1994 tot samenwerking tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de internationale organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden, inzonderheid op artikel 1, § 3;

Gelet op de aanbeveling van de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid van 9 juli 2008;

Overwegende dat artikel 306 van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en artikel 202 van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie stellen dat die verdragen geen beletsel vormen voor het bestaan en de voltooiing van een regionale unie tussen België, Luxemburg en Nederland, voor zover de doelstellingen van die unie niet bereikt zijn door toepassing van de vermelde verdragen;

Overwegende het verdrag tot instelling van de Benelux Unie, inzonderheid op deel 2;

Overwegende dat er aanleiding bestaat tot een bijzondere regeling met betrekking tot de interne coördinatie en standpuntbepaling en de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de instellingen van de Benelux Unie;

De Federale Staat, vertegenwoordigd door de [Minister van Buitenlandse Zaken],

De Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, in de persoon van haar Minister-president

De Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van [haar Minister-president en de Minister van Hoger Onderwijs, Wetenschappelijk Onderzoek en Internationale Betrekkingen van de Franse Gemeenschapsregering],

De Duitstalige Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van [haar Minister-president];

Het Waalse Gewest, vertegenwoordigd door de Waalse Regering, in de persoon van [haar Minister-president en de Minister van Onderzoek, Nieuwe Technologieën en Buitenlandse Betrekkingen],

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, vertegenwoordigd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, in de persoon van [haar Minister-voorzitter en de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Financiën, Begroting, Externe Betrekkingen en Informatica],

kwamen het volgende overeen:

Hoofdstuk I. Definities en doelstellingen

Artikel 1. Definities

Voor de toepassing van dit samenwerkingsakkoord wordt verstaan onder:

1° het verdrag tot instelling van de Benelux Unie: het verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie, ondertekend te 's-Gravenhage op 17 juni 2008;

2° de ICBB: de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid, vermeld in artikel 31*bis*, tweede lid, van de wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;

3° de Fod Benelux: de dienst Bleu Benelux (B1.1) van de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Art. 2. Doelstellingen

Met toepassing van het kaderakkoord van 30 juni 1994 tot samenwerking tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de internationale organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden, regelt dit samenwerkingsakkoord de standpuntbepaling en vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de instellingen van de Benelux Unie, evenals de daarmee verband houdende coördinatie.

Hoofdstuk II. Verspreiding van informatie

Art. 3. Contactpunt

§ 1. Er wordt een Overlegplatform Benelux opgericht, waarvan de FOD Benelux het voorzitterschap en het secretariaat waarneemt, en dat fungeert als Benelux-contactpunt.

§ 2. De voorzitter van het Overlegplatform Benelux treedt op als coördinator tussen het Koninkrijk België en de Benelux Unie.

§ 3. De FOD Benelux zal er zorg voor dragen dat bij alle Benelux-werkzaamheden elke overheid die bevoegd is voor de behandelde materies van in het begin nauw betrokken wordt bij de voorbereiding en, volgens de hierna beschreven procedures,

bij de standpuntbepaling en vertegenwoordiging in de Belgische delegatie, zowel op technisch als op ministerieel vlak.

Art. 4. Verspreiding van documenten

Art. 4: De FOD Benelux verspreidt alle documenten die hij ontvangt over Benelux-werkzaamheden onmiddellijk en tegelijkertijd aan alle leden van het Overlegplatform Benelux.

Hoofdstuk III. Organisatie van een bestendige overlegstructuur

Art. 5. Algemeen overleg

§ 1. Vóór iedere vergadering van het Benelux Comité van Ministers en van de Benelux Raad of op verzoek van een bevoegde overheid wordt een vergadering georganiseerd van het Overlegplatform Benelux.

Dat overleg betreft het vaststellen van de agenda van het Benelux Comité van Ministers, met inbegrip van het schrappen of toevoegen van agendapunten. Die vergadering zal eveneens het Belgische standpunt, zowel algemeen als voor elk punt van de dagorde, vaststellen. Dat standpunt wordt bij consensus tussen de bevoegde overheden bepaald.

Op verzoek van een bevoegde overheid kan een dergelijk overleg eveneens plaatsvinden ter voorbereiding van ambtelijke werkgroepen.

§ 2. In ieder geval wordt er een overlegvergadering georganiseerd met het oog op de bespreking van het ontwerp van gemeenschappelijk werkprogramma en van het jaarplan.

§ 3. Het algemene overleg vindt plaats op een systematische en horizontaal gestructureerde wijze. Daarom worden op alle overlegvergaderingen vertegenwoordigers uitgenodigd van 1° de Eerste Minister, 2° de Ministers-presidenten en 3° andere federale Ministers en Gemeenschaps- en Gewestministers, die hetzij op inhoudelijk vlak, hetzij op het gebied van de buitenlandse betrekkingen bevoegd zijn.

§ 4. Er wordt een proces-verbaal opgemaakt van elke overlegvergadering, dat onder meer de namen van de deelnemers vermeldt. Dat proces-verbaal zal ambtshalve bezorgd worden aan alle uitgenodigde vertegenwoordigers, alsook aan de voorzitter en de leden van de ICBB.

§ 5. De Belgische delegatie in het Benelux-Comité van Ministers en in de Benelux-Raad neemt alleen standpunten in over aangelegenheden waarover voorafgaandelijk overleg plaatsgevonden heeft, overeenkomstig de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord.

§ 6. Als ter uitvoering van artikel 10 van het verdrag tot instelling van de Benelux-Unie ministeriële werkgroepen opgericht worden, zijn de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord *mutatis mutandis* hierop van toepassing.

§ 7. Wanneer in het kader van de Benelux-Unie onderhandelingen gevoerd worden over het sluiten van een gemengd verdrag, vindt het overleg plaats onverminderd de bevoegdheden van de Werkgroep "Gemengde Verdragen", zoals bepaald in het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen.

Art. 6. Procedure bij aanhoudend meningsverschil

§ 1. Binnen de ICBB wordt een Werkgroep Benelux opgericht die de follow-up en geschillenbeslechting van het algemene Benelux-overleg behartigt.

§ 2. In geval van aanhoudend meningsverschil binnen het Overlegplatform Benelux kan elke overheid het probleem bij de Werkgroep Benelux aanhangig maken. De werkgroep beraadslaagt over het probleem en zendt, wanneer hij een akkoord bereikt, de materie terug naar het Overlegplatform.

§ 3. In geval van aanhoudende blokkering, maakt de voorzitter van de Werkgroep Benelux de kwestie zo vlug mogelijk aanhangig bij de voorzitter van de ICBB, die het punt inschrijft op de dagorde van de eerstvolgende ICBB of van een *ad hoc* vergadering op ministerieel niveau.

§ 4. Een lid van de ICBB of van de ministeriële *ad hoc*-vergadering kan zich constructief onthouden, teneinde de Belgische stemming niet in de weg te staan. “

§ 5. In geval van blijvende onenigheid binnen de ICBB of de ministeriële *ad hoc*-vergadering kan besloten worden om aan de voorzitter van de Benelux de schrapping van het agendapunt van het Comité van Ministers te vragen. Indien België het voorzitterschap van de Benelux Unie waarneemt, zal het dit punt niet op de agenda van het Comité plaatsen

§ 6. Indien bij blijvende onenigheid de in § 5 voorziene schrapping niet mogelijk is, zal België een negatieve stem over het desbetreffende punt uitbrengen in het Comité van Ministers.

Hoofdstuk IV. Vertegenwoordiging in de instellingen van de Benelux Unie**Art. 7. Het Benelux Comité van Ministers**

§ 1. De Belgische delegatie voor de vergaderingen van het Benelux-Comité van Ministers, wordt samengesteld, overeenkomstig artikel 7 van het verdrag tot instelling van de Benelux Unie, op basis van de bevoegdheden waarop de agenda van het Comité betrekking heeft. Elke betrokken minister die bevoegd is voor de behandelde materies, kan deel uitmaken van de Belgische delegatie.

§ 2. Het delegatiehoofd wordt afhankelijk van de overheid die er hoofdzakelijk bij betrokken is, bij consensus in de overlegvergadering aangewezen.

Het delegatiehoofd brengt de stem van het Koninkrijk België uit, rekening houdend met de besluiten van het voorafgaandelijk overleg.

§ 3. De samenstelling van de Belgische delegatie en de identiteit van het delegatiehoofd worden door de FOD Beneluxdienst aan het Benelux-secretariaat-generaal meegedeeld, overeenkomstig het reglement van orde van het Comité.

Art. 8. De Benelux-Raad

§ 1. De Belgische delegatie voor de vergaderingen van de Benelux Raad wordt samengesteld, overeenkomstig artikel 13 van het verdrag tot instelling van de Benelux Unie, op basis van de bevoegdheden waarop de agenda van de Raad betrekking heeft. De delegatieleden vervullen binnen hun overheidsdienst de functie van Secretaris-generaal, Directeur-generaal, dan wel een leidinggevende functie van een vergelijkbaar niveau.

§ 2. Het delegatiehoofd wordt afhankelijk van de overheid die er hoofdzakelijk bij betrokken is, bij consensus in de overlegvergadering aangewezen.

§ 3. De samenstelling van de Belgische delegatie en de identiteit van het delegatiehoofd worden door de FOD Benelux aan het Benelux-secretariaat-generaal meegedeeld, overeenkomstig het reglement van orde van de Raad.

Art. 9. De ambtelijke werkgroepen en commissies van onafhankelijke deskundigen

§ 1. Elke betrokken regering kan vertegenwoordigers aanwijzen voor de deelname aan ambtelijke werkgroepen op basis van de bevoegdheden waarop de agenda betrekking heeft. Elke betrokken regering kan deskundigen aanstellen voor de deelname aan commissies van onafhankelijke deskundigen op basis van de bevoegdheden waarop de agenda betrekking heeft.

§ 2. Tijdens het Belgische voorzitterschap van de Benelux Unie wordt in het kader van het overleg, vermeld in hoofdstuk III, voor elk van de werkgroepen en commissies en voor de gehele duur van het voorzitterschap, een voorzitter aangewezen, rekening houdend met de bevoegdheden van de Federale Staat en van de Gemeenschappen en de Gewesten. In voorkomend geval worden ook de betrokken belangen van een overheid in aanmerking genomen.

Art. 10. Het Benelux-secretariaat-generaal

De voordracht van het Belgische lid van het College van Secretarissen-generaal, vermeld in art. 19, § 1, van het verdrag tot instelling van de Benelux Unie, wordt goedgekeurd in de ICBB.

Hoofdstuk V. Slotbepaling

Art. 11. Duur, wijziging, bekendmaking en inwerkingtreding

§ 1. Dit samenwerkingsakkoord wordt voor onbepaalde tijd gesloten.

§ 2. De bepalingen van dit samenwerkingsakkoord kunnen op verzoek van elke partij gewijzigd worden. Een verzoek tot wijziging wordt binnen drie maanden onderzocht in de ICBB.

§ 3. De Minister van Buitenlandse Zaken is belast met de bekendmaking van dit samenwerkingsakkoord in het Belgisch Staatsblad.

§ 4. Dit samenwerkingsakkoord treedt in werking op dezelfde datum als het verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie, ondertekend te 's-Gravenhage op 17 juni 2008.

Opgemaakt in ^{Eupen} [xxxxxx] op ^{05.06.09} [xx-xxxxxx 2009], in zes originele exemplaren, in het Nederlands, Frans en Duits.

Voor de Federale Staat,
De Minister van Buitenlandse Zaken

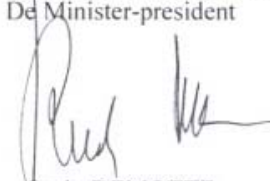

Karel DE GUCHT

Voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest
De Minister-president

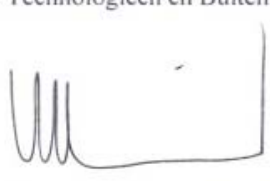
Kris PEETERS

Voor de Franse Gemeenschap
De Minister-president

Rudy DEMOTTE

De Minister van Hoger onderwijs, Wetenschappelijk Onderzoek en Internationale
Betrekkingen van de Franse Gemeenschapsregering en gewestminister van
Onderzoek, Nieuwe Technologieën en Buitenlandse Betrekkingen

Marie-Dominique SIMONET

Voor het Waalse Gewest
De Minister-president

Rudy DEMOTTE

Voor de Duitstalige Gemeenschap
De Minister-president

Karl-Heinz LAMBERTZ

Voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
De Minister-voorzitter

Charles PICQUÉ

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Financiën,
Begroting, Externe Betrekkingen en Informatica

Guy VANHENGEL

VOORONTWERP VAN DECREET

**Voorontwerp van decreet houdende instemming met
het Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag
tot instelling van de Benelux Economische Unie,
het Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie, en
de Verklaring,
ondertekend in 's-Gravenhage op 17 juni 2008**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw,
Zeevisserij en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie, het Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie, en de Verklaring, ondertekend in 's-Gravenhage op 17 juni 2008, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw,
Zeevisserij en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
INTERNATIONAAL VLAANDEREN

Het Herzieningsverdrag Benelux Unie

**Advies 2009/18
15 juni 2009**

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen, Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel
Tel.: + 32 2 553 01 81, E-mail: sariv@iv.vlaanderen.be, <http://www.sariv.be>

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	38
1. Inleiding.....	39
2. Stand van zaken	40
2.1. Achtergrond.....	40
2.2. Het oorspronkelijke kader	41
2.2.1. Kerntaken van de Benelux	41
2.2.2. Institutioneel kader	42
2.2.3. Juridisch instrumentarium	42
2.2.4. Externe betrekkingen.....	43
2.3. Benelux Politieke Samenwerking (BPS).....	43
2.4. Mogelijkheden voor een hervorming van de Benelux.....	44
2.4.1. Kerntaken van de Benelux	44
2.4.2. Institutioneel kader	44
2.4.3. Juridisch instrumentarium	45
2.4.4. Externe betrekkingen.....	45
2.5. Conclusie op basis van het literatuuronderzoek	46
3. Analyse van, en commentaar bij, het Herzieningsverdrag	46
3.1. Het Herzieningsverdrag	46
3.1.1. De kerntaken van de Benelux	47
3.1.2. Institutioneel kader	47
3.1.3. Juridisch instrumentarium	48
3.1.4. Externe betrekkingen.....	48
3.1.5. Voorrechten en immuniteiten	48
3.1.6. Slotbepalingen.....	48
3.2. Bemerkingen bij het Herzieningsverdrag	49
3.2.1. Kerntaken van de Benelux	49
3.2.2. Institutioneel kader	49
3.2.3. Juridisch instrumentarium	50
3.2.4. Externe betrekkingen.....	60
3.2.5. Voorrechten en immuniteiten	50
3.2.6. Budget	50
3.3. Benelux Politieke Samenwerking.....	51
3.4. Het gemeenschappelijk werkprogramma.....	53
3.4.1. Algemene opmerkingen	53
3.4.2. Analyse van het Gemeenschappelijk Werkprogramma 2009-2012.....	54
3.4.3. Conclusies	56
3.5. Het potentieel voor Vlaanderen	57
3.6. Het intra-Belgische samenwerkingsakkoord.....	58
4. Conclusie	60

1. Inleiding

Tijdens haar vergadering van 27 maart 2009 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux economische Unie (hierna: "het Herzieningsverdrag"), het Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie, en de Verklaring, ondertekend in 's-Gravenhage op 17 juni 2008. Op 31 maart 2009 ontving de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: "de Raad") de adviesaanvraag. Na bespreking op zijn vergaderingen van 22 april, 19 mei en 15 juni 2009 keurde de Raad onderhavig advies goed.

Artikel 99 §1 van het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie (hierna: "het Benelux-statuut") bepaalt dat dit verdrag voor een periode van 50 jaar gesloten wordt. Aangezien het Benelux-statuut op 1 november 1960 in werking is getreden, kan dit verdrag (mits voorafgaande opzegging) beëindigd worden op 31 oktober 2010. De Benelux-partners gaven echter al snel aan dat zij de samenwerking wilden verder zetten. De nakende vervaldag gaf wel aanleiding tot een herziening van de Benelux-samenwerking.

Het Benelux-statuut is een gemengd verdrag volgens de intern-Belgische rechtsorde. Het was derhalve van groot belang dat Vlaanderen vroeg startte met de bepaling van zijn standpunt over de herziening. De bepaling van dit standpunt vertrok vanuit twee basisteksten. In de eerste plaats bepaalde het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2004-2009 dat: "Naar aanleiding van het aflopen van het Benelux-verdrag in 2010 Vlaanderen streeft naar een grotere regionale betrokkenheid bij de verderzetting van deze samenwerking". In de tweede plaats stelde de Bijdrage van de Vlaamse administratie van juni 2004 aan het regeerprogramma van de aantredende Vlaamse Regering, Deel 3 Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking: "Ook de samenwerking in Benelux-verband zal, naar aanleiding van het aflopen van het Benelux-verdrag in 2010, tijdens de komende legislatuur onder de aandacht komen. Elk van de verschillende verdragspartners dient zich te beraden over het al dan niet van kracht blijven van het verdrag en –zo ja– onder welke modaliteiten. Dit is ook van belang voor de Belgische deelstaten. Het werkkterrein van de Benelux Economische Unie situeert zich immers voor een groot deel op de domeinen waarvoor de deelstaten bevoegd zijn: economie, ruimtelijke ordening, grensoverschrijdende samenwerking, milieubeheer, etc."

Om haar standpunt beter voor te bereiden, lanceerde de Vlaamse overheid in december 2004 een oproep tot het indienen van een beleidsvoorbereidend onderzoek over het thema 'De Vlaamse positie ten aanzien van de Benelux naar aanleiding van de vernieuwing van het Benelux-verdrag'. Het eindrapport van de studie gevoerd door UNU-CRIS en het Instituut voor Internationaal Recht van de K.U.Leuven maakte een SWOT-analyse van de Benelux.¹ Op basis hiervan slaagde de Vlaamse Regering erin om snel haar standpunt te bepalen en op die manier een belangrijke invloed uit te oefenen op de onderhandelingen die zouden leiden tot het Herzieningsverdrag.

In onderhavig advies overloopt de Raad eerst de stand van zaken, waarbij achtereenvolgens de achtergrond van de samenwerking in de Benelux, het oorspronkelijke kader, de Benelux Politieke Samenwerking en de mogelijkheden voor een hervorming van de Benelux aan bod komen. In het tweede luik gaat de Raad over tot een analyse van de toekomstige Benelux-samenwerking. Naast een overzicht van de belangrijkste vernieuwingen van het Herzieningsverdrag en enkele bemerkingen terzake, bespreekt de Raad de mogelijkheden voor een vernieuwing van de Benelux Politieke Samenwerking, het gemeenschappelijk werkprogramma, het potentieel voor Vlaanderen van het nieuwe verdrag en het intra-Belgisch samenwerkingsakkoord voor de Benelux. Ten slotte formuleert de Raad conclusies en aanbevelingen.

¹ L. VAN LANGENHOVE en J. WOUTERS, *De Vlaamse positie ten aanzien van de Benelux naar aanleiding van de vernieuwing van het Benelux-verdrag*, Onderzoeksrapport van UNU-CRIS en Instituut voor Internationaal Recht K.U.Leuven in opdracht van internationaal Vlaanderen, 2006.

2. Stand van zaken

Als preliminaire opmerking wil de Raad de aandacht vestigen op de begripsverwarring met betrekking tot de Benelux Economische Unie en de Benelux Politieke Samenwerking. De samenwerking in het kader van de Benelux Economische Unie is een praktische samenwerking binnen het verdragskader. De Benelux Politieke Samenwerking is een vorm van overleg en coördinatie tussen de regeringen van de drie Benelux-landen en situeert zich buiten het verdragskader. Het is echter vaak deze laatste vorm van Benelux-samenwerking die het meest bekend is.

2.1. Achtergrond

De historische banden en geografische lotsverbondenheid tussen de Lage Landen maken samenwerking tussen België, Nederland en Luxemburg wenselijk. Ook de noodzaak van een nieuwe vormgeving van het naoorlogse Europa bracht de drie landen ertoe om nader te gaan samenwerken. Op 5 september 1944 ondertekenden ze te Londen een Douaneverdrag.² Hierna groeide de Benelux uit tot een volwaardig economisch samenwerkingsverband. Ook de economische verwevenheid tussen de drie landen vormt immers een drijvende kracht achter de Benelux. Zo ging bv. in 2007 15% van de totale Belgische uitvoer naar Nederland en Luxemburg en kwam 26,89% van de Belgische invoer uit de Benelux-partnerlanden.³

Wanneer men in het verleden sprak over de Benelux, bedoelde men voornamelijk de samenwerking tussen België en Nederland. Voor deze samenwerking zijn een drietal argumenten te vinden. In de eerste plaats zijn België en Nederland kleine landen die samen sterker kunnen staan tegenover de grote mogendheden in de Europese Unie. In de tweede plaats zijn beide landen ongeveer even groot, zodat er geen gevaar is dat het ene ondergeschikt wordt aan het andere. In de derde plaats worden België en Nederland gekenmerkt door een open economie die gebaat is bij een multilateralisering van het handels- en betalingsverkeer.

Over de jaren heen is niettemin gebleken dat er ook verschilpunten zijn. België was in de beginjaren protectionistischer ingesteld omdat het zijn oude industrie moest beschermen. Nederland is 'Atlantischer' dan België. Ook was er een mentaliteitsverschil: Belgische staatslieden stelden zich vaak pragmatischer op dan hun Nederlandse collega's. Ten slotte leidden ook het taalprobleem en de intern-Belgische verhoudingen tot aanzienlijke verschillen met Nederland.⁴ Deze hebben zich in de loop van het bestaan van de Benelux gaandeweg gekristalliseerd tot de uitbouw van een federale staat in België met verregaande bevoegdheden voor de deelstaten. Thans bepaalt artikel 1 van de Belgische grondwet van 1993: "België is een federale staat samengesteld uit gemeenschappen en gewesten". Artikel 167 verschaft deze gewesten en gemeenschappen de mogelijkheid om hun buitenlandse betrekkingen te organiseren in alle aangelegenheden waarvoor ze intern bevoegd zijn, volgens het beginsel *in foro externo, in foro interno*.⁵

Hoewel Luxemburg vaak wordt bekeken als het kleine broertje in de Benelux, biedt de samenwerking met dit partnerland ook een meerwaarde. In dit kader benadrukt men de sterke economische band tussen het Waalse Gewest en Luxemburg. Ook wat betreft werkgelegenheid is er een sterke doorstroom in de grensgebieden.⁶

Deze punten van verbondenheid en verschil liggen mee aan de basis van een viertal fasen in de Benelux-samenwerking. Deze fasen hebben voornamelijk betrekking op de Benelux Politieke Samenwerking (zie *infra*, 2.3.), maar door de begripsverwarring tussen de Benelux Economische Unie en de Benelux Politieke Samenwerking bepalen ze mee de perceptie van de Benelux als organisatie.

² Douaneovereenkomst tussen België, Luxemburg en Nederland, ondertekend te Londen op 5 september 1944, (B.S. 22 november 1947).

³ Eigen bewerking van cijfers uit INSTITUUT VOOR DE NATIONALE REKENINGEN, *Statistiek Buitenlandse Handel, Kwartaalbericht 2008-III*, Brussel, Nationale Bank van België, 10-18.

⁴ J. W. BROUWER, "Nederlands-Belgische samenwerking in Benelux en Europa" in *Internationale Spectator*, 57, (2003), 10, pp. 466-467.

⁵ J. HENDRICKX, "De toekomst van het Beneluxverdrag" in *Internationale Spectator*, 58, (2004), 10, p. 506.

⁶ *Hand. Senaat* 2008, 5 juni 2008, 21.

De eerste fase van 1944 tot 1948 was er één van succesvolle samenwerking. Van 1948 tot 1973 zien we een eerder gemengd verhaal met als grootste succes in deze periode het gezamenlijk memorandum dat zou leiden tot de Verdragen van Rome, maar ook met botsingen die aantoonde dat er slechts “zelden een natuurlijke harmonie van belangen was tussen Nederland en België”⁷. Van 1973-1994 ging de samenwerking niet veel verder dan het occasioneel uitwisselen van informatie. Zowel Nederlandse als Belgische staatslieden maakten in hun beschouwingen over de Europese politiek weinig gewag van de Benelux. Sinds 1994 duikt de Benelux-samenwerking weer op in regeringsverklaringen, maar toch is er in de praktijk weinig sprake van. De gezamenlijke initiatieven gingen voorbij aan de zaken waarover verdeeldheid heerste. De Top van Nice en de verdeeldheid over de oorlog in Irak zorgden voor nieuwe dieptes in de relaties.⁸ Het lijkt erop dat beide landen in tijden van grote nood beschutting bij elkaar zoeken, maar bij afwezigheid van een gemeenschappelijke dreiging gewone burens zijn.⁹

Tegen de achtergrond van de uitbreiding van de EU en het groeiende gewicht van de grotere lidstaten in de EU is er thans potentieel voor een nieuwe fase met een sterkere Benelux. Samen vormen de drie partnerlanden een gebied met 27 miljoen inwoners, vertegenwoordigen ze de vierde economie in Europa en beschikken ze over evenveel stemmen in de Raad van Ministers van de EU als een grote lidstaat.¹⁰ De hierna volgende analyse maakt duidelijk dat zich een verdragsherziening opdrong om dit potentieel waar te maken.

2.2. Het oorspronkelijke kader

2.2.1. Kerntaken van de Benelux

De oorspronkelijke doelstellingen van de Benelux Economische Unie, gegrondvest op het vrije verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten, zijn volgens artikel 1 Benelux-Statuut:

- (i) de coördinatie van het economische, financiële en sociale beleid;
- (ii) het aanvaarden en voeren van een gemeenschappelijk beleid in de economische betrekkingen met derde landen en inzake de daarmee verband houdende betalingen.

Aanvankelijk was de Benelux Economische Unie (hierna: “BEU”) een overwegend economisch gerichte internationale organisatie. Inmiddels is ze op dit gebied grotendeels door de EU achterhaald.¹¹ Zo heeft de euro zowel de Nederlandse gulden als de Belgische en Luxemburgse frank vervangen.

De “founding fathers” van de Benelux hebben het ook zo voorzien: de Benelux en de Europese Gemeenschap streven voor een deel dezelfde doelstellingen na, maar de Benelux mag daar verder in gaan voor zover er binnen de EG geen dergelijk niveau van integratie kan worden bereikt.¹² Artikel 306 EG-Verdrag houdt een *machtigingsclausule* in voor de Benelux. De tekst luidt: “De bepalingen van dit Verdrag vormen geen beletsel voor het bestaan van en de voltooiing van de regionale unies tussen België en Luxemburg alsmede tussen België, Luxemburg en Nederland, voor zover de doelstellingen van die regionale unies niet bereikt zijn door toepassing van dit Verdrag.” Deze tekst wordt onder het Verdrag van Lissabon overgenomen in artikel 350 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Deze bepaling benadrukt de originaliteit van de Benelux. Er bestaat geen soortgelijke bepaling voor andere subregionale groeperingen en ze is ook niet van toepassing op bv. een regionale economische unie tussen Vlaanderen en Nederland.

De doelstellingen van de BEU evolueerden geleidelijk meer naar de aanpak van ruimte- en persoonsgebonden problemen die voortvloeiden uit het bestaan van grenzen tussen landen. De BEU

⁷ Citaat J. KYMMEL in A. G. HARRYVAN, J. VAN DER HARST en S. VAN VOORST (reds.), *Voor Nederland en Europa. Politici en ambtenaren over het Nederlandse integratiebeleid en de Europese integratie, 1945-1975*, Den Haag, 2001.

⁸ J. W. BROUWER, *l.c.*, pp. 467-470.

⁹ R. COOLSAET, “Eb en vloed in Nederlands-Belgische betrekkingen” in *Internationale Spectator*, 60, (2006), 11, p. 589.

¹⁰ *Vr. en Anrtw. Kamer* 2008, 25 augustus 2008, 8196-8197 (Vr. nr. 155 LEJEUNE).

¹¹ COMITE VAN WIJZEN, *De Benelux, opnieuw gezien*, 1995.

¹² J. WOUTERS en M. VIDAL, “De Benelux: van nu en straks”, *Rechtskundig Weekblad*, (2006-07), 37, p. 1503.

is zich gaandeweg meer gaan richten op de beleidsdomeinen milieu, infrastructuur, ruimtelijke ordening, grensoverschrijdende samenwerking, immigratie, drugs, enz. Zo evolueerden de twee oorspronkelijke doelstellingen naar een veelvoud van doelstellingen en activiteiten. Maar ook op die nieuwe terreinen werd de EU actief.

Dit leidde in 1995 tot een bezinning over de BEU die op haar beurt een reorganisatie van de kerntaken van de BEU (en het Secretariaat-generaal) met zich meebracht. De samenwerking werd rond vijf grote thema's gebundeld:

- (i) politieke samenwerking en overleg omtrent Europese vraagstukken;
- (ii) grensoverschrijdende samenwerking;
- (iii) voltooiing van de interne markt en voortzetting van economische samenwerking op geëigende terreinen;
- (iv) vrij verkeer van personen en overleg op het gebied van justitie, politie en immigratie;
- (v) cultuur, onderzoek, onderwijs en opleiding.¹³

Deze thema's vormen tot op heden de kerntaken van de BEU. Een recente innovatie vond plaats met het sluiten van een Benelux-verdrag inzake politieke samenwerking in 2004.¹⁴ Dit vormt de juridische basis voor grensoverschrijdende samenwerking tussen politiediensten. Het gaat hierin verder dan de Schengen-overeenkomst.¹⁵ Op die manier loopt de BEU opnieuw een beetje voor op de EU.

Hoewel de BEU op vele terreinen actief is, verschilt de aard van de Benelux-activiteiten grondig. Het gaat van dienstverlening ten behoeve van de burger (intellectuele eigendom), via ondersteuning van operationele samenwerking (politie) en de creatie van een juridisch kader (lokale grensoverschrijdende samenwerking) tot informatieverstrekking (grensarbeid) en louter *ad hoc* activiteiten (cultuur en onderwijs).¹⁶ Met betrekking tot de persoonsgebonden aangelegenheden gaan de Benelux-administraties verder dan de uitwisseling van ervaringen: ze maken ook afspraken over gezamenlijke externe activiteiten en vertegenwoordiging op internationale fora.¹⁷

2.2.2. Institutioneel kader

De oorspronkelijke institutionele structuur is tamelijk complex en stemt bovendien niet meer overeen met de werkelijkheid. In de eerste plaats is er het Comité van Ministers, maar dit komt nauwelijks bijeen en de samenstelling is niet aangepast aan de staatshervorming in België. In de tweede plaats zijn er een aantal instellingen die slechts op papier bestaan, nl. de Raad van de Economische Unie, het College van scheidsrechters en de Economische en Sociale Raad van Advies. In de derde plaats zijn er een aantal structuren die strikt genomen los staan van de BEU, nl. de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad (hierna: "het Benelux-Parlement"), het Benelux-Gerechtshof en de Benelux-Organisatie voor Intellectuele Eigendom.¹⁸ In de vierde plaats kent de Benelux een kluwen van Commissies en Gemeenschappelijke diensten. Tot slot is er het Secretariaat-generaal.¹⁹

2.2.3. Juridisch instrumentarium

De Benelux kent een veelheid aan juridische instrumenten. De enige instrumenten die de burgers rechtstreeks binden zijn de Benelux-overeenkomsten. Alle juridische instrumenten worden *sensu stricto* door het Comité van Ministers (beschikkingen, richtlijnen en aanbevelingen) of een ministeriële werkgroep aangenomen. Het oprichtingsverdrag van het Benelux-Parlement voorziet dat het

¹³ BENELUX RAAD VAN DE ECONOMISCHE UNIE, *Nota aan het Comité van Ministers*, Brussel, 16 juni 1997.

¹⁴ Verdrag tussen het Koninkrijk België, het Koninkrijk der Nederlanden en het Groothertogdom Luxemburg inzake grensoverschrijdend politieel optreden, en de Bijlagen, gedaan te Luxemburg op 8 juni 2004, goedgekeurd bij de wet van 13 februari 2005 (B.S. 15 maart 2005), bekrachtigd op 23 februari 2005, in werking getreden op 1 juni 2006.

¹⁵ J. WOUTERS en M. VIDAL, *I.c.*, p. 1516.

¹⁶ *Ibid.*, p. 1505.

¹⁷ P. DE LOMBAERDE en M. VIDAL, "Het nieuwe Benelux-Verdrag: wat zit erin voor Vlaanderen?" in *EWI Review*, (2009), 6, p. 43.

¹⁸ De Benelux-Organisatie voor Intellectuele Eigendom is het resultaat van een hervorming van het Merkenbureau en het Bureau voor Tekeningen en Modellen. Het nieuwe verdrag hiervoor werd op 25 februari 2005 ondertekend. Deze nieuwe organisatie heeft internationale rechtspersoonlijkheid gekregen (artikel 1.4). Maar ze staat hierdoor ook wat los van de Benelux.; J. WOUTERS en M. VIDAL, *I.c.*, p. 1503.

¹⁹ Het Benelux-Statuut bepaalt hierover onder meer dat het geleid wordt door een Nederlander (artikel 34).

aanbevelingen kan doen aan de drie regeringe Ook de directeur-generaal van de Benelux-Organisatie voor Intellectuele Eigendom kan bv. internationale overeenkomsten sluiten met derde landen of internationale organisaties.²¹

Door de veelheid aan normen heerst er heel wat onduidelijkheid. Deze wordt versterkt door de gebrekkige regeling van de bekendmaking van Benelux-normen. In 1980 werd een Protocol aangenomen inzake de bekendmaking in het Benelux-Publicatieblad. De regeling hiervoor is echter niet sluitend en complex. In 1991 werd dan ook een wijzigend protocol aangenomen, maar hiervoor ontbreekt de Belgische instemmingswet. Bovendien bestaat er geen regeling voor de publicatie van handelingen van de Benelux-Organisatie voor Intellectuele Eigendom, het Benelux-Parlement en het Benelux-Gerechtshof.²²

2.2.4. Externe betrekkingen

Het oorspronkelijke Benelux-verdrag voorzag reeds in een aantal gevallen in een gezamenlijke buitenlandse politiek. Dit uit zich in hoofdstuk 3 van het Benelux-Statuut, dat spreekt over financiële en economische betrekkingen met het buitenland. Het Comité van Ministers bepaalt de gemeenschappelijke handelspolitiek in de economische betrekkingen met het buitenland. Toch werd de Benelux-organen nooit enige bevoegdheid gegeven om internationale verbintenissen aan te gaan. Zo stelt de Raad vast dat er bv. geen gezamenlijke investeringsakkoorden werden gesloten in Benelux-verband, maar wel in het beperktere kader van de Belgisch Luxemburgse Economische Unie (BLEU). In het domein van de externe economische betrekkingen heeft het Gemeenschappelijk Handelsbeleid van de EU de Benelux in grote mate achterhaald.

2.3. Benelux Politieke Samenwerking (BPS)

Naast de praktische samenwerking die gegroeid is uit het Benelux-Statuut heeft zich een vorm van politieke samenwerking ontwikkeld tussen de drie Benelux-partners. Deze heeft betrekking op het gezamenlijke, externe optreden van de Benelux-lidstaten op het internationale niveau. Zij valt derhalve buiten het formele kader van het Benelux-verdrag en de daarop berustende instellingen.

Over de jaren heen wordt deze politieke samenwerking gekenmerkt door hoogtes en laagtes (zie *supra*, 2.1.). Ze verloopt op een ad hoc basis en is sterk afhankelijk van de persoonlijkheden die erbij betrokken zijn. In dit verband merkt de Raad op dat over de BPS niet altijd even positief wordt geoordeeld. Het overleg zou te weinig gestructureerd zijn en de politieke sturing te beperkt.²³

Er zijn drie belangrijke deelaspecten te onderscheiden in de BPS. In de eerste plaats is er de gezamenlijke standpuntbepaling in de aanloop naar besluitvorming in de EU. Via deze samenwerking, die zich uit in consultatie en afstemming, trachten de drie landen hun invloed op de Europese besluitvorming te versterken. De belangrijkste uiting hiervan zijn het vaste vooroverleg op het niveau van premiers voorafgaand aan de Europese Raad en op het niveau van de ministers van Buitenlandse Zaken voor iedere bijeenkomst van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (RAZEB), alsook de gezamenlijke memoranda over belangrijke EU-thema's, bv. over de uitbreidingsstrategie van de EU.²⁴

In de tweede plaats vindt er ook onderlinge consultatie en afstemming plaats tussen de Benelux-landen m.b.t. andere internationale fora, bv. over de VN, en over samenwerking met andere regionale samenwerkingsverbanden, bv. de Visegrád-landen of de Baltische Staten.

²⁰ J. WOUTERS en M. VIDAL, *l.c.*, p. 1508.

²¹ J. WOUTERS en M. VIDAL, "De Benelux: betekenis voor de rechtspraktijk", *Recht in beweging*, 2007, p. 334.

²² Zie J. WOUTERS EN M. VIDAL, "Towards a Rebirth of Benelux", *Belgisch Tijdschrift voor Internationaal Recht* (2007), (533), p. 543, nr. 13. Zo te zien, wil het Benelux-secretariaat hieraan tegemoet komen. Recent verscheen op de website van de Benelux een vacature voor een jurist om een overzicht op te stellen van het juridisch kader.

²³ L. VAN LANGENHOVE EN J. WOUTERS, *o.c.*, 94-109.

²⁴ *Draft Benelux position on Enlargement*, 12 juni 2006.

In de derde plaats wordt er samengewerkt op het vlak van de bilaterale posten. Dit gebeurt voornamelijk voor consulaire bijstand, bv. het Benelux visumkantoor in Casablanca.²⁵

2.4. Mogelijkheden voor een hervorming van de Benelux

In de literatuur schuift men de volgende mogelijkheden naar voren voor de Benelux in een vernieuwd kader.

2.4.1. Kerntaken van de Benelux

De Benelux-samenwerking is in het verleden al meerdere keren aangepast aan de veranderende maatschappelijke context. Ook sinds de beperkte herziening naar aanleiding van het rapport van het Comité van Wijzen in 1995 zijn er taken bijgekomen. Daar staat tegenover dat andere taken inmiddels hun relevantie hebben verloren.

Het in de inleiding geciteerde onderzoek identificeert drie kerndomeinen voor een hervormde Benelux: (i) verdergaande economische integratie dan wat in de EU mogelijk is, (ii) beheer van grensoverschrijdende samenwerking en (iii) veiligheid in de ruime zin. Een meer concrete invulling van deze drie domeinen voor de Benelux betreft:

- (i) thema's waarin men verder kan gaan dan de EU: energie, Lissabon-normen, liberalisering (bv. van diensten), fiscale harmonisering, alsook harmonisering van sociale wetgeving en van vestigingswetgeving van bedrijven;
- (ii) kansen voor centraal kennisbeheer, een loketfunctie, initiërende rol voor de Benelux, rol van neutraal procesbeheerder;
- (iii) Senningen-afspraken rond politie, justitie en veiligheid en de implementatie hiervan, alsook rampenbeheersing.

Om deze rollen te vervullen heeft de Benelux volgens de onderzoekers een beperkt juridisch kader nodig waarin de randvoorwaarden worden gecreëerd om deze processen te begeleiden.

De praktische meerwaarde van de Benelux situeert zich volgens verschillende auteurs op twee gebieden: op het vlak van *grensoverschrijdende samenwerking* en in een *laboratoriumfunctie* voor de EU.²⁶

Benelux-auteurs wijzen in dit kader op het belang van het uitwerken van een gemeenschappelijk werkprogramma waarin men prioriteiten kan stellen. Het Comité van Ministers zou dit programma moeten goedkeuren waardoor ook de politieke aansturing groeit.²⁷ Bovendien laat een werkprogramma, dat niet in het verdrag zelf wordt opgenomen, toe dat ruimte wordt gelaten om nieuwe kerntaken op te nemen en oude af te stoten zonder dat een verdragswijziging noodzakelijk is.

In een laboratoriumfunctie voor de EU kan de Benelux zich verder profileren als motor voor verdieping van de EU, omdat de samenwerking in de Benelux vaak verder gaat. Diverse Benelux-organen plegen dan ook overleg over Europese dossiers. In het kader van het Herzieningsverdrag zou het dan ook nuttig zijn om deze Europese dimensie verder uit te bouwen.²⁸

2.4.2. Institutioneel kader

De vernieuwde aandacht voor de Benelux als forum voor operationele samenwerking rond bepaalde thema's waarover in de EU geen eensgezindheid bereikt kan worden, alsook als forum voor de afstemming van de drie visies over Europese thema's, veronderstelt een betere institutionele onderbouw.

²⁵ ADVIESRAAD INTERNATIONALE VRAAGSTUKKEN, *Benelux, nut en noodzaak van nauwere samenwerking*, Den Haag, 2007, nr. 53, 21.

²⁶ L. VAN LANGENHOVE en J. WOUTERS, o.c., 259-260; AIV, o.c., 16.

²⁷ J. Q. TH. ROOD, "Heeft de Benelux zichzelf overleefd" in *Openbaar bestuur*, (2007), p. 22; J. WOUTERS, L. VAN LANGENHOVE, M. VIDAL, P. DE LOMBAERDE en W. DE VRIENDT, *De Benelux: tijd voor een wedergeboorte?*, Antwerpen, Intersentia, 2006, 64.

²⁸ L. VAN LANGENHOVE en J. WOUTERS, o.c., 252.

Onderzoek toont aan dat het grote probleem van de Benelux het gebrek aan politieke sturing is. Een nieuw verdrag zou hier een oplossing voor moeten bieden. Vanuit het *Comité van Ministers* zou een grotere politieke sturing moeten komen. Daarnaast argumenteren onderzoekers ten aanzien van een vernieuwing van de Benelux dat de functie van *secretaris-generaal* opgewaardeerd moet worden tot een meer diplomatieke positie. Bovendien kan deze functie, volgens diezelfde onderzoekers, niet langer enkel door een Nederlander uitgeoefend worden. Ondersteund door een modern Secretariaat, kan de secretaris-generaal de rol spelen van neutrale procesbeheerder en ondersteuner van de verschillende vergaderingen. Bovendien zou het Secretariaat meer proactief moeten werken, door onder meer gebruik te maken van het (reeds bestaande) initiatiefrecht. Ook het uitgebreide netwerk van contactpersonen van het Secretariaat wordt als een grote meerwaarde beschouwd. Deze hervormingen van het Secretariaat-generaal, in combinatie met een sterkere leiding door het Comité van Ministers, kunnen de activiteit van het Secretariaat-generaal een impuls geven.²⁹

Nog steeds volgens dit onderzoek moet de herziening ook een rationalisering van de instellingen doorvoeren om aan een aantal andere knelpunten het hoofd te bieden. Voorbeelden daarvan zijn: doorstroming van de besluitvorming van de werkgroepen en commissies, ontbreken van resultaten, te grote ambities en projecten, administratieve belasting en overlapping en de beperkte evaluatie van de eigen werking.

Hetzelfde onderzoek argumenteert dat het nieuwe verdrag ook een duidelijkere plaats zou moeten geven aan het *Benelux-Parlement* in de institutionele structuur van de Benelux. Dit parlement kan immers zorgen voor een doorstroom van informatie en contacten naar de nationale parlementen. Bovendien kan het de democratische legitimiteit van de Benelux-beslissingen versterken indien het bij deze beslissingen zou betrokken worden. Een andere mogelijke rol ligt, volgens de onderzoekers, in de subsidiariteitstoets van Europese regelgeving (cf. het desbetreffende protocol bij het Verdrag van Lissabon).³⁰

Het *Benelux-Gerechtshof* is een supranationaal element in de intergouvernementele Benelux. Het hof kan namelijk regels interpreteren in het kader van geschillen tussen particulieren. De voornoemde onderzoekers stellen evenwel dat men een eenvoudiger criterium zou moeten bepalen om de bevoegdheid van het hof na te gaan. Daarnaast vinden ze het ook denkbaar om de prejudiciële vraagstelling bij het Europese Hof van Justitie door het Benelux-Gerechtshof te vereenvoudigen of om het hof ook een rol te geven bij de eenvormige uitlegging van bilaterale akkoorden.³¹

2.4.3. Juridisch instrumentarium

De voornoemde onderzoekers doen de aanbeveling om zowel de bestaande verdragen die leiden tot een onoverzichtelijke institutionele structuur, als de basisregels van de verschillende instellingen in het Benelux-Statuut zelf op te nemen.³² Bovendien moet, volgens hen, de bestaande regelgeving geëvalueerd worden en moet er duidelijkheid komen over het geldende “Benelux-acquis”. Met het oog op rechtszekerheid, openbaarheid van bestuur en dienstverlening aan de burger zou men een uniforme bekendmaking moeten garanderen.³³

2.4.4. Externe betrekkingen

Verschillende auteurs geven de “Benelux plus”-formule op als element met potentieel voor de toekomstige Benelux. Met Benelux plus bedoelt men samenwerking tussen de drie landen waarbij ook andere landen of regio's zich aansluiten. Een succesvol voorbeeld is het Schengen-akkoord, dat oorspronkelijk gesloten werd door de Benelux, Frankrijk en Duitsland met de Benelux-organisatie als secretariaat. Steeds meer EU-lidstaten hebben zich hierbij aangesloten en Schengen werd met het Verdrag van Amsterdam deel van het EU-acquis. Bepaalde auteurs zien de samenwerking met

²⁹ J. WOUTERS en M. VIDAL, *I.c.*, pp. 1503-1504.

³⁰ *Ibid.*, pp. 1506-1508.; zie ook STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN, *Advies over het Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, ondertekend in Lissabon op 13 december 2007*, nr. 4, Brussel, 2008.

³¹ *Ibid.*, pp. 1513-1515.

³² L. VAN LANGENHOVE en J. WOUTERS, *o.c.*, 265.

³³ *Ibid.*, 271.

Franse en Duitse regio's als de kracht van de Benelux plus formule. Hierdoor krijgt het Benelux-verbond de politieke massa om in EU-verband het verschil te maken.³⁴

Maar ook vanuit ruimtelijk-economisch oogpunt ziet men potentieel in een samenwerking van de Benelux met aangrenzende Franse en Duitse regio's.³⁵ De participatie van buurregio's kan echter niet dezelfde vorm hebben als het volwaardig lidmaatschap. De machtigingsclausule van het EG-Verdrag (zie *supra*, 2.2.1.) blijft namelijk beperkt tot de drie kernlanden van de Benelux.³⁶ In plaats van een volwaardig lidmaatschap kan er enkel sprake zijn van een associatie van andere landen en/of regio's. Daarom gebruikt men de benaming "Benelux plus".

2.5. Conclusie op basis van het literatuuronderzoek

Hoewel de Benelux telkens getracht heeft zichzelf en zijn takenpakket aan de veranderende omgeving aan te passen, rijzen terzake een aantal problemen. Het huidige takenpakket blijkt erg breed en van variabele intensiteit, waardoor zich een gebrek aan duidelijke missie en richting laat gevoelen. Voorts kan men zich afvragen wat de toegevoegde waarde van de trilaterale Benelux-samenwerking m.b.t. deze taken is. De instellingen van de Benelux blijken niet aangepast aan de actuele taken. De Benelux lijdt ook aan een gebrekkige bekendmaking van de beslissingen van de instellingen. Ten slotte spreekt het operationele karakter van de taken van de Benelux weinig aan bij politici en het ruimere publiek.³⁷

Er zijn echter ook mogelijkheden voor een vernieuwing van de Benelux. Er kan een meerwaarde gevonden worden voor de Benelux-samenwerking wat betreft grensoverschrijdende samenwerking en in een laboratoriumfunctie voor de EU. Om dat potentieel ten volle te realiseren is een grootschalige hervorming van de Benelux nodig.

Naast deze problemen en mogelijkheden in het kader van de praktische samenwerking van de Benelux binnen het Benelux-verdragskader, zijn er ook problemen en mogelijkheden voor de Benelux Politieke Samenwerking. Het wordt dan ook wenselijk geacht om bij de vernieuwing van de Benelux in de mogelijkheid te voorzien om de BPS nieuw leven in te blazen. Het is deze BPS die politieke meerwaarde geeft aan de Benelux.

3. Analyse van, en commentaar bij, het Herzieningsverdrag

In dit deel analyseert de Raad in de eerste plaats het Herzieningsverdrag, gevolgd door zijn bemerkingen hierbij. Vervolgens gaat hij de mogelijkheden voor een nieuwe Benelux Politieke Samenwerking na. Voorts komt het eerste Gemeenschappelijk Werkprogramma voor de Benelux Unie aan bod. Hierna gaat de Raad in op een aantal strategische aandachtspunten voor Vlaanderen in een vernieuwde Benelux. Tot slot bespreekt hij het intra-Belgische Samenwerkingsakkoord.

3.1. Het Herzieningsverdrag

Het nieuwe Benelux-verdrag kan worden samengevat in drie kernwoorden: consolidering, rationalisering en modernisering. Het nieuwe verdrag zal in de eerste plaats alle bestaande vormen van samenwerking tussen de Benelux-partners consolideren.³⁸ Om die verruiming van domeinen te symboliseren, verandert de naam Benelux Economische Unie in Benelux Unie (artikel 35). De rationalisering situeert zich op het niveau van de instellingen en de verdragsbepalingen. De modernisering van de Benelux manifesteert zich op vier domeinen: het opstellen van gemeenschappelijke werkprogramma's (zie *infra*, 3.4.), een soepeler personeelsbeleid, de mogelijkheid voor samenwerking met andere regio's of buurlanden en een formele opening naar een rol voor de Belgische deelstaten (zie *infra*, 3.6.). Zo bevat de preambule een verwijzing naar de federale staatsstructuur van België.

³⁴ Zie onder meer: J. Q. TH. ROOD, *l.c.*, p. 22.

³⁵ L. VAN LANGENHOVE en J. WOUTERS, *o.c.*, 216-219.

³⁶ *Ibid*, 31.

³⁷ J. Q. TH. ROOD, *l.c.*, pp. 20-21.

³⁸ M. VIDAL, "Overbodige BE-NE-LUXE?" in *De Juristenkrant*, 180 (2008), p. 6.

3.1.1. De kerntaken van de Benelux

Het Herzieningsverdrag herleidt het aantal kerndomeinen waarin de Benelux actief is tot drie. De Benelux Unie richt zich “met name” op:

- (i) het voortbestaan en de verdere ontwikkeling van een economische unie;
- (ii) duurzame ontwikkeling;
- (iii) samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken.³⁹

Wat betreft de kerntaken vindt derhalve een consolidering plaats, aangezien deze elementen al in het takenpakket van de Benelux waren opgenomen. Het nieuwe verdrag vormt voor deze kerntaken slechts het kader. De inhoudelijke focus van de samenwerking wordt vastgelegd in periodieke gemeenschappelijke werkprogramma's (zie *infra*, 3.4.).⁴⁰

Dat het Herzieningsverdrag slechts het kader vormt, valt op door de inperking van de verdragstekst. Deel I van het Benelux-Statuut wordt in het Herzieningsverdrag sterk ingeperkt. De artikelen 2 tot 14 zijn geschrapt, omdat deze in grote mate achterhaald zijn door de Europese Unie. De vrijheid van goederen, diensten, kapitaal en personen is namelijk geregeld in het kader van de Europese gemeenschappelijke / interne markt en de Europese Gemeenschap heeft ook een gemeenschappelijk handelsbeleid uitgewerkt. Daarnaast wordt het Deel 3 over bijzondere bepalingen betreffende bepaalde aspecten van de economische unie geschrapt. Het Herzieningsverdrag beperkt zich tot het creëren van een kader en laat zich niet in met de inhoudelijke details.

Artikel 4 garandeert het behoud van het “acquis” van de samenwerking die gegroeid is op basis van het Benelux-Statuut⁴¹ voor zover het Herzieningsverdrag niet anders bepaalt.

3.1.2. Institutioneel kader

Het Herzieningsverdrag voert een rationalisering door van de Benelux-instellingen: het aantal wordt herleid tot vijf. Organen die enkel nog op papier bestonden, zoals het college van scheidsrechters en de economische en sociale raad van de Benelux, worden afgeschaft.⁴² Andere instellingen worden nu wel in het Benelux-verdrag vermeld, bv. het Benelux-Gerechtshof en de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad. De overige Benelux-instellingen die in het verdrag worden opgenomen zijn: het Benelux Comité van Ministers, de Benelux Raad en het Benelux Secretariaat-generaal. Verder verwijst het Herzieningsverdrag ook naar het Benelux-Verdrag inzake de Benelux-Organisatie voor de Intellectuele Eigendom.

Het Herzieningsverdrag kent een grotere sturende rol toe aan het *Comité van Ministers*. Artikel 6 stelt dat het Comité van Ministers de richtsnoeren en prioriteiten van samenwerking in de Benelux Unie bepaalt. Verder behoudt artikel 6 de reeds bestaande instrumenten, maar voegt het ook nieuwe instrumenten toe: het Gemeenschappelijk Werkprogramma, het Benelux jaarplan en het Benelux jaarverslag. Deze nieuwe instrumenten moeten de politieke aansturing van de Benelux Unie versterken.

Tevens wordt de mogelijkheid tot politieke aansturing versterkt doordat artikel 9 bepaalt dat het Comité van Ministers minimaal één keer per voorzitterschap moet bijeenkomen. Gezien het roterend voorzitterschap nu voor één kalenderjaar wordt uitgeoefend, betekent dit dat het Comité van Ministers minstens één keer per jaar moet samenkomen. Dit dient de actieradius en tevens de continuïteit van de Benelux te verhogen.

De Raad van de Economische Unie krijgt de nieuwe naam *Benelux Raad* en behoudt de taak van ondersteuning van het Comité van Ministers. Hij krijgt twee nieuwe opdrachten, nl. de voorbereiding van de vergaderingen en besluiten van het Comité van Ministers en het instellen en opheffen van werkgroepen en commissies. De samenstelling van de Raad is gelijklopend aan die van het Comité van Ministers, maar dan op ambtelijk niveau.

³⁹ Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie, Artikel 2 paragraaf 2.

⁴⁰ M. VIDAL, *l.c.*, p. 6.

⁴¹ Meer bepaald op basis van Deel 1 en Deel 3, Benelux-Statuut

⁴² M. VIDAL, *l.c.*, p. 6.

Wat betreft het *Secretariaat-generaal* zijn er enkele belangrijke wijzigingen doorgevoerd. Zo wordt bepaald dat de drie nationaliteiten vertegenwoordigd zijn binnen het College van Secretarissen-generaal. Het staat niet langer vast dat de Secretaris-generaal een Nederlander is. De (adjunct-) Secretarissen-generaal worden benoemd voor vijf jaar met de mogelijkheid van een eenmalige vernieuwing van het mandaat.

Op het vlak van personeelsbeleid van het Secretariaat-generaal werd een modernisering doorgevoerd: via tijdelijke detacheringen kunnen nationale administraties inspelen op specifieke behoeften. Ook op inhoudelijk vlak verandert het Secretariaat-generaal: het heeft als nieuwe taak een gecoördineerd voorstel te doen voor het Gemeenschappelijk Werkprogramma.

Het Herzieningsverdrag behoudt met artikel 30 wel de mogelijkheid om *Gemeenschappelijke Diensten* in te stellen.

3.1.3. Juridisch instrumentarium

Het Herzieningsverdrag bevat twee belangrijke bepalingen met betrekking tot het juridisch instrumentarium. In de eerste plaats krijgt de Secretaris-generaal in artikel 23 de opdracht om de beschikkingen, het Gemeenschappelijk Werkprogramma, het jaarplan, het jaarverslag en de aanbevelingen bekend te maken in het Benelux Publicatieblad.

In de tweede plaats bevat artikel 32 een overgangsbepaling betreffende het Benelux-acquis. Belangrijk hierbij is dat het Comité van Ministers de taak krijgt om te besluiten welke aanbevelingen, richtlijnen en beschikkingen (op basis van een inventaris van het Secretariaat-generaal) vervallen omdat ze geen toepassing meer vinden. Daarnaast krijgt de Benelux Raad de opdracht om werkgroepen en commissies op te heffen. Dit artikel geeft de Raad en het Comité van Ministers een belangrijke rol in het bijdragen tot een verminderde complexiteit van de Benelux.

3.1.4. Externe betrekkingen

Het Herzieningsverdrag bevat een grondslag (Deel 3) voor samenwerking van de Benelux Unie met staten, deelstaten en bestuurlijke entiteiten buiten de Benelux. Krachtens artikel 24 bepaalt het Comité van Ministers de uitgangspunten voor de samenwerking met andere staten en deelstaten en specifiek met lidstaten van de Europese Unie en regionale samenwerkingsverbanden waaraan deze lidstaten deelnemen. Artikel 25 geeft het Comité van Ministers de bevoegdheid om bij de opstelling of uitvoering van het Gemeenschappelijk Werkprogramma te besluiten tot samenwerking met de aan het grondgebied van de Benelux grenzende staten, deelstaten en bestuurlijke entiteiten.

Artikel 27 geeft het mandaat aan het Secretariaat-generaal om de betrekkingen met andere regionale samenwerkingsverbanden en met aangrenzende (deel-)staten en bestuurlijke entiteiten vorm te geven.

3.1.5. Voorrechten en immuniteiten

Artikel 28 bepaalt dat de Benelux Unie internationale rechtspersoonlijkheid geniet met het oog op de toekenning van voorrechten en immuniteiten. Deze werden vastgelegd in een Protocol.

Met België moet bovendien nog een zetelakkoord gesloten worden. Artikel 33 regelt het statuut van de Secretaris-generaal en zijn adjuncten zolang er geen aanvullend zetelakkoord met België gesloten is.

3.1.6. Slotbepalingen

Artikel 39 bepaalt dat het nieuwe verdrag voor onbepaalde tijd wordt gesloten. Het is mogelijk het verdrag op te zeggen mits inachtneming van een termijn van drie jaar, uitgezonderd de eerste 10 jaar na de inwerkingtreding.

3.2. Bemerkingen bij het Herzieningsverdrag

3.2.1. Kerntaken van de Benelux

Zoals hoger gesteld (*supra*, 3.1.1.) herleidt artikel 2, paragraaf 2 van het Herzieningsverdrag het aantal kerndomeinen van de Benelux tot drie. De Raad merkt op dat uit het gebruik van de termen “met name” in deze bepaling blijkt dat samenwerking ook op andere dan deze drie domeinen mogelijk blijft. Voor het dynamische karakter van de Benelux is dit een goede zaak.

Hoe dan ook vormt het nieuwe verdrag voor deze kerntaken slechts het kader. Zo wordt vermeden dat specifieke bepalingen over bv. economische samenwerking opnieuw door de EU achterhaald zouden worden. De belangrijkste modernisering van het nieuwe verdrag is in die zin dat de Benelux een projectorganisatie ter ondersteuning van de samenwerking van de partnerlanden en –regio's wordt.⁴³

Met het Herzieningsverdrag wil de Benelux opnieuw de motor van Europa worden. Daarvoor wenst zij zich te concentreren op haar sterke punt, nl. de afschaffing van grenzen. Volgens de Raad kan dit voornamelijk gebeuren binnen het domein van de praktische grensoverschrijdende samenwerking. Ook de Europese regelgeving ontwikkelt zich verder op dit vlak, maar de Raad is van mening dat de Benelux op dit terrein zeker nog een ondersteunende en verdiepende rol kan spelen.

3.2.2. Institutioneel kader

Zoals hoger aangehaald (zie *supra*, 3.1.2.) zijn de taken van het *Comité van Ministers* verder uitgebreid. Een nieuwe opdracht bestaat er in om het Gemeenschappelijk Werkprogramma vast te stellen op basis van een gecoördineerd voorstel van het Secretariaat-generaal. Op die manier moet het Comité van Ministers een grotere rol spelen bij het bepalen van prioriteiten. Volgens de Raad kan deze bepaling voor meer politieke aansturing en grotere betrokkenheid van de ministers zorgen.

Wat betreft de samenstelling van het Comité van Ministers merkt de Raad op dat in het Herzieningsverdrag geen specifieke bepalingen opgenomen werden voor de regeling van bijeenkomsten op het niveau van regeringsleiders. Deze samenkomsten worden wel mogelijk gemaakt door de algemene bepaling over de samenstelling van het Comité van Ministers (artikel 7). Het zal echter van de regeringsleiders en hun betrokkenheid bij de Benelux afhangen in hoeverre zij van deze mogelijkheid gebruik zullen maken. Artikel 7 stelt dat het Comité van Ministers ten minste één vertegenwoordiger op ministerieel niveau van elke partij telt. Dit laat tevens toe dat de Belgische delegatie meerdere ministers omvat en zo de bevoegdheden van zowel de federale regering als deelstaatregeringen erkent (zie *infra*, 3.6.).

De Raad betreurt dat de naam van de *Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad* niet is veranderd in “Benelux-Parlement”. Dit zou de instelling voor het publiek herkenbaarder hebben gemaakt. Bovendien zou die term minder verwarring creëren met de Benelux Raad. De Strategische Adviesraad steunt echter de keuze voor een kaderverdrag en begrijpt dat de wijziging van de Overeenkomst nopens de instelling van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad van 5 november 1955 de onderhandelingen te ver geleid zouden hebben.⁴⁴ Hetzelfde geldt voor het Benelux-Gerechtshof. Dit onderging ook geen wijzigingen, omdat men heeft vastgehouden aan het aparte statuut. Zoals hoger vermeld, wordt enkel verwezen naar het verdrag betreffende de instelling en het statuut van het Gerechtshof.

De nieuwe bepalingen omtrent het *Secretariaat-generaal*, en de Secretaris-generaal in het bijzonder, laten een versterking van het profiel van beide toe. Dat de Secretaris-generaal niet langer uitsluitend een Nederlander kan zijn, laat toe de meest geschikte persoon voor deze functie aan te stellen. De Raad hoopt dat het Comité van Ministers een sterke persoonlijkheid met diplomatieke capaciteiten benoemt om zo ten volle de rol van het Secretariaat-generaal als neutrale onderhandelaar te ondersteunen.

⁴³ M. VIDAL, *l.c.*, p. 6.

⁴⁴ Op 5 juni 2009 heeft de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad zelf het initiatief genomen om zijn instellingsovereenkomst van 1955 te wijzigen. Zie COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE VRAAGSTUKKEN, *Voorstel tot herziening van de Instellingsovereenkomst van 05.11.1955*, Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad, 5 juni 2009, 768/4.

Volgens de Raad heeft dit nieuwe Secretariaat-generaal ook een belangrijke rol te vervullen in het ontwikkelen van een modern communicatiebeleid voor de Benelux. Uit het hierboven geciteerde onderzoek blijkt dat de Benelux en zijn instellingen een communicatieprobleem hebben.⁴⁵ Mede hierdoor is er een erg lage betrokkenheid bij, en kennis van, de Benelux. De Raad merkt op dat in het Herzieningsverdrag geen bepaling is opgenomen over de externe communicatie. Dat hoeft ook niet per se op verdragsniveau: waar het om gaat, is dat het ontwikkelen van een communicatiestrategie een prioritaire uitdaging voor het Secretariaat-generaal is en een eerste stap kan vormen in de richting van een oplossing voor het gebrek aan visibiliteit.

3.2.3. Juridisch instrumentarium

Krachtens artikel 32 bepaalt het Comité van Ministers welke beschikkingen, aanbevelingen en richtlijnen vervallen omdat zij geen toepassing meer vinden. De Raad benadrukt dat het succes van de rationalisering en afslanking van de Benelux Unie hier mede van afhangt en hecht groot belang aan de uitvoering hiervan.

De Raad juicht toe dat de verantwoordelijkheid voor de publicatie in het Benelux-Publicatieblad van de instrumenten van de Benelux aan de Secretaris-generaal is gegeven. Hij vraagt zich hierbij wel af of deze vorm van bekendmaking voldoende is. Gezien de geringe bekendheid van de Benelux is het wellicht aangewezen om de bekendmaking van bepaalde instrumenten ruimer te organiseren.

3.2.4. Externe betrekkingen

Het Herzieningsverdrag creëert de mogelijkheid tot samenwerking van de Benelux Unie met staten, deelstaten en bestuurlijke entiteiten buiten de Benelux. Op 9 december 2008 ondertekenden de ministers-presidenten van de Benelux-landen en de minister-president van Noordrijn-Westfalen reeds een politieke verklaring hieromtrent.⁴⁶ Bovendien is in het Benelux jaarplan 2009 opgenomen dat samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van fijnstofproblematiek, politiesamenwerking en voedselveiligheid ambtelijk worden uitgewerkt. De eerste tekenen van een Benelux plus zijn derhalve positief. De Raad benadrukt het belang van samenwerking in dit kader gezien de beperkte mogelijkheden van wat uitsluitend tussen de drie Benelux-landen bereikt kan worden en gezien de gemeenschappelijke belangen met de Franse regio's en departementen en Duitse Länder.

Het Herzieningsverdrag creëert ook een formele basis voor betrekkingen met regionale groepen binnen de EU. De Raad verwelkomt dit en beklemtoont de noodzaak om blijvende relaties met deze groeperingen uit te bouwen. De Benelux vervult een voorbeeldfunctie ten aanzien van de Visegrád-landen, de Noordse Raad en de Baltische Staten.

De Raad merkt echter op dat verdragen die gesloten worden ter uitvoering van deze twee nieuwe bepalingen gesloten worden door de drie Benelux-landen en niet door de Benelux als internationale organisatie (zie *supra*, 2.2.4.).

3.2.5. Voorrechten en immuniteiten

De onderhandelingen over een zetelakkoord tussen de Benelux Unie en België zouden onder meer moeten leiden tot een meer evenwichtige samenstelling van het Secretariaat-generaal. Dit zetelakkoord geeft ambtenaren een internationaal statuut en maakt het hopelijk aantrekkelijker voor Nederlanders en Luxemburgers. Een meer evenredige vertegenwoordiging moet de rol van het secretariaat als neutrale procesbeheerder versterken.

3.2.6. Budget

De Raad wenst kort de aandacht te vestigen op het budget van de Benelux. De totale begroting van de Benelux voor 2009 bedraagt ongeveer 7,57 miljoen euro. De Benelux hanteert hiervoor een

⁴⁵ L. VAN LANGENHOVE en J. WOUTERS, o.c., 128.

⁴⁶ *Politieke verklaring van de regeringen van de leden van de Benelux en van Noordrijn-Westfalen over de ontwikkeling van een hechtere samenwerking*, Koningswinter, 9 december 2008. [http://www.benelux.be/pdf/pdf_nl/rgm/rgm_PolVerklaring20081206.pdf]

verdeelsleutel. Voor de modernisering van het Secretariaat-generaal wordt wel een meerkost verwacht, maar die zou niet substantieel zijn.⁴⁷ De Raad is er echter van op de hoogte dat Nederland vragende partij is voor een herziening van de verdeelsleutel. België gaf bij het begin van zijn voorzitterschap van de Benelux aan dat het de verdeelsleutel zou herzien.⁴⁸ Maar hierover lijkt tot op heden nog geen akkoord te zijn. De Vlaamse overheid dient aandacht te hebben voor de mogelijke budgettaire implicaties van de samenwerking in het kader van de Benelux. De Raad stelt vast dat hierover in de documenten die hem door de Vlaamse Regering ter beschikking werden gesteld niets gezegd wordt.

3.3. Benelux Politieke Samenwerking

Zoals eerder gesteld situeert de praktische meerwaarde van de Benelux zich in de nieuwe Benelux Unie, maar uit de politieke meerwaarde zich voornamelijk in de BPS. Via de BPS kan de Benelux, volgens de Raad, een platform vormen voor nauwere samenwerking in verscheidene internationale institutionele domeinen en in het buitenlands beleid. Zoals reeds aangehaald (zie *supra*, 2.3.) kan de BPS zowel bestaan onder de vorm van coördinatie in het kader van het Europese beleid, als m.b.t. andere internationale organisaties en bijstand in bilaterale posten.

De politieke samenwerking staat echter (nog) buiten het Herzieningsverdrag. Ook in de Gemeenschappelijke Verklaring die aan het verdrag gehecht werd bij de ondertekening is niets voorzien om de politieke samenwerking te versterken. Bij de ondertekening werd echter ook een politieke verklaring van de Benelux-regeringen aangenomen. Hierin stellen de regeringen dat het vernieuwde kader het mogelijk moet maken om binnen de EU nauwer samen te werken, onder meer op institutioneel gebied en op vlak van het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid (GBVB). De Benelux-regeringen besluiten tevens om naast de traditionele ontmoetingen voorafgaand aan de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen en aan de Europese Raden, aan het begin van elk Voorzitterschap bijeen te komen. Daarnaast willen de regeringen de banden versterken met omliggende landen en regio's, alsook met andere (sub)regionale groeperingen. Ten slotte zullen ze, indien mogelijk, de frequentie van hun onderlinge ontmoetingen opvoeren.⁴⁹

Deze politieke verklaring focust op de samenwerking in het kader van de *Europese Unie*. De Raad bevestigt graag het belang hiervan. In een steeds groter wordende Europese Unie neemt het belang van regionale samenwerking toe en biedt een samenwerkingsverband als de Benelux het potentieel om een tegenwicht te vormen voor de grote lidstaten. Samen beschikken de drie Benelux-landen immers over evenveel stemmen in de EU Raad van Ministers als een grote lidstaat. Als de Benelux met één stem spreekt, zal hij ook gehoord worden.

De Raad verwelkomt het voornemen van de Benelux-regeringen om de ontmoetingen in het kader van bijeenkomsten van de Raad van Ministers aan te vullen met samenkomsten aan het begin van elk Voorzitterschap. Hij moedigt tevens het gebruik van gezamenlijke Benelux-Memoranda aan. Hoewel dit instrument niet vaak gebruikt wordt en het de Benelux-landen niet belet een eigen lijn uit te zetten, blijkt dat de drie landen hiermee in het verleden toch herhaaldelijk invloed hebben uitgeoefend.

Tevens ziet de Raad een mogelijke voortrekkersrol voor de Benelux in het kader van de versterkte samenwerking op het vlak van extern beleid van de EU zoals mogelijk gemaakt wordt door het Verdrag van Lissabon.⁵⁰

Het Verdrag van Lissabon versterkt ook nog op een andere manier de noodzaak voor een BPS. Het Verdrag heeft namelijk het potentieel om het intergouvernementele element in de EU te versterken, bv. door de opwaardering van de Europese Raad. Dit kan ten koste gaan van de communautaire methode, die voor kleinere lidstaten erg belangrijk is en waaraan de Benelux-landen traditioneel gehecht zijn. Het valt ook niet uit te sluiten dat, in de verdere toekomst, het aantal leden van de

⁴⁷ *Ibid*, 6.

⁴⁸ BENELUX SECRETARIAAT, "Interview Karel De Gucht" in *Benelux Newsletter*, oktober 2008, p. 5.

⁴⁹ *Politieke Verklaring van de Benelux regeringen*, 17 juni 2008.

⁵⁰ EUROPESE UNIE, *Geconsolideerde versie van het verdrag betreffende de Europese Unie*, Publicatieblad EU C 115, 9 mei 2009, artikel 20 en 46.

Europese Commissie verminderd zal moeten worden. Dit is een reden voor de Benelux-landen om de handen in elkaar te slaan en te streven naar een Benelux-Eurocommissaris.⁵² De Raad ondersteunt deze visie, maar benadrukt dat hiervoor een consensus tussen de drie landen en ook een bredere basis van gemeenschappelijke standpunten nodig is.

Mede gelet op het belang van informele coördinatie in het kader van de Europese Unie betreurt de Raad dat de BPS geen meer prominente plaats heeft gekregen bij de herziening van de Benelux. De BPS, in het bijzonder diegene die in het kader van de EU plaatsvindt, wordt door velen gezien als een domein waarop de Benelux een meerwaarde kan betekenen. De Raad vraagt zich af hoe het Herzieningsverdrag een antwoord kan bieden op de nood aan valorisatie van de Benelux als één van de meest belangrijke elementen er niet in aan bod komt.

De noodzaak voor een lichte vorm van formalisering van de BPS, eventueel in het kader van het Herzieningsverdrag, wordt volgens de Raad ondersteund door de verschillende opvattingen m.b.t. de Europese Unie in de drie partnerlanden. Deze tonen aan dat het niet vanzelfsprekend is om steeds een gelijklopend standpunt te vinden dat tevens gedragen wordt door de bevolking. Zo toont bv. een recent Nederlands opinieonderzoek aan dat een meerderheid van de Nederlanders niet wil dat de macht van de EU wordt uitgebreid.⁵³ 45% van de Belgen vindt dat het EU-budget gebruikt moet worden voor werkgelegenheid en sociale zaken, terwijl slechts 34% van de Nederlanders dit vindt.⁵⁴ Via een totaal vrijblijvende consultatie zal het moeilijk zijn om het potentiële gewicht van een Benelux-stem in de EU te benutten.

Bovendien merkt de Raad op dat Vlaanderen als deelstaat tot op heden niet betrokken werd bij deze BPS en dat in het kader van de vernieuwing van de Benelux ter zake niets voorzien is. De Raad pleit ervoor dat Vlaanderen ook op dit terrein ambitie aan de dag legt en het signaal geeft aan de Belgische federale overheid om hierbij betrokken te worden, gelet op het belang van het EU-niveau voor het Vlaams beleid.

Naast de BPS inzake de EU kunnen de Benelux-landen ook samenwerken wat betreft hun *externe vertegenwoordiging*. Zulks biedt mogelijk schaalvoordelen voor de bilaterale posten. Dit idee bouwt verder op de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie⁵⁵ en op de EU-verplichting om consulaire bijstand te verlenen aan elkaars onderdanen.⁵⁶ Deze pooling zou tevens de vertegenwoordigers van de deelstaten kunnen omvatten. De Raad benadrukt dat het hierbij de bedoeling is de externe profilering van de Benelux te versterken en zo bij te dragen tot een versterking van het Benelux-merk.

Het gebruik van dit Benelux-merk beperkt zich niet tot de bilaterale relaties. Ook in *multilaterale organisaties* wordt de Benelux meer dan eens als eenheid gepercipieerd. Afstemming tussen en ondersteuning door de Benelux-partners voor het lidmaatschap van een internationale organisatie verhoogt de kans om effectief verkozen te worden.⁵⁷ Ook de samenwerking en/of ondersteuning tijdens het lidmaatschap van een multilaterale organisatie kan het succes ervan verhogen (cf. de samenwerking tussen Luxemburg en België bij het recente Belgische lidmaatschap van België in de VN-Veilighedsraad). Wat betreft de BPS in een multilateraal kader merkt de Raad op dat, gezien de Vlaamse bevoegdheden ter zake, Vlaanderen ook betrokken dient te worden bij de afstemming van de federale overheid met de Benelux-partners binnen de OESO, UNESCO, enz. In dit kader kan ook verwezen worden naar de succesvolle samenwerking van de Vlaamse UNESCO-commissie met de Luxemburgse en Nederlandse collega's om de Regionale Consultatie en Statutaire Conferentie van UNESCO-Commissies uit de regio's Europa en Noord-Amerika te organiseren. Een andere uitdaging in dit verband vormt het lidmaatschap van België van de Uitvoerende Raad van de UNESCO. De

⁵¹ RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Europese Raad van Brussel - Conclusies van het voorzitterschap, 11 en 12 december 2008, 17271/1/08*, Brussel, 13 februari 2009.

⁵² S. W. COUWENBERG, "Naar een nieuwe Benelux" in *Internationale Spectator*, 59, (2005), 5, pp. 263-264.

⁵³ 21MINUTEN.NL, *Tussenrapportage: de Europese resultaten*, editie 2009. [http://21minuten.nl/21minuten/images/21minuten_europese_resultaten.pdf]

⁵⁴ EUROPESE COMMISSIE, *Eurobarometer 70*, 2008, 69.

⁵⁵ *Overeenkomst tot oprichting van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie*, Brussel, 25 juli 1921, Artikel 32.

⁵⁶ EU, Geconsolideerde versie van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, *Publicatieblad EU* C 312, 29 december 2006, artikel 20.

⁵⁷ J. WOUTERS en M. VIDAL, "De Benelux: ook forum voor externe samenwerking?" in *Internationale Spectator*, 61, (2007), 3, pp.146-149.

deelstaten spelen, gelet op de bevoegdheidsdomeinen van de UNESCO, een belangrijke rol voor de invulling van dit mandaat. Afstemming tussen de Benelux-partners over de vertegenwoordiging in en de werkzaamheden van de Uitvoerende Raad vindt reeds plaats en kan, rekening houdend met het Herzieningsverdrag en de grotere mogelijkheden van de Belgische deelstaten binnen de Benelux, bijdragen tot een dynamiseren van dit proces. De Raad pleit ervoor dat Vlaanderen zijn rol hierin opneemt.

Uit het voorgaande mag duidelijk zijn dat de Raad het belang erkent van deze vorm van politieke samenwerking tussen België, Nederland en Luxemburg in een multilateraal kader, in het bijzonder tegen de achtergrond van de nieuwe geopolitieke constellatie die zich sinds het einde van de Koude Oorlog ontplooit. Hij vraagt hierbij echter om de Benelux-samenwerking te plaatsen binnen de ruimere afstemming in de EU.

De communicatiestrategie waarvan sprake in 3.2.2. zou een visie moeten bepalen op het gebruik van de term Benelux als “brand name”. Het “merk” Benelux kan, volgens de Raad, in het domein van de internationale relaties deuren doen opengaan. De Raad wijst ook op het belang van de Benelux omwille van de voorbeeld- en aantrekkingsfunctie t.a.v. andere organisaties. Zo wordt bv. vanuit de Noordse Raad naar de Benelux-organisatie gekeken om lessen te trekken voor de eigen werking.⁵⁸

Hoger (zie *supra*, 3.2.4.) wees de Raad al op het belang van de relaties met andere *subregionale groeperingen* in de EU. Ook wat betreft de BPS ziet de Raad mogelijkheden voor samenwerking met deze groeperingen. In het bijzonder in het EU-kader kan afstemming met deze groepen de positie van de Benelux-landen versterken. Vlaanderen kan hierin een bijzondere rol spelen, gezien de actieve samenwerking die het sedert 1992 opbouwde met de landen uit Centraal- en Oost-Europa. Het heeft verdragen met de Baltische staten en alle Visegrád-landen gesloten en het ondersteunt vele samenwerkingsprojecten op het terrein via het Samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa. De Raad is dan ook van oordeel dat Vlaanderen deze vorm van Europese samenwerking tussen regionale blokken niet aan zich voorbij mag laten gaan en moet overleggen met de federale overheid over de Vlaamse betrokkenheid en bijdrage tot deze samenwerking.

3.4. Het gemeenschappelijk werkprogramma

De Raad geeft eerst enkele algemene opmerkingen over het instrument “gemeenschappelijk werkprogramma”, waarna hij overgaat tot een bespreking van het programma voor 2009-2012.

3.4.1. Algemene opmerkingen

Artikel 3 van het Herzieningsverdrag bepaalt dat de Benelux periodiek een meerjarig Gemeenschappelijk Werkprogramma vastlegt. Het geeft een viertal richtlijnen over de thema's die het Gemeenschappelijk Werkprogramma moet omvatten: (i) de vervolmaking van de interne markt, met inbegrip van sociaal beleid en beleid op het gebied van energie en klimaat, transport en communicatie; (ii) samenwerking op het gebied van milieu, natuur, landbouw en natuurlijke ruimte; (iii) beleid op het gebied van visa en immigratie, politieke samenwerking, beheer van crises, bestrijding van terrorisme en fraude; en (iv) samenwerking op andere gebieden indien noodzakelijk voor de doelstelling van de Benelux Unie (zie *supra*, 3.1.1.). De Verklaring bij het Herzieningsverdrag specificeert dat het werkprogramma wordt vastgesteld voor 4 jaar.

De Raad stelt vast dat de vier richtlijnen in hoofdzaak slaan op federale bevoegdheden en een aantal gewestbevoegdheden. De gemeenschapsbevoegdheden (onderwijs, cultuur, toerisme, wetenschapsbeleid, gezondheidszorg, enz.) worden niet of slechts marginaal vermeld. Hierbij moet wel worden rekening gehouden met de reeds bestaande intense samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland in deze domeinen. Vaak werden hiervoor meer specifieke kaders ontwikkeld.⁵⁹ De Raad is van oordeel dat het niet noodzakelijk is om deze elementen allemaal te doubleren in het Benelux-kader, maar wijst er op dat het Benelux-kader mogelijkheden biedt om de intens Vlaams-Nederlandse samenwerking uit te breiden naar andere partners. De Raad acht het wenselijk om bij elke beslissing tot samenwerking in Benelux-kader de afweging te maken of de Benelux Unie op dat bepaalde terrein een meerwaarde kan bieden.

⁵⁸ J. WOUTERS, L. VAN LANGENHOVE, e.a., o.c., 100.

⁵⁹ Een voorbeeld vormen de Gent-akkoorden om de onderwijssamenwerking vorm te geven.

3.4.2. Analyse van het Gemeenschappelijk Werkprogramma 2009-2012

Het eerste werkprogramma werd tijdens de onderhandelingen overeengekomen en focust op drie terreinen: (i) interne markt en economische unie, (ii) duurzame ontwikkeling en (iii) justitie en binnenlandse zaken. De Raad gaat op elk van deze terreinen hieronder wat dieper in.

Onder het eerste hoofdstuk “interne markt en economische unie” valt onder meer het energiebeleid, veterinaire aangelegenheden, voedselveiligheid en dierenwelzijn, samenwerking in de grensgebieden, verkeer en vervoer en economische samenwerking. De Raad noteert de bepaling inzake energiebeleid, maar stelt zich de vraag of, gelet op de toenemende impact van de grote Franse nutsbedrijven op de energievoorziening in ons land, de Benelux-samenwerking op het gebied van elektriciteitsmarkten enige impact zal hebben. Ook in verband met het voorgenomen overleg over de gasmarkten kan de vraag worden gesteld naar de toegevoegde waarde, gelet op de Europese projecten om grote transnationale netwerken te ontwikkelen en nieuwe gaspijpleidingen aan te leggen. Voor bepaalde projecten zijn België en Nederland concurrenten van elkaar.

De Raad wijst op het bijzonder belang van de samenwerking in de grensgebieden. De Raad is van oordeel dat deze samenwerking ook moet gezien worden in een Europees kader, getuige de samenwerking in de Euregio Maas-Rijn waar heel wat samenwerkingsverbanden zijn ontwikkeld tussen Nederlands Limburg, Belgisch Limburg, Luik, de Duitstalige Gemeenschap en hun Duitse partners. De Raad is van oordeel dat de Benelux op dit vlak een grote meerwaarde kan leveren, omwille van het meer diepgaande en operationele karakter van de Benelux grensoverschrijdende samenwerking. Deze dimensie ontbreekt in het Gemeenschappelijk Werkprogramma voor dit onderdeel. De Raad vindt daarenboven dat het noodzakelijk is om verder werk te maken van de samenwerking met de buurlanden van de Benelux en een geschikt kader uit te werken om Europese samenwerking te faciliteren en te stimuleren. De Benelux plus is een concept dat verder dient ontwikkeld te worden ter ondersteuning van deze samenwerking.

Het overleg om de ruimtelijke planning in de grensgebieden binnen de Benelux te structureren wordt door de Raad verwelkomd. De uitvoering van belangrijke infrastructuurprojecten zoals de IJzeren Rijn of de verbinding Seine-Schelde hebben immers een belangrijke impact op de ruimtelijke planning en zijn van groot belang voor de Vlaamse economie. Maar de Raad merkt op dat ook voor zulke belangrijke projecten er nood is aan een Benelux plus, aangezien voor de IJzeren Rijn zowel het Duitse Bondsministerie van Vervoer als het Land Noordrijn-Westfalen belangrijke partners zijn en hetzelfde geldt voor de Seine-Schelde-verbinding ten aanzien van de Franse Staat en de Noord-Franse departementen en regio's. Deze opmerkingen sluiten ook aan bij het luik 1.4. van het Gemeenschappelijk Werkprogramma over verkeer en vervoer. Bij dit onderdeel kan tevens gewezen worden op de aangekondigde gezamenlijke aanpak op het gebied van de wegbeprijzing (kilometerheffing). De Raad stelt echter vast dat ondanks de ondertekening van het Herzieningsverdrag en de positieve wilsuiting in het Gemeenschappelijk Werkprogramma, er van Nederlandse zijde werd aangekondigd dat de wegbeprijzing met een jaar zal worden uitgesteld, terwijl het Waalse Gewest steeds heeft aangedrongen op een zo snel mogelijke invoering ervan. Dergelijke elementen tasten de geloofwaardigheid van het Gemeenschappelijk Werkprogramma aan.

Met betrekking tot de economische samenwerking (punt 1.5) is de Raad verheugd dat de Benelux zich inschrijft in het Europese kader en in dit werkprogramma een voortrekkersrol voor de Benelux bij de realisatie van de Lissabondoelstellingen ambieert. De Raad wijst op het mogelijk potentieel van de samenhang van deze bepaling met de prioriteit die de Vlaamse Regering maakte van de vernieuwing van de Lissabonstrategie in het kader van het Belgische EU-voorzitterschap in 2010. Het Gemeenschappelijk Werkprogramma verwijst ook naar de samenwerking op het terrein van de Europese dienstenrichtlijn. Samenwerking rond EU-dossiers is echter niet altijd gemakkelijk of evident. De Strategienota Nederland van de Vlaamse overheid geeft aan dat Vlaanderen en Nederland slechts in een beperkt aantal beleidsdomeinen op dezelfde lijn zitten.⁶⁰ Nederland sluit inzake de vrijmaking van de dienstenmarkt eerder aan bij de Angelsaksische benadering, terwijl ons land eerder een klassiek continentaal standpunt inneemt dat aansluit bij Frankrijk. De Raad is dan ook benieuwd of dit voornemen kan worden gerealiseerd.

⁶⁰ VLAAMSE REGERING, *Strategienota Nederland*, Brussel, 2006, 32.

De Raad stelt vast dat het innovatiebeleid niet uitdrukkelijk werd vermeld onder het luik economische samenwerking. Nochtans bestaat op dit terrein reeds een actieve samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland en werden overeenkomsten getekend tussen de bevoegde ministers.⁶¹ De afweging moet telkens gemaakt worden of de Benelux op dit terrein een meerwaarde kan bieden – eventueel via een Benelux plus waardoor ook Noordrijn-Westfalen en Nord-Pas-de-Calais bij deze samenwerking kunnen betrokken worden – dan wel of deze samenwerking beter kan ontwikkeld worden op bilaterale basis. De Raad is van oordeel dat hierbij telkens de meest resultaatgerichte keuze moet gemaakt worden en dat een uitbreiding van een goedlopende bilaterale samenwerking naar een bredere Benelux-samenwerking enkel moet overwogen worden indien dit ook een meerwaarde oplevert.

In het tweede hoofdstuk worden onder de noemer van duurzame ontwikkeling zowel ruimtelijke ordening, milieu en klimaat, natuur en landschapsbescherming en jeugdbeleid als maatschappelijke samenhang gegroepeerd. De opname van het jeugdbeleid onder duurzame ontwikkeling komt de Raad enigszins vreemd voor. Zoals hoger aangegeven ontbreken in het Gemeenschappelijk Werkprogramma nagenoeg alle gemeenschapsbevoegdheden. Jeugdbeleid vormt hierop zowat de enige uitzondering. De samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland in het kader van de gemeenschapsbevoegdheden speelt zich hoofdzakelijk af binnen het Cultureel Verdrag van 1995.⁶² Het is dan ook de vraag of de Benelux op het terrein van jeugdbeleid een meerwaarde kan bieden die niet realiseerbaar is binnen het Vlaams-Nederlands Verdrag.

De Raad ziet wat betreft de gemeenschapsbevoegdheden bv. een mogelijke rol voor de Benelux inzake de accreditatie van hoger onderwijsopleidingen. Vlaanderen en Nederland doen dit reeds gezamenlijk via de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie met zetel in Den Haag. Misschien kan overwogen worden om binnen het Benelux-kader de samenwerking rond accreditatie uit te breiden naar de Franstalige en Duitstalige Gemeenschap en naar Luxemburg. Op die manier kan de Benelux Unie meerwaarde creëren als laboratorium voor de EU.

De Raad verwelkomt de keuze om duurzame ontwikkeling en de vele aspecten ervan op de agenda van de Benelux te plaatsen. Dit is een thema van de toekomst, waar uitwisseling van beleidsinformatie en best practices tussen de partners, alsook een gezamenlijke aanpak van een aantal uitdagingen met een grensoverschrijdende dimensie kan worden toegejuicht.

Onder het thema “2.3. natuur en landschapsbescherming” wordt verwezen naar de ecologische netwerken in de grensgebieden, de grensparken en de geïntegreerde inrichting van grensoverschrijdende landschappen en parken. De Raad pleit ervoor om met betrekking tot dit laatste thema ook oog te hebben voor de toeristische ontsluiting en de promotie van de grensoverschrijdende landschappen en parken als toeristische aantrekkingspool. Een goed voorbeeld hiervan vormt het Zwin.

Onder het thema “2.5. maatschappelijke samenhang” werden een aantal ad hoc thema’s vergaard die op zich zeker wel aandacht verdienen, maar waarvan de samenhang niet duidelijk is. Daarenboven wordt er naar het aanvoelen van de Raad een foute begripskeuze gemaakt waar men spreekt over de “inburgering” van grensarbeiders in het gastland. Grensarbeiders blijven per definitie in hun eigen land wonen en steken de grens enkel over voor hun arbeid. De Raad steunt echter wel initiatieven die meer aandacht geven aan de problematiek van grensarbeiders. Anderzijds zou de Benelux een interessante laboratoriumfunctie kunnen vervullen rond de problematiek van inburgering van migranten, bv. door een uitwisseling van beleid en best practices. Gelet op de afwezigheid van grenzen binnen de Benelux is een gezamenlijke aanpak en afstemming aangewezen. In het derde hoofdstuk worden de federale bevoegdheden inzake immigratie en visumaangelegenheden opgenomen, maar de bevoegdheden van de deelstaten op het terrein van integratie inzake onderwijs, welzijn, wonen, arbeid, enz. worden niet aangehaald.

⁶¹ *Intentieverklaring voor de versterking van de strategische samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland op het vlak van innovatie*, Leuven, 7 april 2004; *Intentieverklaring tussen de Nederlandse minister van Economische Zaken, de Nederlandse minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel voor de verdere versterking van de strategische samenwerking op het vlak van Economie, Wetenschap en Innovatie*, Maastricht, 17 april 2008.

⁶² *Verdrag inzake de samenwerking op het gebied van cultuur, onderwijs, wetenschappen en welzijn tussen de Vlaamse Gemeenschap in het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden*, Antwerpen, 17 januari 1995.

Het derde hoofdstuk, inzake justitie en binnenlandse zaken, slaat hoofdzakelijk op federale bevoegdheden. Het omvat de samenwerking in het kader van het Senningen-overleg, drugsbestrijding, immigratie en visumaangelegenheden, verkeer en vervoer en de bestrijding van fiscale fraude. Een nieuw element in het kader van het Senningen-overleg is de samenwerking op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Hierbij kan worden opgemerkt dat, wat drugsbestrijding betreft, de verwijzing naar een uitwisseling van best practices over preventieve maatregelen tegen drugsverslaving een gemeenschapsbevoegdheid betreft. Het is derhalve aangewezen dat dit thema niet alleen wordt overgelaten aan de federale overheid, maar dat ook de Vlaamse overheid haar inbreng doet in deze samenwerking.

Een gelijkaardige opmerking kan gemaakt worden met betrekking tot punt 3.4 "verkeer en vervoer". In dit luik worden ook vooral een aantal federale bevoegdheden gevat, maar anderzijds zijn de gewesten op basis van hun bevoegdheden voor infrastructuur een belangrijke partner in de samenwerking inzake verkeersveiligheid. Het is dan ook aangewezen dat de Vlaamse overheid deze samenwerking actief opvolgt.

De Raad meent dat dit gemeenschappelijk werkprogramma als basisdocument om de werking gedurende vier jaar vorm te geven, zeer minimalistisch is. Nergens in het document worden beoogde resultaten of uitvoeringstermijnen vermeld. In het werkprogramma wordt evenmin aangegeven op welke wijze de politieke sturing zal vorm krijgen. Het Herzieningsverdrag heeft een aantal nieuwe structuren in het leven geroepen. De verdere uitwerking van de taakinvulling van deze nieuwe organen is evenwel niet opgenomen in het werkprogramma, terwijl dit een noodzakelijke voorwaarde is om de Benelux Unie in de verschillende beleidssectoren een katalysatorfunctie te laten vervullen. Het was misschien aangewezen dat het gemeenschappelijk werkprogramma met dit onderdeel had aangevat om deze nieuwe organen en structuren ook echt operationeel te maken. Een andere lacune in het gemeenschappelijk werkprogramma betreft de Benelux plus. Het potentieel hiervan wordt erkend, getuige de artikelen in het Herzieningsverdrag over de externe betrekkingen, maar het concept dient nog (juridisch) uitgewerkt te worden.

3.4.3. Conclusies

Naar het oordeel van de Raad lijkt het Gemeenschappelijk Werkprogramma op een oplistijng van de reeds bestaande samenwerking en activiteiten, terwijl andere belangrijke beleidsdomeinen volledig afwezig blijven. Toch houdt dit nieuwe instrument mogelijkheden in, in het bijzonder de bepaling in artikel 3 §1 van het Herzieningsverdrag die stelt dat de Benelux Unie *periodiek* een *meerjarig* Gemeenschappelijk Werkprogramma opstelt, waarin de prioriteiten van de samenwerking worden vastgelegd. Indien men ten volle hiervan gebruik maakt en de prioriteiten ook koppelt aan een evaluatie, kan men verhinderen dat de Benelux opnieuw in een winterslaap geraakt en erover waken dat zij zich concentreert op die vormen van samenwerking die voor de partners het beste resultaat opleveren. Het opstellen en regelmatig vernieuwen van een meerjarenprogramma kan de Benelux Unie ook de politieke aansturing helpen geven die zij thans ontbeert. Dit houdt echter in dat de bevoegde sectorministers moeten geloven in deze samenwerking. Het opstellen van en de aansturing op basis van dit gemeenschappelijk werkprogramma mag niet louter overgelaten worden aan de ministers van Buitenlandse Zaken. Er is een engagement van de hele regering nodig.

De Raad spoort in het bijzonder de Vlaamse Regering aan om dit terrein niet helemaal over te laten aan de federale overheid. Vlaanderen moet zijn bevoegdheden actief invullen en, daar waar Benelux-samenwerking een duidelijke meerwaarde biedt in vergelijking met reeds bestaande Vlaams-Nederlandse samenwerking, meewerken aan het opstellen en uitvoeren van de gemeenschappelijke werkprogramma's.

De Raad merkt op dat het Gemeenschappelijk Werkprogramma 2009-2012 geen bindende kracht heeft, maar hoopt toch dat het mits het nodige politieke engagement sturing kan geven aan de Benelux Unie.

De Verklaring gehecht aan het Herzieningsverdrag stelt dat het gemeenschappelijk werkprogramma elke twee jaar geëvalueerd wordt en de basis vormt voor een jaarlijks werkplan. De Raad pleit ervoor dat de Vlaamse Regering bij de opvolging en evaluatie van dit werkplan en zeker ook bij de opmaak van de jaarplannen rekening zal houden met bovenstaande opmerkingen.

3.5. Het potentieel voor Vlaanderen

Bij de analyse van het gemeenschappelijk werkprogramma vestigde de Raad reeds de aandacht op de sectorale aandachtspunten voor Vlaanderen. Hij staat in dit onderdeel stil bij een aantal strategische aandachtspunten.

Het Herzieningsverdrag erkent in zijn preambule de federale staatsstructuur die België heeft aangenomen. Hierdoor maakt het de weg vrij om de Belgische deelstaten een grotere rol te laten spelen. Ook de samenstelling van de instellingen werd aangepast zodat een deelname van deelstaatvertegenwoordigers mogelijk is. Dit betekent dat Vlaanderen ook een institutionele rol kan spelen. Deze institutionele bepalingen worden aangevuld door een nieuw intra-Belgisch Samenwerkingsakkoord (zie *infra*, 3.6.)

Vlaanderen moet echter niet enkel op institutioneel vlak een grotere rol spelen. Ook op inhoudelijk vlak kan samenwerking in het kader van de Benelux voor een meerwaarde zorgen, vooral daar waar de Benelux enerzijds de grensoverschrijdende samenwerking kan versterken en anderzijds vanuit een laboratoriumfunctie nieuwe integratiepistes voor de EU kan verkennen. Opdat Vlaanderen een aantal thema's binnen de Benelux naar voren zou kunnen schuiven, moet het steeds betrokken zijn bij het opstellen van het Gemeenschappelijk Werkprogramma. Het huidig werkprogramma reflecteert weinig de specifiek Vlaamse prioriteiten. De Raad pleit er dan ook voor dat Vlaanderen binnen het Gemeenschappelijk Werkprogramma 2009-2012 streeft naar een zo groot mogelijke aandacht voor de Vlaamse prioriteiten en een zo goed mogelijke uitvoering hiervan.

Naar aanleiding van de herziening van het Benelux-Statuut werd binnen de Vlaamse overheid een interdepartementale bevraging georganiseerd. Hieruit bleek dat er geen grote vraag is naar formele samenwerking voor de diverse gemeenschapsbevoegdheden. Enkel het beleidsveld Jeugd gaf aan te willen blijven rekenen op de ondersteuning van het Secretariaat-generaal. Vanuit de gewestelijke beleidsdomeinen kwam wel de vraag naar voortzetting en versterking van de samenwerking. Er werd gewezen op de rol van de Benelux als expertisecentrum.⁶³

De Raad ziet in het bijzonder potentieel voor grensoverschrijdende samenwerking in het kader van de Benelux Unie. Eerder benadrukte hij al dat de Benelux een ondersteunende rol zou kunnen spelen voor wat betreft de Euregio's en in het bijzonder die voor de Maas-Rijn. Wat betreft de havenproblematiek is de Raad eerder terughoudend om de Benelux een rol te laten spelen. De Vlaamse havens worden reeds gevat door een verscheidenheid aan verdragen (cf. de vier Scheldeverdragen, ondertekend op 21 december 2005). Het lijkt de Raad dan ook niet wenselijk om hier nog een bestuursniveau aan toe te voegen. De Vlaamse Havencommissie lijkt dit standpunt te delen gezien haar mening dat het niet aangewezen is om nieuwe structuren of organisaties in het leven te roepen om samenwerking te bevorderen of te regisseren.⁶⁴ In dit domein geldt allicht het meest de regel dat men slechts mag beslissen tot samenwerking in een Benelux-kader indien daar de grootste meerwaarde gecreëerd kan worden.

Naast de inhoudelijke samenwerking in concrete beleidsdomeinen, benadrukte de Raad reeds in zijn memorandum voor een nieuwe Vlaamse Regering dat Vlaanderen moet opteren voor een proactieve samenwerking van de Benelux-landen in de context van de EU en andere internationale organisaties⁶⁵ (zie *supra*, 3.3.).

Ook de Benelux Politieke Samenwerking zou volgens de Raad een meerwaarde kunnen bieden voor Vlaanderen. Het Benelux-kader kan extra kracht geven aan Vlaamse standpunten over Europese thema's. In de EU dient steeds een Belgisch standpunt ingenomen te worden en daardoor heeft het bv. weinig zin om enkel een coördinatie tussen Vlaanderen en Nederland tot stand te brengen. Daarentegen kan de steun van de twee Benelux-partners een gecoördineerd Belgisch standpunt extra

⁶³ G. BOURGEOIS, *Nota aan de Vlaamse Regering betreft uitwerking en verfijning van de Vlaamse standpuntbepaling ten opzichte van de voortzetting van de Benelux Economische Unie; mandaat voor de intrafederale en internationale onderhandelingen*, VR/2007/21.09/DOC.1026Bis, 21 september 2007, 3.

⁶⁴ SERV, *Nota: Samenwerking tussen Vlaamse en Nederlandse zeehavens?*, Brussel, 2007, 3.

⁶⁵ STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN, *Memorandum: een Vlaamse Regering met een open blik op de wereld*, Brussel, april 2009, 3. [www.sariv.be]

kracht bijzetten. Daarom staat de Raad een Vlaamse betrokkenheid bij het overleg in het kader van de BPS voor.

De Raad pleit voor het ontwikkelen van een Vlaamse visie op het potentieel van het Herzieningsverdrag. In zijn eerder advies over de Strategienota Verenigd Koninkrijk (Advies 2008/16, 8 september 2008) stelde de Raad voor om een algemene evaluatie van het instrument strategienota te organiseren. In dit kader vroeg hij zich af of het niet beter zou zijn om strategienota's voor regio's of groepen van landen op te stellen. Een strategienota voor de Benelux zou hiervan een eerste voorbeeld kunnen zijn. In een dergelijke strategienota zou in de eerste plaats de visie van Vlaanderen op de Benelux uiteengezet kunnen worden en zouden de strategische aandachtspunten voor Vlaanderen die de Benelux biedt, kunnen aangeduid worden. In de tweede plaats zou hierin tevens de verhouding tussen Vlaamse bilaterale samenwerking met Nederland en Luxemburg en die in Benelux-kader geduid kunnen worden. In de derde plaats moet de rol van Vlaanderen in het nieuwe institutionele kader bepaald worden.

3.6. Het intra-Belgische samenwerkingsakkoord

De Benelux kan worden gekenmerkt als een gesloten subregionale internationale organisatie. Het lidmaatschap is namelijk beperkt tot drie landen. Hieruit volgt dat de Belgische gemeenschappen en gewesten, ondanks het principe *in foro interno, in foro externo*, geen afzonderlijke leden zijn van de Benelux.⁶⁶ Hun deelname wordt geregeld door het Kaderakkoord tot samenwerking van 30 juni 1994 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de Internationale Organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden.⁶⁷

Op dit ogenblik worden de regionale administraties en ministers al betrokken bij de werkzaamheden van de BEU en maken parlementsleden van de gemeenschaps- en gewestparlementen deel uit van het Benelux Parlement. Dit werd zowel door de Benelux-instellingen als in het Belgische federale bestel geformaliseerd.⁶⁸

Naar aanleiding van de herziening van het Benelux-Verdrag werd geoordeeld dat het bestaande samenwerkingsakkoord over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de Internationale Organisaties niet langer het aangepaste kader bood om de deelname van de deelstaten aan de Benelux-besluitvorming te organiseren. Er werd een intern-Belgische consensus bereikt om een specifiek samenwerkingsakkoord (hierna: "het Samenwerkingsakkoord") te sluiten voor de Benelux. De Raad kan deze beslissing enkel toejuichen, omdat de samenwerking binnen de Benelux bijzonder is en de betrokkenheid van de deelstaten bij de besluitvorming op gepaste wijze vorm moet worden gegeven om tegemoet te komen aan de nieuwe institutionele realiteit in ons land. Een specifiek samenwerkingsakkoord is aangewezen omdat de bepalingen van het Herzieningsverdrag de internationale bevoegdheden van de Belgische deelstaten erkennen en een actieve deelname aan de besluitvorming mogelijk maken. Voor andere internationale instellingen is dit meestal nog een brug te ver. Zij erkennen enkel staten. Toch is er op dit vlak al een hele weg afgelegd is, getuige de akkoorden die Vlaanderen intussen sloot met Unesco, de Internationale Arbeidsorganisatie en de Wereld Gezondheidsorganisatie. Deelstaatsministers nemen namens België ook deel aan de Algemene Vergadering van Unesco als vertegenwoordigers van België.

Het Samenwerkingsakkoord lijkt in grote mate op het samenwerkingsakkoord voor de EU.⁶⁹ Het voorziet in regels voor informatiedeling, een overlegstructuur en vertegenwoordiging in de organen van de Benelux Unie. De Raad merkt op dat, in tegenstelling tot het laatstgenoemde akkoord, het Samenwerkingsakkoord niet voorziet in een rotatiesysteem voor de vertegenwoordiging in de Benelux-organen. Artikel 7 §1 bepaalt dat "elke betrokken minister die bevoegd is voor de behandelde materies, kan deel uitmaken van de Belgische delegatie". Aangezien het Comité van Ministers krachtens artikel 7 van het Herzieningsverdrag *ten minste* één vertegenwoordiger van elke Verdragspartij telt en de samenstelling kan variëren in functie van de agenda, betekent dit dat België

⁶⁶ J. WOUTERS, L. VAN LANGENHOVE, M. VIDAL, P. DE LOMBAERDE en W. DE VRIENDT, o.c., 16-17.

⁶⁷ Kaderakkoord tot Samenwerking Internationale Organisaties, B.S., 19 november 1994.

⁶⁸ J. WOUTERS, L. VAN LANGENHOVE, M. VIDAL, P. DE LOMBAERDE en W. DE VRIENDT, o.c., 2.

⁶⁹ Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en Gewesten, met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie, B.S., 17 november 1994.

met meerdere bevoegde ministers kan deelnemen. Raad verwelkomt dat op deze wijze Vlaamse ministers, telkens hun bevoegdheden in het geding zijn, zelf kunnen aanwezig zijn op de vergadering. Dit biedt derhalve een ruimere mogelijkheid voor internationale vertegenwoordiging en standpuntbepaling dan binnen het EU-kader. Maar de Raad merkt ook op dat deze bepalingen vrij vaag blijven en mogelijk voor discussie en interpretatie vatbaar zijn, bv. inzake gemengde bevoegdheden. Hij is dan ook bezorgd over de daadwerkelijke vertegenwoordiging van Vlaanderen. Het is aan de Vlaamse beleidsmakers om een actieve aanwezigheidspolitiek te voeren samen met de collega's van de andere deelstaten of federale ministers en een maximale interpretatie van deze bepaling na te streven.

De Raad verwelkomt dat artikel 5 §7 in meervoudstermen spreekt over de "vertegenwoordigers" van de diverse federale- en deelstatelijke deelnemers aan het "Algemeen overleg". Dit laat toe dat naast de politieke vertegenwoordigers ook steeds iemand van de administratie de Vlaamse ministers kan vergezellen en instaan voor de continuïteit en opvolging van de besluitvorming. De Raad pleit ervoor dat de administratie maximaal wordt ingeschakeld en actief kan deelnemen aan dit overleg.

De Raad heeft zijn twijfels over de meerwaarde van de "Werkgroep Benelux" die binnen de ICBB wordt opgericht voor de "follow up" van de geschillenbehandeling van het "Algemeen-overleg" (artikel 6, §1). De samenstelling van de ICBB stemt in hoge mate overeen met de samenstelling van het "Algemeen Overleg" (artikel 5, §3). De Raad betwijfelt of de werkzaamheden en de verhoudingen tussen de deelstaten en de federale overheid anders zullen zijn indien dezelfde vertegenwoordigers samenkomen onder een andere naam. Daarenboven moet de Raad tot zijn spijt vaststellen dat de ICBB slechts zeer sporadisch samenkomt en daarom mogelijk niet het meest aangewezen forum is om deze geschillen te beslechten, zeker niet indien het over sectorale beleidsdiscussies gaat. Het agenderen van een geschilpunt op het Overlegcomité is dan misschien effectiever en meer aangewezen. De Raad merkt op dat er niets gezegd wordt over de pariteit in de samenstelling van deze Werkgroep noch het Algemeen Overleg. Het zou aangewezen zijn om zoveel mogelijk naar een paritaire samenstelling te streven op het niveau van de federale overheid en de deelstaten.

De mogelijkheid voor een systematische aanwezigheid van Vlaamse ministers telkens hun bevoegdheden op de agenda staan, laat echter niet noodzakelijk een eigen standpuntbepaling toe. Er dient gestreefd te worden naar een Belgisch standpunt bij consensus (artikel 5, §1) naar analogie met het samenwerkingsakkoord voor de EU. Maar er werd een duidelijke afspraak gemaakt indien geen consensus kan worden bereikt (artikel 6, §6). België dient dan namelijk een negatieve stem uit te brengen. Een negatieve stem in het Comité van Ministers bij blijvende Belgische interne onenigheid schept meer duidelijkheid dan een onthouding zoals voorzien in het samenwerkingsakkoord voor de EU. Vlaamse onderhandelaars dienen zich ab initio bewust te zijn van deze mogelijke uitkomst, die een duidelijke keuze kan zijn. Het is een element dat moet meegenomen worden in de besluitvorming, daar een negatieve stem mogelijk het beoogd resultaat kan vormen van de onderhandelingsstrategie – of juist niet.

Daarnaast stelt de Raad verheugd vast dat de ministers van de deelstaten ook als Belgisch delegatiehoofd kunnen optreden (artikel 7 §2). De Raad acht het wenselijk hierover aanvullende afspraken te maken tussen de Belgische entiteiten. Indien er telkens een ander delegatiehoofd optreedt van Belgische zijde tegenover de Luxemburgse en Nederlandse partners zonder dat hierover eenduidige afspraken bestaan, kan dit tot verwarring leiden. Een mogelijke oplossing zou een intern-Belgische afspraak kunnen zijn over een beurtrol in functie van de bevoegdheden die op de agenda staan. Hier zou kunnen aangeknoopt worden bij de categorieën van bevoegdheden die werden vastgelegd in het Samenwerkingsakkoord voor de EU. Voor een bijeenkomst inzake leefmilieu zou de Waalse, Brusselse of Vlaamse minister beurtelings het voorzitterschap van de Belgische delegatie kunnen waarnemen, terwijl dit voor de vergaderingen met betrekking tot telecommunicatie de federale minister kan zijn. Zijn deelstaatcollega's die ter zake ook bepaalde bevoegdheden uitoefenen (bv. de Vlaamse minister van Media) zouden natuurlijk wel telkens kunnen deelnemen aan de vergaderingen zoals bepaald in artikel 7.

In het Herzieningsverdrag werd vastgelegd dat de drie staten beurtelings het voorzitterschap waarnemen van de Benelux (artikel 9 lid 2). De Raad stelt vast dat enkel in artikel 9 van het Samenwerkingsakkoord, dat handelt over het ambtelijk overleg, een afspraak werd gemaakt over de organisatie van het voorzitterschap. Naar het oordeel van de Raad is het aangewezen voor het ambtelijk niveau om op een ambitieuze wijze invulling te geven aan deze taak en maximaal deel te

nemen aan dit overleg. Daarnaast vraagt de Raad af of het niet aangewezen is om eveneens in een dergelijke bepaling te voorzien voor het Benelux Comité van Ministers (artikel 7) en de Benelux Raad (artikel 8). Hierbij kan een taakverdeling tussen de federale overheid en de deelstaten worden overwogen, waarbij tijdens het Belgische voorzitterschap van de Benelux de federale minister van Buitenlandse Zaken gedurende het hele jaar van het voorzitterschap het Comité van Ministers voorziet en als éénduidig aanspreekpunt fungeert voor zijn Luxemburgse en Nederlandse partners, en waarbij via een beurtrol voor de duur van het voorzitterschap een delegatielid van de deelstaten de vergaderingen van de Benelux Raad voorziet.

De Raad verwelkomt artikel 10, luidens hetwelk de voordracht van het Belgische lid van het College van Secretarissen-generaal wordt goedgekeurd in de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid. Dit betekent dat de deelstaten hier ook inspraak in krijgen. De Raad betreurt echter dat eenzelfde bepaling niet werd opgenomen voor de voordracht van rechters bij het Benelux-Gerechtshof. De Raad betreurt tevens dat er geen specifieke bepalingen zijn opgenomen over de aanduiding van de leden voor het Benelux-Parlement en hun werkzaamheden in de verschillende parlementaire commissies.

4. Conclusie

Uit de hoger gemaakte analyses blijkt dat een herziening van het Benelux-verdragskader nodig was om ten volle het potentieel van een bevoorrecht partnerschap tussen België, Nederland en Luxemburg te benutten. Het is in het bijzonder de machtigingsclausule in het EG-Verdrag die pleit voor het behoud van de Benelux als organisatie van de drie landen.

Het Herzieningsverdrag tracht het hoofd te bieden aan een aantal kritieken op de Benelux. Het voert zowel een consolidering, een rationalisering als een modernisering van de Benelux door. Het focust de meerwaarde van de samenwerking in het Benelux-verdragskader op twee gebieden: de grensoverschrijdende samenwerking en een laboratoriumfunctie voor de EU. Het versterkt echter niet de politieke meerwaarde van de Benelux via de Benelux Politieke Samenwerking. In die zin slaagt het Herzieningsverdrag er evenmin in om de begripsverwarring omtrent de Benelux op te lossen.

Het welslagen van de hervorming van de Benelux is afhankelijk van een aantal factoren waar de Benelux als organisatie geen vat op heeft. In de eerste plaats blijft het de vraag of het Herzieningsverdrag voldoende tegemoet komt aan de kritieken die stelden dat de Benelux gekenmerkt werd door een te breed takenpakket, een gebrek aan focus en prioriteiten en een gebrek aan politieke sturing. In de tweede plaats zal het succes van de hervorming in sterke mate afhangen van de politieke wil van de regeringsleden en hun vertegenwoordigers. Een eerste lakmoesproef hiervoor is de opgave om de bepalingen betreffende de evaluatie van het secundaire Benelux-recht in het verdrag snel en correct uit te voeren.

Bovendien zijn de werkzaamheden met het sluiten van het Herzieningsverdrag nog niet afgelopen. Men dient verder:

- Het Samenwerkingsakkoord correct uit te voeren;
- De modaliteiten van detachering naar het Benelux-Secretariaat vast te leggen;
- Een zetelakkoord tussen België en de Benelux Unie te sluiten.

De Raad sluit zich aan bij het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie, het Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie, en de Verklaring, ondertekend in 's Gravenhage op 17 juni 2008.

Met het oog op een succesvolle tenuitvoerlegging van het Herzieningsverdrag en een vernieuwing van de Benelux Politieke Samenwerking, doet de Raad de volgende aanbevelingen aan de Vlaamse Regering:

Aanbeveling 1: *Ten aanzien van de kerntaken van de Benelux Unie*

Focus op de domeinen waarin de (praktische) meerwaarde van de Benelux Unie ligt: nl. in de grensoverschrijdende samenwerking en de laboratoriumfunctie voor de EU.

Aanbeveling 2: *Ten aanzien van de instellingen*

De Raad roept de politieke verantwoordelijken op om hun engagement t.a.v. de Benelux te verhogen en zo meer politieke sturing te geven.

Aanbeveling 3: *Ten aanzien van de externe betrekkingen*

De Raad spoort de Benelux aan om het potentieel van de Benelux plus te benutten. Hij vraagt ook aan de Vlaamse Regering om, (indien mogelijk) haar relaties met naburige regio's mede in dit kader te plaatsen.

Aanbeveling 4: *Ten aanzien van de Benelux Politieke Samenwerking*

De BPS vormt de grote politieke meerwaarde van de Benelux. Zorg voor de betrokkenheid van Vlaanderen bij een nieuwe BPS.

Aanbeveling 5: *Ten aanzien van het gemeenschappelijk werkprogramma*

Kies de domeinen voor samenwerking in functie van de meerwaarde die de Benelux Unie in dat domein oplevert. Bepaal duidelijke Vlaamse prioriteiten.

Aanbeveling 6: *Ten aanzien van het potentieel voor Vlaanderen*

De Raad roept de Vlaamse Regering op om een visie op de nieuwe Benelux te ontwikkelen met daarin aandacht voor de inhoudelijke strategische aandachtspunten voor Vlaanderen, de verhouding tussen de bilaterale Vlaams-Nederlandse samenwerking en de Benelux-samenwerking en het institutionele kader. Deze Vlaamse visie op de Benelux zou kunnen kaderen in een strategienota voor de Benelux.

Aanbeveling 7: *Ten aanzien van het intra-Belgische Samenwerkingsakkoord*

Tracht de artikelen uit te voeren volgens een maximalistische interpretatie.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

(getekend)

Prof. dr. Jan Wouters
Voorzitter

Colofon**Samenstelling:**

SARIV
Freddy Evens (Secretaris)
Roos Van de Cruys
Boudewijnlaan 30 bus 81
1000 Brussel
www.sariv.be
02 553 50 32

Verantwoordelijke uitgever:

Jan Wouters, voorzitter Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

Druk:

Agentschap voor Facilitair Management

Depotnummer:

D/2009/3241/308

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

VRU

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 47.054/1
VAN 15 OKTOBER 2009

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 22 juli 2009 door de Vlaamse minister van Economie, buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met het Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie, het Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie, en de Verklaring, ondertekend in 's-Gravenhage op 17 juni 2008", heeft het volgende advies gegeven:

VRU

47.054/1

Artikel 23 van het Herzieningsverdrag ⁽¹⁾ waarmee instemming wordt verleend, luidt:

"De Secretaris-generaal maakt de beschikkingen, het Gemeenschappelijk Werkprogramma, het jaarplan, het jaarverslag en de aanbevelingen genoemd in artikel 6, tweede lid, onder (a), (b), (d), (e) en (g) bekend in het Benelux Publicatieblad".

Het Benelux Publicatieblad is een losbladige uitgave die slechts op een beperkt aantal plaatsen beschikbaar en consulteerbaar is. Dergelijke vorm van bekendmaking beantwoordt in onvoldoende mate aan de vereisten van rechtszekerheid, gelijkheid en kenbaarheid van de betrokken regels. Het verdient derhalve aanbeveling om deze laatste eveneens in het Belgisch Staatsblad bekend te maken.

Het ontwerp van decreet noopt niet tot het maken van andere opmerkingen.

⁽¹⁾ Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie.

VRU

47.054/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT,	
	W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	M. TISON,	assessoren van de
	L. DENYS,	afdeling Wetgeving,
Mevrouw	M. VERSCHRAEGHEN,	toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. D. VAN EECKHOUTTE, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

M. VERSCHRAEGHEN

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het Verdrag tot herziening van het op 3 februari 1958 gesloten Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie, het Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Benelux Unie en de Verklaring, ondertekend in 's-Gravenhage op 17 juni 2008, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel, 8 januari 2010.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

BIJLAGEN

VERDRAG
TOT HERZIENING VAN HET
OP 3 FEBRUARI 1958
GESLOTEN VERDRAG
TOT INSTELLING VAN DE
BENELUX ECONOMISCHE UNIE

Preamble

Het Koninkrijk België,

Vertegenwoordigd door:

de Federale Regering,
de Vlaamse Regering,
de Franse Gemeenschapsregering,
de Waalse Regering,
de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
de Duitstalige Gemeenschapsregering

Het Groothertogdom Luxemburg,

Het Koninkrijk der Nederlanden,

OVERWEGENDE dat zij, in het verlengde van de op 5 september 1944 te Londen ondertekende Nederlandsch-Belgisch-Luxemburgsche Douane-overeenkomst, op 3 februari 1958 het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie hebben gesloten;

OVERWEGENDE dat het Verdrag van 3 februari 1958 op 16 maart 1971, op 26 januari 1976 en op 16 februari 1990 is gewijzigd;

OVERWEGENDE dat het Benelux comité van ministers op 20 november 1995 op basis van het rapport van een comité van wijzen de taakstelling van de Benelux Economische Unie heeft aangepast;

VOORTS OVERWEGENDE dat artikel 99, eerste lid, van het Verdrag van 3 februari 1958 stelt, dat dit voor een tijdvak van vijftig jaar is gesloten, welk tijdvak een einde neemt op 31 oktober 2010;

VERWIJZEND naar de Overeenkomst nopens de instelling van een Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad van 5 november 1955 en het Protocol tot aanvulling van deze Overeenkomst van 3 februari 1958, alsmede naar het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof van 31 maart 1965 en nadere verdragen ter wijziging en uitvoering daarvan;

VASTSTELLEND dat zij, in het kader van de Benelux Economische Unie, op basis van het Verdrag van 3 februari 1958 en in de praktijk een dynamische invulling hebben gegeven aan hun onderlinge samenwerking in een zich wijzigende internationale context, waaronder de toenemende integratie binnen de Europese Unie;

VASTSTELLEND dat zij op basis van hun onderlinge samenwerking met succes initiatieven hebben ontplooid, die hebben bijgedragen aan ontwikkelingen in internationaal verband en met name binnen de Europese Unie;

VASTSTELLEND dat, ingevolge artikel 306 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en artikel 202 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, de bepalingen van deze Verdragen geen beletsel vormen voor het bestaan en de voltooiing van een regionale unie tussen België, Luxemburg en Nederland, voor zover de doelstellingen van deze unie niet bereikt zijn door toepassing van de bedoelde Verdragen;

HANDELEND vanuit het vaste voornemen hun samenwerking in de grensgebieden op velerlei terrein te verdiepen en te versterken;

VASTSTELLEND dat het Koninkrijk België een federale staatsstructuur heeft aangenomen;

ALDUS WENSENDE hun onderlinge samenwerking voort te zetten en uit te breiden en daartoe een verdragsbasis te scheppen die op proactieve wijze kan worden ingevuld;

WENSENDE, na de samenwerking in de Douane-Unie en in het verlengde van de Benelux Economische Unie, hun samenwerking in een ruimer verband voort te zetten in de Benelux Unie,

KOMEN OVEREEN het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie van 3 februari 1958 als volgt te herzien:

DEEL 1 - beginselen en doelstellingen*Artikel 1*

De Hoge Verdragsluitende Partijen stellen een Benelux Unie in met het oog op het bevorderen van hun gemeenschappelijke belangen en het welzijn van hun bevolkingen.

Artikel 2

1. De Benelux Unie heeft tot doel de samenwerking tussen de Hoge Verdragsluitende Partijen te verdiepen en uit te bouwen, opdat deze verder een voortrekkersrol kan vervullen binnen de Europese Unie en de grensoverschrijdende samenwerking op alle niveaus kan versterken en verbeteren.

2. De Benelux Unie richt zich met name op:

- a) het voortbestaan en de verdere ontwikkeling van een economische unie, die een vrij verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten omvat en die een afgestemd beleid op economisch, financieel en sociaal gebied betreft, met inbegrip van een gezamenlijk beleid in de economische relaties met derde landen;
- b) de duurzame ontwikkeling, waarin een evenwichtige economische groei, maatschappelijke bescherming en de bescherming van het milieu worden verenigd;
- c) de samenwerking op de gebieden van justitie en binnenlandse zaken.

Artikel 3

1. Met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen in artikel 2 stelt de Benelux Unie periodiek een meerjarig Gemeenschappelijk Werkprogramma op, waarin de prioriteiten van de samenwerking worden vastgesteld.

2. Het Gemeenschappelijk Werkprogramma betreft onder meer:

- a) de vervolmaking van de interne Benelux markt en de verwezenlijking van de Benelux Economische Unie met inbegrip van de verdere afstemming van het sociaal beleid, van het beleid op het gebied van de energie en het klimaat, alsmede van de samenwerking op het gebied van transport en communicatie;
- b) de samenwerking op het gebied van het milieu, de natuur, de landbouw en de natuurlijke ruimten;
- c) het beleid op het gebied van visa en immigratie, de politieke samenwerking, de samenwerking met betrekking tot het beheer van crises en de bestrijding van rampen, alsmede met betrekking tot de strijd tegen het terrorisme en tegen fraude, onder meer op het gebied van belastingen;
- d) de samenwerking op overig gebied indien noodzakelijk ter verwezenlijking van de doelstellingen van artikel 2.

Artikel 4

De rechten en verplichtingen voortvloeiende uit Deel 1 en Deel 3 van het Verdrag van 1958 zijn onverminderd van kracht, tenzij in dit Verdrag anders wordt bepaald.

DEEL 2 - Instellingen

Artikel 5

De instellingen van de Benelux Unie zijn:

- a) het Benelux Comité van Ministers;
- b) de Benelux Raad;
- c) de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad;
- d) het Benelux-Gerechtshof;
- e) het Benelux Secretariaat-generaal.

HOOFDSTUK 1**Het Benelux Comité van Ministers***Artikel 6*

1. Het Comité van Ministers draagt zorg voor de toepassing van dit Verdrag en verzekert de verwezenlijking van de daarin vervatte doelstellingen. Het bepaalt de richtsnoeren en de prioriteiten van de samenwerking in de Benelux Unie.

2. Te dien einde heeft het Comité van Ministers tot taak:

- a) de wijze van uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag onder de daarin vermelde voorwaarden te bepalen. Deze beschikkingen van het Comité verbinden de Hoge Verdragsluitende Partijen;
- b) het Gemeenschappelijk Werkprogramma genoemd in artikel 3 vast te stellen op basis van een gecoördineerd voorstel van het Secretariaat-generaal;
- c) de begroting van de Benelux Unie vast te stellen overeenkomstig de procedure in artikel 22;
- d) het jaarplan van de Benelux Unie vast te stellen;
- e) het jaarverslag van de Benelux Unie vast te stellen;
- f) overeenkomsten op te stellen, welke worden voorgelegd aan de Hoge Verdragsluitende Partijen, teneinde in werking te worden gesteld overeenkomstig de grondwettelijke bepalingen van ieder der Hoge Verdragsluitende Partijen;
- g) aanbevelingen te doen ten behoeve van de werking van de Benelux Unie. De aanbevelingen van het Comité verbinden de Hoge Verdragsluitende Partijen niet;
- h) richtlijnen te geven aan de Raad en aan het Secretariaat-generaal.*

Artikel 7

Het Comité van Ministers telt ten minste één vertegenwoordiger op ministerieel niveau van elke Hoge Verdragsluitende Partij. De samenstelling van het Comité van Ministers kan veranderen in functie van de agenda en van de verdeling van de bevoegdheden bij iedere Hoge Verdragsluitende Partij.

Artikel 8

Het Comité besluit met algemene stemmen. Ieder der Hoge Verdragsluitende Partijen beschikt over één stem. De onthouding van een Hoge Verdragsluitende Partij verhindert niet dat een besluit wordt genomen.

Artikel 9

1. Het Comité van Ministers komt minstens een keer per voorzitterschap bijeen. In dringende gevallen komt het bijeen op verzoek van een van de Hoge Verdragsluitende Partijen.

2. De vergaderingen van het Comité van Ministers worden bij toerbeurt door een Belgisch, Luxemburgs en Nederlands lid voorgezeten voor de duur van een kalenderjaar, ongeacht de plaats van vergadering.

Artikel 10

Het Comité van Ministers kan ministeriële werkgroepen instellen, waaraan het bepaalde bevoegdheden kan overdragen. Deze werkgroepen bestaan uit de leden van het Comité of andere leden van de Regeringen in ieder van de Hoge Verdragsluitende Partijen.

Artikel 11

Het Comité van Ministers stelt zijn reglement van orde vast.

HOOFDSTUK 2

De Benelux Raad

Artikel 12

De Benelux Raad heeft tot taak:

- a) de vergaderingen en de besluiten van het Comité van Ministers en de ministeriële werkgroepen voor te bereiden;
- b) ambtelijke werkgroepen en commissies van onafhankelijke deskundigen in te stellen en op te heffen. De Raad geeft deze commissies en werkgroepen richtlijnen ten behoeve van hun werkzaamheden. Indien nodig zendt de Raad de voorstellen van de commissies en de werkgroepen, zo nodig voorzien van zijn advies, aan het Comité van Ministers;
- c) voor zover dit de Raad aangaat, de uitvoering van de besluiten van het Comité van Ministers te verzekeren;
- d) aan het Comité van Ministers de voorstellen te doen, welke de Raad voor de werking van de Benelux Unie nuttig acht.

Artikel 13

1. Ieder der Hoge Verdragsluitende Partijen wijst ten minste een vertegenwoordiger aan om zitting te hebben in de Raad. De samenstelling van de Raad kan veranderen in functie van de agenda en van de verdeling van de bevoegdheden bij iedere Hoge Verdragsluitende Partij.

2. Het Voorzitterschap van de Raad wordt bekleed door de Hoge Verdragsluitende Partij die het voorzitterschap van het Comité van Ministers bekleedt.

Artikel 14

De Raad stelt zijn reglement van orde vast.

HOOFDSTUK 3

De Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad

Artikel 15

De Overeenkomst van 5 november 1955 nopens de instelling van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad regelt de samenstelling, de bevoegdheid en de werkwijze van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad.

Artikel 16

Wat de vraagstukken betreft die rechtstreeks verband houden met de werking van de Benelux Unie onderhoudt de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad betrekkingen met het Comité van Ministers.

HOOFDSTUK 4

Het Benelux-Gerechtshof

Artikel 17

Het Verdrag van 31 maart 1965 betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof regelt de samenstelling, de bevoegdheid en de werkwijze van het Benelux-Gerechtshof.

HOOFDSTUK 5

Het Benelux Secretariaat-generaal

Artikel 18

Het Benelux Secretariaat-generaal is gevestigd te Brussel.

Artikel 19

1. Het College van Secretarissen-generaal is samengesteld uit een Secretaris-generaal en twee adjunct-Secretarissen-generaal. De leden van het College zijn onderdaan van de Hoge Verdragsluitende Partijen. De drie nationaliteiten zijn binnen het College vertegenwoordigd. Het College geeft leiding aan het Secretariaat-generaal.

2. Het College van Secretarissen-generaal bepaalt zijn onderlinge taakverdeling, waarbij de eindverantwoordelijkheid voor de werking van het Secretariaat-generaal berust bij de Secretaris-generaal.

3. De Secretaris-generaal en de adjunct-Secretarissen-generaal worden benoemd met een mandaat van vijf jaar met een eenmalige mogelijkheid van vernieuwing.

4. Het Comité van Ministers benoemt en ontslaat de Secretaris-generaal en de adjunct-Secretarissen-generaal. Het bepaalt, na advies van de Raad, de schalen voor hun salaris, pensioen en toelagen, alsmede de andere arbeidsvoorwaarden.

Artikel 20

1. De Secretaris-generaal benoemt en ontslaat de leden van het personeel van het Secretariaat-generaal overeenkomstig het statuut, voorzien in lid 2 van dit artikel.

2. Het personeelsstatuut, de personeelsformatie, de schalen van de salarissen, pensioenen en toelagen, alsmede de andere arbeidsvoorwaarden worden vastgesteld door het Comité van Ministers op voorstel van de Secretaris-generaal en na advies van de Raad.

Artikel 21

1. Het Secretariaat-generaal heeft tot taak:

- a) een gecoördineerd voorstel te doen voor het Gemeenschappelijk Werkprogramma;
- b) het secretariaat te verzorgen van het Comité van Ministers, de ministeriële werkgroepen, de Raad, de ambtelijke werkgroepen en de commissies van onafhankelijke deskundigen;
- c) op administratief gebied de werkzaamheden te coördineren van het Comité van Ministers, de ministeriële werkgroepen, de Raad, de ambtelijke werkgroepen en de commissies van onafhankelijke deskundigen;
- d) het jaarplan van de Benelux Unie op te stellen;
- e) alle voorstellen te doen welke nuttig zijn voor de uitvoering van dit Verdrag, met inachtneming van de bevoegdheden van de andere instellingen van de Benelux Unie.

2. Het Comité van Ministers kan aan het Secretariaat-generaal andere taken opdragen.

Artikel 22

1. De Secretaris-generaal stelt de jaarlijkse ontwerp-begroting van de instellingen van de Benelux Unie op en legt deze voor aan het Comité van Ministers met begeleidend advies van de Raad.

2. De Hoge Verdragsluitende Partijen regelen bij overeenkomst:

- a) het toezicht op de uitvoering der begrotingen;
- b) het afsluiten van de rekeningen;
- c) het toekennen van de noodzakelijke voorschotten;
- d) de verdeling tussen de Hoge Verdragsluitende Partijen van het nadelig saldo tussen uitgaven en ontvangsten.

3. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad en het Benelux-Gerechtshof.

Artikel 23

De Secretaris-generaal maakt de beschikkingen, het Gemeenschappelijk Werkprogramma, het jaarplan, het jaarverslag en de aanbevelingen genoemd in artikel 6, tweede lid, onder (a), (b), (d), (e) en (g) bekend in het Benelux Publicatieblad.

DEEL 3 - Externe betrekkingen

Artikel 24

Het Comité van Ministers bepaalt de uitgangspunten van de samenwerking van de Benelux Unie met andere staten en deelstaten en met name met Lidstaten van de Europese Unie en regionale samenwerkingsverbanden van deze Lidstaten, indien dit de verwezenlijking van de doelstellingen van dit Verdrag bevordert en in het bijzonder de voortrekkersrol binnen het bredere kader van de Europese Unie.

Artikel 25

Het Comité van Ministers kan bij de opstelling of uitvoering van het Gemeenschappelijk Werkprogramma besluiten tot samenwerking tussen enerzijds de Benelux Unie en anderzijds de staten, deelstaten en bestuurlijke entiteiten die grenzen aan de grondgebieden van de Hoge Verdragsluitende Partijen.

Artikel 26

Indien de uitvoering van de artikelen 24 of 25 leidt tot verdragsluiting door de Hoge Verdragsluitende Partijen met een derde staat of een deelstaat, is artikel 6, tweede lid, onder (f), van toepassing.

Artikel 27

Het Secretariaat-generaal van de Benelux Unie onderhoudt, in het kader van de doelstellingen van dit Verdrag en in overleg met de Raad, dienstige betrekkingen met staten, deelstaten en andere bestuurlijke entiteiten, alsmede met internationale organisaties en andere internationale instellingen.

**DEEL 4 – Internationale rechtspersoonlijkheid, voorrechten en
immuniteiten**

Artikel 28

De Benelux Unie geniet internationale rechtspersoonlijkheid met het oog op de verlening van voorrechten en immuniteiten.

Artikel 29

1. De voorrechten en immuniteiten welke nodig zijn voor de uitoefening van de taken en het bereiken van de doelstellingen van de Benelux Unie zijn vastgelegd middels het bijgevoegde Protocol.

2. De Secretaris-generaal is gemachtigd namens de Benelux Unie aanvullende overeenkomsten te sluiten met de staat waar de Benelux Unie haar zetel heeft of met een staat waar een entiteit is gevestigd die door de Benelux Unie is ingesteld en die als zodanig is erkend door deze staat. Dergelijke aanvullende overeenkomsten geven nadere uitvoering aan de bepalingen van het Protocol bedoeld in het eerste lid en treffen andere regelingen ter waarborging van een goede functionering van de Benelux Unie en ter beveiliging van haar belangen in de betreffende staten.

3. De Secretaris-generaal legt dergelijke aanvullende overeenkomsten, voorafgaand aan de ondertekening, voor aan het Comité van Ministers met een begeleidend advies van de Raad.

DEEL 5 – Benelux Gemeenschappelijke Diensten*Artikel 30*

Het Comité van Ministers kan de voor de werking van de Benelux Unie wenselijke Gemeenschappelijke Diensten instellen; het bepaalt de bevoegdheden, de organisatie en de werkwijze van deze Diensten.

DEEL 6 – Benelux-Organisatie voor de Intellectuele Eigendom*Artikel 31*

De Benelux-Organisatie voor de Intellectuele Eigendom (merken en tekeningen of modellen) is geregeld in het Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen) ondertekend te 's-Gravenhage op 25 februari 2005.

DEEL 7 – Overgangsbepalingen*Artikel 32*

1. Het Comité van Ministers besluit op basis van een inventarisatie door het Benelux Secretariaat-generaal en na advies van de Raad, welke beschikkingen, aanbevelingen en richtlijnen bedoeld in artikel 6, tweede lid, onder (a), (g) en (h), zijn vervallen omdat zij geen toepassing meer vinden.

2. De Commissies en Bijzondere Commissies die zijn ingesteld in en op basis van het Verdrag van 1958 zijn gerechtigd hun werkzaamheden voort te zetten. De Raad bepaalt zo spoedig mogelijk op basis van een inventarisatie van het Secretariaat-generaal op welke wijze artikel 12, onder (b), op deze Commissies en Bijzondere Commissies wordt toegepast.

Artikel 33

1. Zolang daarin niet nader is voorzien door een aanvullende overeenkomst tussen de Benelux Unie en de staat waarin de Benelux Unie haar zetel heeft, bedoeld in artikel 29, tweede lid, genieten de Secretaris-generaal en de adjunct-Secretarissen-generaal in deze staat de voorrechten en immuniteiten die zijn toegekend aan een in deze staat geaccrediteerd hoofd van een diplomatieke zending respectievelijk aan de leden van het diplomatiek personeel ingevolge het Verdrag van Wenen van 18 april 1961 inzake diplomatiek verkeer.

2. De gerechtelijke immuniteit kan in voorkomende gevallen door het Comité van Ministers worden opgeheven.

Artikel 34

Artikel 19, derde lid, is bij de inwerkingtreding van dit Verdrag onverkort van toepassing op de op het tijdstip van de ondertekening in functie zijnde Secretaris-generaal.

DEEL 8 – Slotbepalingen*Artikel 35*

De titel van het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie wordt gewijzigd in "Verdrag tot instelling van de Benelux Unie".

Artikel 36

1. De toepassing van dit Verdrag is beperkt tot het grondgebied van België, Luxemburg en Nederland.

2. Het Koninkrijk der Nederlanden behoudt zich het recht voor in de overeenkomsten bedoeld in de artikelen 6, tweede lid, onder (f), en 26 bepalingen in te lassen die van belang zijn voor de andere constituerende delen van het Koninkrijk der Nederlanden.

Artikel 37

De bepalingen van dit Verdrag verzetten zich niet tegen het bestaan noch tegen een eventuele ontwikkeling van de Economische Unie tussen het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, voor zover de doelstellingen van die Unie niet zijn bereikt door de toepassing van dit Verdrag.

Artikel 38

De officiële talen van de instellingen van de Benelux Unie zijn het Nederlands en het Frans.

Artikel 39

1. Dit Verdrag wordt voor onbepaalde tijd gesloten.
2. Elke Hoge Verdragsluitende Partij kan het Verdrag opzeggen met een termijn van drie jaar, die aanvangt op de dag van ontvangst op het Secretariaat-generaal van de kennisgeving van de opzegging.
3. De Secretaris-generaal stelt de andere Hoge Verdragsluitende Partijen van deze opzegging op de hoogte, onder vermelding van de datum van ingang van de opzegging.
4. De Hoge Verdragsluitende Partijen treden in overleg over de afwikkeling van lopende aangelegenheden.
5. Het tweede lid vindt geen toepassing gedurende een periode van tien jaar vanaf de datum van inwerkingtreding van het Verdrag.

Artikel 40

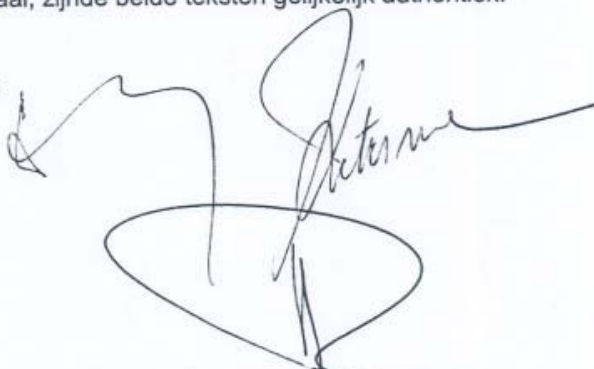
1. Dit Verdrag zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen worden neergelegd bij de Secretaris-generaal, die de andere Hoge Verdragsluitende Partijen van de ontvangst van de akten in kennis stelt.

2. Dit Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de neerlegging van de derde akte van bekrachtiging. De Secretaris-generaal deelt de Hoge Verdragsluitende Partijen de datum van de inwerkingtreding van dit Verdrag mede.

TEN BLIJKE WAARVAN de Gevolmachtigden dit Verdrag hebben ondertekend en voorzien van hun zegel.

GEDAAN te 's-Gravenhage op17...juni...2008..... in drievoud, in de Nederlandse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek.

Voor het Koninkrijk België
Vertegenwoordigd door:
de Federale Regering,

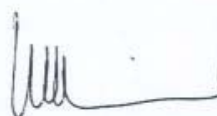

de Vlaamse Regering,

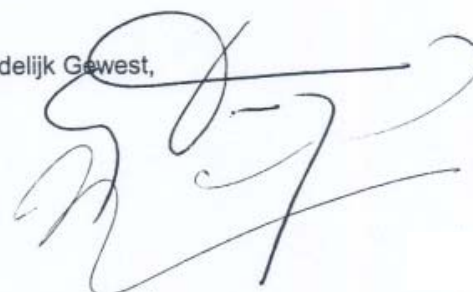
de Franse Gemeenschapsregering,

de Waalse Regering,

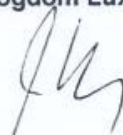

de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

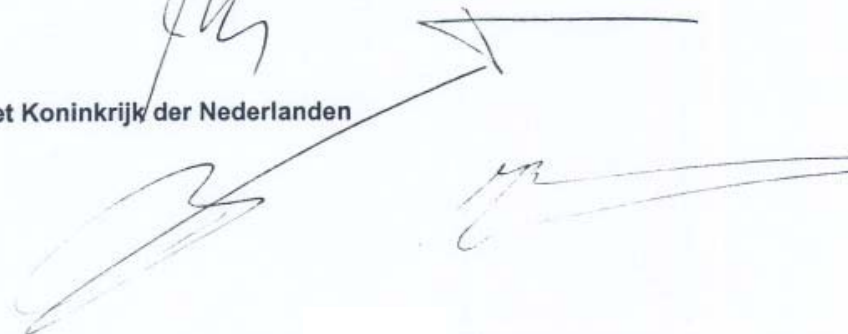

de Duitstalige Gemeenschapsregering

Voor het Groothertogdom Luxemburg

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

PROTOCOL INZAKE DE VOORRECHTEN EN IMMUNITEITEN VAN DE BENELUX UNIE

Met verwijzing naar artikel 29 van het Verdrag tot instelling van de Benelux Unie (hierna: het Verdrag) komen de Hoge Verdragsluitende Partijen het volgende overeen:

Artikel 1

In dit Protocol wordt verstaan onder:

- a) "kantoorruimten van de Benelux Unie": het terrein en de gebouwen in gebruik van de Benelux Unie voor de uitoefening van haar officiële taken;
- b) "archieven": alle dossiers, correspondentie, documenten, manuscripten, computer- en mediagegevens, foto's, films, video- en geluidsopnamen die de Benelux Unie of haar personeel in het kader van de taakuitoefening bezit of onder zich heeft;
- c) "gastland": de staat waar de Benelux Unie haar zetel heeft of de staat waar een entiteit is gevestigd, die door de Benelux Unie is ingesteld en die als zodanig is erkend door deze staat;
- d) "officiële werkzaamheden": de werkzaamheden van de Benelux Unie welke strikt noodzakelijk zijn voor de uitvoering van haar taak zoals die is vastgesteld in Deel 1 van het Verdrag.

Artikel 2

1. De kantoorruimten van de Benelux Unie alsmede haar archieven en documenten die haar toebehoren of die zij onder zich houdt, zijn onschendbaar.

2. De autoriteiten van de Hoge Verdragsluitende Partijen op het grondgebied waarvan de Benelux Unie haar kantoorruimten heeft, kunnen deze ruimten slechts betreden met toestemming van de Secretaris-generaal. Deze toestemming wordt geacht te zijn verkregen bij brand of bij enig ander ongeval waarbij onmiddellijk maatregelen ter bescherming dienen te worden genomen.

3. Het betekenen ten kantore van de Benelux Unie van processtukken welke betrekking hebben op een tegen de Benelux Unie gerichte rechtsvordering, vormt geen inbreuk op de onschendbaarheid.

Artikel 3

1. In het kader van haar officiële werkzaamheden geniet de Benelux Unie immuniteit van rechtsmacht en van executie behoudens:

- a) voor zover de Benelux Unie in een bijzonder geval uitdrukkelijk afstand heeft gedaan van deze immuniteit;
- b) met betrekking tot een door derden ingediende rechtsvordering betreffende personen of goederen, voor zover die rechtsvordering niet rechtstreeks samenhangt met het officiële functioneren van de Benelux Unie;
- c) met betrekking tot een door derden ingediende rechtsvordering betreffende schade veroorzaakt door een motorvoertuig dat toebehoort aan de Benelux Unie of namens deze wordt gebruikt, of in geval van een met voormeld voertuig begane verkeersovertreding.

2. Activa, fondsen en tegoeden van de Benelux Unie, ongeacht waar deze zich bevinden op het grondgebied van de Hoge Verdragsluitende Partijen, zijn vrij van vordering, inbeslagneming, onteigening en beslaglegging.

3. Activa, fondsen en tegoeden van de Benelux Unie zijn eveneens vrij van elke vorm van administratieve of gerechtelijke dwang, behalve voor zover deze tijdelijk geboden zou zijn in verband met het voorkomen van ongevallen waarbij

motorvoertuigen zijn betrokken, die toebehoren aan de Benelux Unie of namens deze worden gebruikt, en het instellen van een onderzoek naar de toedracht van die ongevallen.

Artikel 4

1. Met betrekking tot officiële berichtgeving en het overbrengen van al haar documenten geniet de Benelux Unie in elke Hoge Verdragsluitende Partij de meest gunstige behandeling, die deze Hoge Verdragsluitende Partij elke andere internationale organisatie doet genieten.

2. Er wordt geen censuur uitgeoefend op de officiële berichtgeving van de Benelux Unie, ongeacht de middelen waarmee bedoelde berichtgeving geschiedt.

Artikel 5

1. Binnen het kader van haar officiële werkzaamheden zijn de Benelux Unie, haar eigendommen, bezittingen en inkomsten bestemd voor officieel gebruik vrijgesteld van alle directe belastingen.

2. Wanneer de Benelux Unie voor het verrichten van haar officiële werkzaamheden belangrijke aankopen doet van goederen of diensten, in de prijs waarvan belastingen zijn begrepen, worden door de Hoge Verdragsluitende Partijen telkens wanneer mogelijk, en onverminderd de toepassing van de Europese regelgeving, passende maatregelen genomen om het met deze belastingen gemoeide bedrag terug te betalen aan de Benelux Unie of vooraf een vrijstelling te verlenen.

3. Geen vrijstelling wordt verleend van belastingen en heffingen die in feite een vergoeding zijn voor diensten van openbaar nut.

4. Goederen of diensten ten aanzien waarvan vrijstelling van belastingen is verleend als bedoeld in het eerste of tweede lid, mogen uitsluitend aan de vrijgestelde bestemming worden onttrokken overeenkomstig de voorwaarden vastgesteld door het gastland dat de vrijstelling heeft toegekend.

Artikel 6

1. De Benelux Unie geniet op het grondgebied van ieder der Hoge Verdragsluitende Partijen dezelfde rechtsbevoegdheid als aan nationale rechtspersonen wordt toegekend, voor zover deze nodig is voor het uitoefenen van haar taak en voor het bereiken van haar doeleinden; in het bijzonder kan zij onroerende en roerende goederen verwerven en vervreemden alsmede in rechte optreden. De Benelux Unie wordt hiertoe door de Secretaris-generaal vertegenwoordigd.

2. Ingeval van een competentiegeschil tussen de rechtsprekende organen van de Hoge Verdragsluitende Partijen ter zake van een geschil waarbij de Benelux Unie als partij optreedt, is het gerecht van de staat waar de Benelux Unie haar zetel heeft bij uitsluiting bevoegd.

Artikel 7

De vertegenwoordigers van de Hoge Verdragsluitende Partijen, alsmede hun plaatsvervangers, hun raadgevers en deskundigen genieten bij de vergaderingen van de instellingen van de Benelux Unie, van de Gemeenschappelijke Diensten en van de ambtelijke werkgroepen, alsmede op hun reizen naar de plaats van samenkomst en terug, de volgende voorrechten en immuniteiten:

- a) immuniteit van arrestatie en gevangenhouding, alsmede inbeslagneming van hun persoonlijke bagage, behalve wanneer zij op heterdaad betrapt worden;
- b) vrijstelling van rechtsvervolging, ook na beëindiging van hun missie, met betrekking tot handelingen, waaronder begrepen gesproken en geschreven woorden, door hen in de uitoefening

van hun functie verricht; deze vrijstelling geldt evenwel niet in geval van een door een van de hierboven bedoelde personen begane verkeersovertreding of in geval van schade veroorzaakt door een motorvoertuig dat hem toebehoort of dat door hem wordt bestuurd;

- c) onschendbaarheid van al hun officiële papieren en documenten;
- d) het recht codes te gebruiken en documenten of correspondentie te ontvangen per speciale koerier of in een verzegelde tas.

Artikel 8

De Secretaris-generaal, de adjunct-Secretarissen-generaal en de personeelsleden van de Benelux Unie:

- a) genieten immuniteit van rechtsmacht voor handelingen verricht in de uitoefening van hun functie, met inbegrip van hetgeen zij hebben gezegd of geschreven, ook nadat zij niet langer hun functie uitoefenen; deze immuniteit geldt niet in geval van een door hen begane verkeersovertreding, of in geval van schade veroorzaakt door een motorvoertuig dat hen toebehoort of dat door hen wordt bestuurd;
- b) zijn vrijgesteld van elke verplichting inzake militaire dienstplicht;
- c) genieten onschendbaarheid van al hun officiële papieren en documenten;
- d) genieten voor henzelf, hun samenwonende echtgeno(o)t(e) of geregistreerde partner en inwonende kinderen ten laste dezelfde uitzonderingen op de maatregelen inzake inreisbeperkingen en registratie van vreemdelingen, als deze die gewoonlijk worden toegekend aan personeelsleden van internationale organisaties;

- e) ontvangen voor henzelf, hun samenwonende echtgeno(o)t(e) of geregistreeerde partner en inwonende kinderen ten laste in tijden van internationale crisis dezelfde repatriëringfaciliteiten als personen die met een diplomatieke zending zijn belast.

Artikel 9

1. Naast de in artikel 8 vastgelegde voorrechten en immuniteiten genieten de Secretaris-generaal en de Adjunct-secretarissen-generaal respectievelijk de voorrechten en immuniteiten die zijn toegekend aan een hoofd van een diplomatieke zending en aan de leden van het diplomatiek personeel ingevolge het Verdrag van Wenen van 18 april 1961 inzake diplomatiek verkeer.

2. De immuniteit van rechtsmacht geldt niet met betrekking tot civiele vorderingen die voortvloeien uit door de Secretaris-generaal en de Adjunct-secretarissen-generaal in de privé-sfeer veroorzaakte schade dan wel uit door hen in de privé-sfeer afgesloten contracten.

3. Niettegenstaande het eerste lid wordt de toepassing van de belastingen naar het inkomen en naar het vermogen op de inkomsten en vermogensbestanddelen van de Secretaris-generaal en de adjunct-Secretarissen-generaal geregeld in aanvullende overeenkomsten in de zin van artikel 29 van het Verdrag.

Artikel 10

Deskundigen die optreden namens en voor rekening van de Benelux Unie genieten, ook tijdens de reizen die zij in de uitoefening van hun functie of tijdens deze zending maken, de hierna vermelde voorrechten en immuniteiten, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun functie of de uitvoering van hun zending:

- a) immuniteit van rechtsmacht voor handelingen verricht in de uitoefening van hun functie of hun zending, met inbegrip van

hetgeen zij hebben gezegd of geschreven; deze immuniteit geldt niet in geval van een door een deskundige begane verkeersovertreding, of in geval van schade veroorzaakt door een motorvoertuig dat hem toebehoort of dat door hem wordt bestuurd; de deskundigen blijven van deze immuniteit genieten na het beëindigen van hun in de aanhef van dit artikel beschreven taak voor de Benelux Unie;

- b) onschendbaarheid van al hun officiële papieren en documenten.

Artikel 11

1. Onverminderd de verplichtingen die voor de Hoge Verdragsluitende Partijen voortvloeien uit de verdragen betreffende de Europese Unie treffen zij de nodige maatregelen om personen bedoeld in artikel 10 de binnenkomst in hun landen te vergemakkelijken. Het voor deze personen vereiste visum wordt zo snel mogelijk afgegeven.

2. De Secretaris-generaal van de Benelux Unie geeft de bevoegde autoriteiten vooraf kennis van de naam van de in het eerste lid bedoelde personen.

Artikel 12

1. De Hoge Verdragsluitende Partijen zijn niet verplicht de in artikelen 7, 8, onder (b) en 9, eerste lid bedoelde voorrechten en immuniteiten toe te kennen aan:

- a) hun eigen onderdanen;
- b) personen die bij het begin van hun werkzaamheden bij de Benelux Unie duurzaam verblijf houden op hun grondgebied. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder duurzaam verblijf verstaan een voorafgaand verblijf op het grondgebied van een der Hoge Verdragsluitende Partijen, gedurende een minimale periode zoals voorzien krachtens de in deze Hoge Verdragsluitende Partij geldende bepalingen, met uitzondering

van de jaren in dienstverband bij een internationale organisatie of bij een buitenlandse zending.

Artikel 13

1. De Secretaris-generaal heeft de plicht de immuniteit van de personeelsleden bedoeld in artikel 8 en van de deskundigen bedoeld in artikel 10 op te heffen indien hij van oordeel is dat deze immuniteit aan de loop van het recht in de weg staat en indien het mogelijk is van deze immuniteit afstand te doen zonder de belangen van de Benelux Unie in gevaar te brengen.

2. Het Comité van Ministers kan op dezelfde gronden de aan de Secretaris-generaal en de Adjunct-secretarissen-generaal toegekende immuniteiten, bedoeld in de artikelen 8 en 9, opheffen.

3. Elke Hoge Verdragsluitende Partij heeft de plicht de immuniteit op te heffen van haar vertegenwoordigers, alsmede van haar plaatsvervangers, raadgevers of deskundigen bedoeld in artikel 7, telkens wanneer, naar het oordeel van de betreffende Staat, de immuniteit aan de loop van het recht in de weg zou staan, en er afstand van kan worden gedaan zonder de doeleinden waarvoor zij was toegekend in gevaar te brengen.

Artikel 14

1. De Benelux Unie werkt voortdurend samen met de bevoegde autoriteiten van de Hoge Verdragsluitende Partijen ter bevordering van een goede rechtsbedeling, ter verzekering van de naleving van politievoorschriften en van voorschriften met betrekking tot de volksgezondheid, de arbeidsinspectie, of andere nationale wetten, alsmede ter voorkoming van misbruik van de in dit Protocol bedoelde voorrechten, immuniteiten en faciliteiten.

2. De in dit Protocol aan de personen bedoeld in de artikelen 7, 8 en 10 toegekende voorrechten en immuniteiten zijn niet bedoeld om de betrokkenen tot

persoonlijk voordeel te strekken. Zij beogen uitsluitend het onbelemmerd functioneren van de Benelux Unie onder alle omstandigheden, alsmede de volledige onafhankelijkheid van de betrokkenen.

3. De Benelux Unie en de personen genoemd in de artikelen 7, 8 en 10 dienen zich te houden aan de wetgeving en de regelgeving van de Hoge Verdragsluitende Partijen.

Artikel 15

Elke Hoge Verdragsluitende Partij behoudt zich het recht voor alle voorzorgen te treffen die nodig zijn in het belang van haar veiligheid.

Artikel 16

De Hoge Verdragsluitende Partijen dragen ten aanzien van de werkzaamheden van de Benelux Unie generlei internationale aansprakelijkheid voor daden of nalatigheden van de Benelux Unie of van diens personeelsleden die in het kader van hun functie een daad stellen of nalaten te stellen.

Artikel 17

Dit Protocol is niet van toepassing op de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad en het Benelux-Gerechtshof.

Artikel 18

1. Elk geschil tussen twee of meer Verdragsluitende Partijen of tussen de Benelux Unie en een of meer Verdragsluitende Partijen over de uitlegging of de toepassing van dit Protocol wordt geregeld door overleg, onderhandeling of elk ander overeengekomen middel.

2. Indien het geschil niet overeenkomstig het eerste lid van dit artikel geregeld is binnen de drie maanden die volgen op het schriftelijke verzoek dienaangaande vanwege één van de partijen in het geschil, wordt het, op verzoek van één der partijen, voorgelegd aan een scheidsgerecht overeenkomstig de procedure uiteengezet in lid drie tot zeven van dit artikel.

3. Het scheidsgerecht bestaat uit een oneven aantal leden. Elke partij in het geschil wijst één lid aan. Indien het scheidsgerecht bestaat uit een oneven aantal leden wijzen de leden daarvan uit hun midden een lid aan dat het scheidsgerecht voorzit. Indien er een even aantal leden is aangewezen, kiezen deze leden een bijkomend lid, dat het scheidsgerecht voorzit.

4. Indien één der partijen in het geschil zijn lid van het scheidsgerecht niet heeft aangewezen binnen de drie maanden die volgen op de datum van het schriftelijke verzoek bedoeld in het tweede lid, kan de andere partij dan wel één van de andere partijen de President van het Internationaal Gerechtshof verzoeken over te gaan tot deze aanwijzing. Bij gebrek aan overeenstemming tussen de leden over de keuze van de voorzitter van het scheidsgerecht binnen een maand volgend op de dag waarop de aanwijzing van de andere leden is voltooid, kan de andere partij dan wel één van de andere partijen de President van het Internationaal Gerechtshof verzoeken hem aan te wijzen.

5. Tenzij de partijen in het geschil er anders over beslissen, legt het scheidsgerecht zijn eigen procedure vast. De kosten worden gedragen door de partijen in het geschil, op de wijze bepaald door het scheidsgerecht.

6. Het scheidsgerecht, dat bij meerderheid beslist, baseert zich voor zijn uitspraak over het geschil op de bepalingen van dit Protocol en op de regelen van het internationaal recht die van toepassing zijn. Zijn beslissing is definitief en bindend voor de partijen.

7. De beslissing van het scheidsgerecht wordt ter kennis gebracht van de partijen in het geschil en van de Secretaris-generaal van de Benelux Unie.

TEN BLIJKE WAARVAN de Gevolmachtigden dit Protocol hebben ondertekend en voorzien van hun zegel.

GEDAAN te 's-Gravenhage op17.....juni.....2009..... in drievoud, in de Nederlandse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek.

Voor het Koninkrijk België

Vertegenwoordigd door:

de Federale Regering,

de Vlaamse Regering,

de Franse Gemeenschapsregering,

de Waalse Regering,

de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

de Duitstalige Gemeenschapsregering

Voor het Groothertogdom Luxemburg

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

VERKLARING

Bij de ondertekening van het Verdrag tot herziening van het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie van 3 februari 1958 (hierna: het Verdrag), hebben de gevolmachtigde vertegenwoordigers van de Hoge Verdragsluitende Partijen het volgende verklaard:

Met betrekking tot het gemeenschappelijk werkprogramma

Het gemeenschappelijk werkprogramma, genoemd in artikel 3, eerste lid, van het Verdrag, wordt voor een periode van vier jaar vastgesteld. Het Comité van Ministers beziet, volgens de procedure van artikel 6, tweede lid, onder (b), van het Verdrag, elke twee jaar of het gemeenschappelijk werkprogramma aanpassing behoeft. Het jaarplan genoemd onder artikel 6, tweede lid, onder (d), van het Verdrag geeft nadere uitwerking aan het gemeenschappelijk werkprogramma.

Elementen van een gemeenschappelijk werkprogramma van toepassing vanaf de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag zijn bij deze Verklaring bijgevoegd.

Dit initiële gemeenschappelijk werkprogramma dient er toe de continuïteit te verzekeren tussen het bestaande Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie en het herziene Verdrag tot instelling van de Benelux Unie. Het dient er tevens toe een geleidelijke overgang mogelijk te maken naar een verdieping en verbreding van het Benelux takenpakket teneinde een dynamische invulling te kunnen geven aan de onderlinge samenwerking in een gewijzigde internationale context.

De realisatie van dit gemeenschappelijk werkprogramma noodzaakt een politieke en hoogambtelijke sturing. De Hoge Verdragsluitende Partijen zullen er op toezien dat deze daadwerkelijk plaats vindt en indien nodig op ministerieel niveau.

Het Secretariaat-generaal geeft uitwerking aan de elementen van het gemeenschappelijk werkprogramma. Het evalueert op regelmatige basis alle samenwerkingstrajecten en initieert daarop passende actie. Het ondersteunt de samenwerking in diplomatieke, logistieke en administratieve zin en rapporteert over de behaalde resultaten.

Met betrekking tot het voorzitterschap van het Benelux Comité van Ministers

Bij de inwerkingtreding van het Verdrag wordt artikel 9, tweede lid, van het Verdrag, als volgt uitgevoerd:

- a) Indien het Verdrag vóór 1 oktober van een bepaald jaar in werking treedt, wordt het voorzitterschap van het Comité van Ministers voor het resterende kalenderjaar vanaf de datum van inwerkingtreding bekleed door de Hoge Verdragsluitende Partij die op grond van artikel 20, tweede lid, van het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie van 3 februari 1958 op de datum van inwerkingtreding het voorzitterschap bekleedt.
- b) Indien het Verdrag op of na 1 oktober van een bepaald jaar in werking treedt, wordt het voorzitterschap van het Comité van Ministers voor het resterende kalenderjaar vanaf de datum van inwerkingtreding bekleed door de Hoge Verdragsluitende Partij die op grond van artikel 20, tweede lid, van het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie van 3 februari 1958 het voorzitterschap zou bekleden per 1 januari van het jaar volgend op het jaar van inwerkingtreding.

Met betrekking tot de vertegenwoordiging in de Benelux Raad

De in artikel 13, eerste lid, van het Verdrag bedoelde vertegenwoordiger of vertegenwoordigers van ieder der Hoge Verdragsluitende Partijen vervult of vervullen binnen de overheidsdiensten in de Hoge Verdragsluitende Partijen de

functie van Secretaris-generaal, Directeur-generaal, dan wel een leidinggevende functie van een vergelijkbaar niveau.

*Met betrekking tot de contacten tussen de Hoge Verdragsluitende Partijen
en de Benelux Unie*

Elke Hoge Verdragsluitende Partij wijst een contactpunt aan dat zal optreden als coördinator in de betrekkingen tussen de betreffende Hoge Verdragsluitende Partij en de Benelux Unie.

Met betrekking tot artikel 29, derde lid

De onderhandelingen over de tussen het Koninkrijk België en de Benelux Unie te sluiten aanvullende overeenkomst zullen zo spoedig mogelijk na de ondertekening van start gaan met het oogmerk deze op korte termijn af te ronden. Deze overeenkomst heeft onder meer tot doel te komen tot een evenwichtiger samenstelling van het Benelux Secretariaat-generaal.

Met betrekking tot de begroting

1. De Overeenkomst van 14 januari 1964 tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg ter uitvoering van artikel 37, lid 2, van het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie wordt geacht te zijn gesloten ter uitvoering van artikel 22, tweede lid, van het Verdrag.

2. Het Comité van Ministers stelt binnen drie maanden na de inwerkingtreding van het Verdrag per beschikking bedoeld in artikel 6, tweede lid, onder (a) van het Verdrag vast, welke vertegenwoordiger van elke Hoge Verdragsluitende Partij in de Raad optreedt als persoon bedoeld in artikel 26, tweede lid van het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie.

